

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci osob zaměstnaných v soukromé bezpečnostní službě ve Slovenské republice

Safety and health protection of men employed in private security
service in Slovakia

Ľubica Dudáková

Bakalářská práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lubica DUDÁKOVÁ**
Osobní číslo: **A08625**
Studijní program: **B 3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**

Téma práce: **Bezpečnost a ochrana zdraví při práci osob
zaměstnaných v soukromé bezpečnostní službě ve
Slovenské republice**

Zásady pro vypracování:

1. Nastudujte problematiku bezpečnosti a ochrany zdraví a související právní předpisy platné pro Slovenskou republiku.
2. Provedte komparaci přístupů k BOZP v Slovenské republice a vybraném státu Evropské unie.
3. Provedte audit BOZP ve vybrané soukromé bezpečnostní službě v SR.
4. Navrhněte opatření k nápravě zjištěných nedostatků.
5. Vytvořte základní dokumentaci BOZP.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. Právní předpisy týkající se oblasti BOZP a SBS v SR.
2. Právní předpisy týkající se oblasti BOZP v ČR.
3. Korec, Š. Rukoväť bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, Nová práca, 2008.
4. Hatina, T. Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci, Bratislava, 2000.
5. Wendling,R.,Leseux,B., Sinay, J. Manažment bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, 2000.
6. Vorath, B.J., Sinay, J., Oravec M. Manažérstvo bezpečnosti práce, Manažérstvo rizika, 1998.
7. Hatina, T., Kordošová, M., Matulová, S., Perichtová, B., Škvarková, V., Encyklopedický súbor bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.
8. Národný inšpektorát práce, Pravidlá dobrej praxe BOZP, Systém riadenia BOZP, Návod na zavedenie systému, Apríl 2002, Publikácia 2.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Kateřina Sulovská

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání bakalářské práce:

25. února 2011

Termín odevzdání bakalářské práce:

23. května 2011

Ve Zlíně dne 25. února 2011

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.
děkan

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Práca sa zaoberá bezpečnosťou a ochranou zdravia zamestnancov v súkromnej bezpečnostnej službe. Rozdelená je na teoretickú a praktickú časť. Teoretická práca objasňuje čitateľovi základné pojmy a právnu úpravu tejto oblasti v Slovenskej republike. Hovorí o povinnostiach zamestnávateľa a zamestnanca. Aplikuje zákon o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci na súkromnú bezpečnostnú službu. Osnova teoretickej časti zahŕňa taktiež komparáciu prístupu tejto oblasti na Slovensku a v Nemecku.

Praktická časť sa zaoberá auditom bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vo vybranej súkromnej bezpečnostnej službe. Zhrnutím zistených skutočností sa navrhuje doplnenie vhodnej dokumentácie k aplikácii zákona o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci do činnosti vybranej súkromnej bezpečnostnej služby.

Kľúčové slová: bezpečnosť práce, bezpečnostný audit, súkromná bezpečnostná služba, riziko, ohrozenie, prevencia

ABSTRACT

This paper deals with the health and safety of employees in private security services. The paper is divided into theoretical and practical parts. The theoretical part explains to readers the basic concepts and legislation in Slovakia. It gives a review of the responsibilities between employers and employees, and describes the law on health and safety at work, to private security services. The outline of the theoretical part also includes a comparison of proceedings in this matter between Slovakia and Germany.

The practical part deals with the auditing of health and safety at work, in selected private security services. In summarizing the facts I propose to complete an appropriated documentation on the application of the law on health and safety at work into a functionable use for the selected private security services.

Keywords: security services, safety audit, private security, risk, threat, prevention

PodĎakovanie

PodĎakovanie v prvom rade patrí predovšetkým mojej vedúcej bakalárskej práce pani Ing. Kateřine Sulovskej za možnosť pracovať pod jej vedením, za pomoc pri výbere témy, spracovaní obsahu, poskytnutí doporučenej literatúry. Ďakujem jej za usmerňovanie, užitočné rady a poznámky pri vypracovávaní bakalárskej práce. Nesmierne som jej vďačná za psychickú podporu, ktorou ma viedla od začiatku až do konca.

Ďalej patrí podĎakovanie pani Dr. Darine Verges M.A. za skontrolovanie nemeckého prekladu, ktorý som získala k práci na porovnanie prístupu BOZP v SBS medzi dvoma štátmi a to Nemeckom a Slovenskou republikou.

V nemalej miere patrí podĎakovanie spoločnosti zaoberajúcej sa poskytovaním bezpečnostných služieb v Slovenskej republike, za podanie informácií, potrebných materiálov a zdrojov na objasnenie prístupu BOZP v ich spoločnosti.

Nesmierne som im vďačná za ich ústretovosť, ktorú mi prejavili aj počas svojho osobného voľna.

Ďakujem!

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

.....

podpis diplomanta

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 ZÁKLADNÉ POJMY BOZP	11
1.1 ZAMESTNÁVATEL, ZAMESTNANEC.....	12
1.2 AKCEPTOVATELNÉ RIZIKO	12
1.3 PREVENCIA.....	13
1.4 NEBEZPEČENSTVO, OHROZENIE, RIZIKO.....	13
1.5 HODNOTENIE RIZIKA.....	15
1.5.1 Pravdepodobnosť vzniku nežiaducej udalosti.....	15
1.5.2 Dôsledok prípadnej nežiaducej udalosti.....	16
1.6 PRÁVNÁ ÚPRAVA BOZP V SR.....	17
1.6.1 Ústava SR.....	17
1.6.2 Zákonník práce	18
1.6.3 Zákon o BOZP	19
1.6.4 Zákon o inšpekcii práce.....	20
1.6.5 Ďalšie súvisiace právne predpisy na zabezpečenie BOZP	21
1.6.6 Technické normy	22
2 APLIKÁCIA ZÁKONA 124/2006Z.Z. NA SBS	23
2.1 POVINNOSTI ZAMESTNÁVATEĽA	23
2.1.1 Všeobecné zásady prevencie	25
2.1.2 Všeobecné povinnosti zamestnávateľa	26
2.1.3 Oboznamovanie a informovanie zamestnancov.....	28
2.1.4 Kontrolná činnosť zamestnávateľa.....	29
2.1.5 Výchova a vzdelávanie.....	29
2.2 ZÁKON O SBS Č. 473/2005.....	30
3 BEZPEČNOSTNÝ AUDIT	33
3.1 VYKONÁVATEĽIA AUDITU BEZPEČNOSTI.....	34
3.2 ZÁKLADY AUDITU BEZPEČNOSTI.....	35
3.3 PRÍPRAVA A REALIZÁCIA AUDITU BEZPEČNOSTI	36
3.4 VYHODNOTENIE AUDITU BEZPEČNOSTI.....	37
4 KOMPARÁCIA PRÍSTUPOV BOZP V SR A VO VYBRANOM ŠTÁTE EÚ	39
4.1 VŠEOBECNÝ PRÍSTUP K BOZP („ARBEITSSCHUTZ“) V NEMECKU.....	39
4.2 SBS („BDWS“- BUNDESVERBAND DEUTSCHER WACH- UND SICHERHEITSUNTERNEHMEN) V NEMECKU	47
II PRAKTICKÁ ČÁST	50
5 AUDIT PRE VYBRANÚ SBS V SR	51

5.1	NÁVRH DOKUMENTÁCIE NA AUDIT PRE SBS.....	51
5.2	PRIEBEH AUDITU	53
5.3	VYHODNOTENIE AUDITU - NÁVRH OPATRENÍ - VYPRACOVANIE ZÁKLADNEJ DOKUMENTÁCIE.....	56
5.3.1	Vyhodnotenie auditu	56
5.3.1.1	System riadenia BOZP	56
5.3.1.2	Rozbor pracovnej úrazovosti a mimoriadnych udalostí.....	57
5.3.1.3	Technická úroveň a vybavenie objektu.....	57
5.3.1.4	Hygienické, zdravotné a sociálne opatrenia.....	60
5.3.1.5	Poskytovanie osobných ochranných pracovných prostriedkov.....	62
5.3.1.6	Odborné spôsobilosti	62
5.3.1.7	Organizačné a výchovné opatrenia	63
5.3.2	Návrh na odstránenie zistených nedostatkov	64
5.3.3	Základná dokumentácia BOZP	66
	ZÁVER	69
	ZÁVER V ANGLIČTINE.....	71
	ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	73
	ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK.....	75
	ZOZNAM OBRÁZKOV	77
	ZOZNAM TABULIEK	78
	ZOZNAM PRÍLOH.....	79

ÚVOD

Potreba cielene ovplyvňovať procesy vytvárania predpokladov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci vychádza v súčasnom období z nedostačujúcich prístupov k realizácii takýchto úloh. Tento stav je čiastočne dôsledkom zmien v spoločenskom, politickom a hospodárskom systéme. Systém, sociálnych a ekonomických zmien po roku 1989, vytvoril nástup na cestu demokracie. Transformáciou štátnych podnikov prakticky zanikli povinnosti nadriadených orgánov. Politické a ekonomické zmeny v našej spoločnosti a vývoj, ktorý naďalej pokračuje si vyžaduje postupnú zmenu celého nášho právneho poriadku a teda i právnych noriem upravujúcich bezpečnosť práce. Postupne sa pristupuje k aktualizácii právnych úprav. Zákonné úpravy ukladajú zamestnávateľom povinnosť sústavne vytvárať podmienky pre bezpečnú prácu s minimalizáciou zdravotných rizík pre zamestnancov. Dochádzalo a stále dochádza mnohým pracovným úrazom a chorobám z povolania. Neustále sa musia prijímať preventívne opatrenia na zabezpečenie účinnejšej a dokonalejšej ochrany.

Cieľom bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (ďalej len „BOZP“) je predchádzať stratám na ľudských životoch, škodám na zdraví a iného poškodenia zdravia pri práci ako i predchádzať materiálnym stratám. Zvyšovanie úrovne BOZP má za následok zvyšovanie produktivity práce, efektívnosti práce, kvality práce a taktiež vedie k vyššej hospodárskej prosperite. Vhodnými metódami a nástrojmi je dôležité rozšíriť spoluprácu v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia na pracovisku medzi zamestnávateľmi a zamestnancami. Taktiež je nevyhnutné potrebné ochranné opatrenia kontrolovať a zaistiť.

Podstatou tejto práce bolo stručné oboznámenie čitateľa s príslušnými zákonmi Slovenskej republiky(ďalej len „SR“) týkajúcimi sa ochrany zdravia pracujúcich, kontroly dodržiavania správania sa zamestnávateľov a zamestnancov a ich povinnosťami. Pre príklad ukážky bol v práci porovnaný prístup k BOZP medzi Slovenskou republikou a Spolkovou republikou Nemecko. Objasňuje aplikáciu zákonov v tomto štáte do sféry nadobudnutia účinnosti. Oboznamuje a popisuje časť zákonov týkajúcich sa tejto oblasti. Snahou tejto práce bolo priblížiť prístup k bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci osôb zamestnaných v súkromnej bezpečnostnej službe na Slovensku a auditom porovnať rozdiely prístupu v skutočnej spomínanej pracovnej sfére so stanovením v zákone. Pri odhalení nedostatkov a návrhom doplnenia opatrení bolo smerované k dokonalejšej aplikácii zákona bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v tejto súkromnej bezpečnostnej službe.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÉ POJMY BOZP

Bezpečnosť práce predstavuje súbor opatrení prostredníctvom ktorých možno významne obmedziť možnosť poškodenia zdravia pri výkone pracovných činností. Poškodenie zdravia pri práci môže nastať z akýchkoľvek príčin vznikajúcich na pracovisku. Poškodenie zdravia je každý pracovný úraz, choroba z povolania alebo iné poškodenie zdravia pri práci. Organizácia a riadenie oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci sa vo vyspelých krajinách sveta považujú za neoddeliteľnú súčasť organizovania a riadenia výrobných a pracovných procesov.

Pracovisko a práca podľa stratégie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci musia vytvárať podmienky na pozitívny rozvoj osobnosti zamestnancov a musia pôsobiť na kladné ovplyvňovanie ich zdravia. [1]

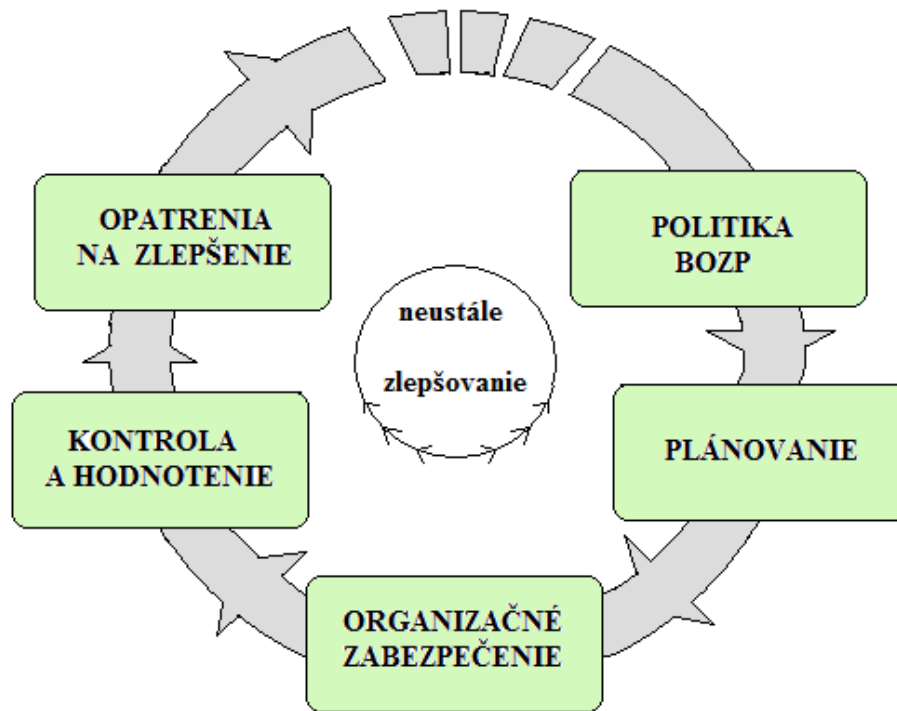
Všetky opatrenia legislatívne, organizačné alebo iné majú za cieľ predchádzať ujmom na zdraví. Na cieľavedomé usmerňovanie a organizovanie činnosti na ochranu zdravia je potrebné zabezpečiť systém riadenia BOZP.

Riadenie BOZP sa musí týkať všetkých aktivít podniku. Aby bolo efektívne musí sa do jeho riadenia vniesť systém.

Cieľom riadenia dokumentácie BOZP je vydávanie, archivovanie, aktualizácia, dostupnosť a jednoduché vyhľadávanie dokumentov. Na zamestnávateľov sa kladú v tomto smere relatívne vysoké nároky na vedenie dokumentácie ako napr. :

- identifikácia a hodnotenie rizík,
- kategorizácia práce,
- smernica pre riadenie BOZP v podniku,
- smernica pre pridelovanie osobných ochranných pracovných prostriedkov (ďalej len „OOPP“) zamestnancom,
- smernica pracovných úrazov,
- evidencia pracovných úrazov,
- osobné karty BOZP zamestnancov,
- traumatologický plán,
- harmonogram lekárskeho preventívneho prehliadok zamestnancov,
- smernica práce zakázané ženám a mladistvým,
- bezpečnostné a prevádzkové pokyny pre technická zariadenia,
- prevádzkový poriadok,

- dopravný poriadok,
- poriadok skladu. [6]

Obr. 1. Systém riadenia BOZP [8]

1.1 Zamestnávateľ, zamestnanec

Zamestnávateľ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá, zamestnáva aspoň jednu fyzickú osobu v pracovnoprávnom vzťahu alebo v obdobnom pracovnom vzťahu. Zamestnávateľia sú povinní robiť opatrenia v záujme ochrany života a zdravia zamestnancov pri práci. Zamestnávateľ môže o zamestnancovi zhromažďovať len osobné údaje súvisiace s kvalifikáciou zamestnanca a údaje, ktoré môžu byť významné z hľadiska práce.

Fyzické osoby majú právo na prácu. Ženy a muži majú právo na rovnaké zaobchádzanie, ak ide o prístup k zamestnaniu. Zamestnanec je fyzická osoba, ktorá v pracovných vzťahoch a v obdobných pracovných vzťahoch vykonáva pre zamestnávateľa závislú prácu. [3]

1.2 Akceptovateľné riziko

V systéme riadenia rizika je nevyhnutné rešpektovať skutočnosť, že prakticky neexistuje absolútna bezpečnosť. Preto je potrebné v praxi prijať tzv. akceptovateľné riziko.

Akceptovateľné riziko predstavuje určitú pravdepodobnosť vzniku nežiaducej udalosti s potenciálnymi negatívnymi následkami na zdraví, hospodárskych hodnotách alebo

prostredí, ktorú je osoba, skupina alebo spoločnosť ochotná pripustiť. Akceptovateľné riziko by malo vychádzať z aktuálnej úrovne vedy a techniky.

V súvislosti s akceptovateľnosťou rizika sa rozlišuje:

- individuálne riziko,
- spoločenské riziko.

Pri individuálnom riziku sa uvažuje s účinkami na jednu osobu v ohrozenom priestore a pri spoločenskom riziku sa ohrozenie vzťahuje na celú populáciu v danom priestore. [1]

1.3 Prevencia

Sú to opatrenia na zabránenie možnosti vzniku ohrozenia odstránením alebo znížením potenciálu ohrozenia. Tieto opatrenia umožnia rozvíjať účinné formy riešenia bezpečnosti systému.

Aktuálne spôsoby :

- vylúčením nebezpečných zariadení, materiálov a pracovných postupov,
- vyhnutia sa nebezpečnému kontaktu faktorov ohrozenia s objektom ochrany,
- znížením počtu ohrozených osôb,
- odstraňovaním zdrojov aktívneho ohrozenia,
- vyčlenením nebezpečných procesov do osobitných a oddelených objektov s ochrannými pásmami,
- zabezpečením okamžitého automatického spôsobu likvidácie alebo kompenzácie vzniknutého ohrozenia,
- zabezpečením signálov ohrozenia pri prekročení limitných hodnôt bezpečnosti,
- poskytovanie informácií z oblasti BOZP. [1]

1.4 Nebezpečenstvo, ohrozenie, riziko

Nebezpečenstvo je vlastnosť objektu, ktorá môže byť príčinou poškodenia zdravia pri práci, poškodenia životného prostredia alebo spôsobenia materiálnej škody.

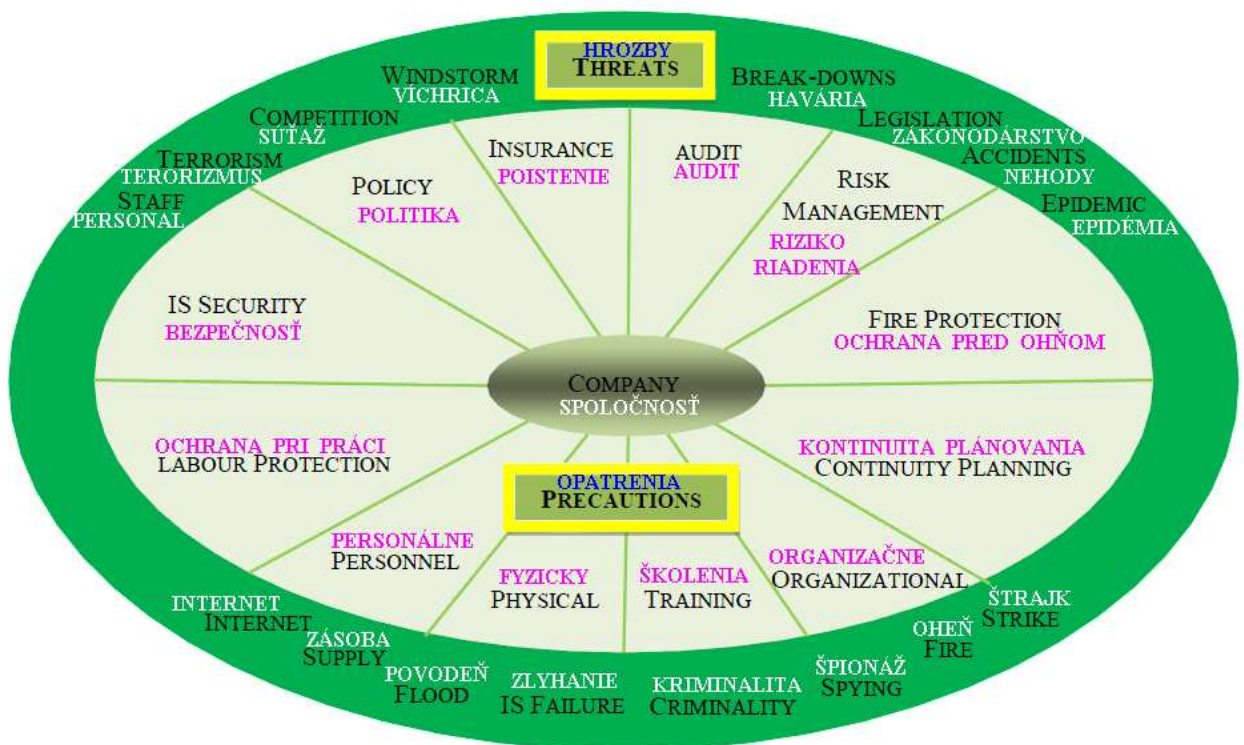
Nebezpečenstvo delíme na :

- prírodné (povodne, zemetrasenia, zásahy bleskom a pod.),
- pracovné - technologické (priemyslové zariadenia, chemické látky, dopravné systémy a pod.),
- spoločenské (prenosné choroby, vojnové konflikty, prepadnutia a pod.),
- nebezpečenstvo týkajúce sa životného štýlu (alkohol, drogy, telesná hmotnosť a pod.).

Ohrozenie je aktívna vlastnosť alebo schopnosť objektu spôsobiť poškodenie zdravia pri práci, poškodenie životného prostredia alebo spôsobenie materiálnej škody. Pre špecifikáciu ohrozenia je potrebné sledovať:

- aký charakter má zdroj ohrozenia,
- ako môže vzniknúť ohrozenie,
- aká je cesta alebo forma jeho pôsobenia,
- aký je dosah nebezpečenstva,
- kto môže byť ohrozený,
- či je možné odvodiť ďalšie ohrozenia.

Riziko je pravdepodobnosť vzniku poškodenia zdravia zamestnanca pri práci a stupeň možných následkov na zdraví. Neexistuje nulové riziko a neexistuje absolútna bezpečnosť. Bezpečnosť je len akceptovanie určitého stupňa rizika. [1]

Obr. 2. Bezpečnostné riešenie v spoločnosti [24]

1.5 Hodnotenie rizika

Riziko nie je priamo merateľná veličina. Riziko je funkcia dvoch parametrov pravdepodobnosti a dôsledku.

Hodnotu rizika možno vyjadriť:

- kvalitatívne,
- polokvalitatívne,
- kvantitatívne.

Kvalitatívne hodnotenie - je to všeobecný prehľad o rizikách - slovné vyjadrenie na opis stupňa pravdepodobnosti a dôsledkov - v prípade keď chýbajú číselné údaje na kvantitatívne hodnotenie.

Polokvalitatívne hodnotenie je najfrekvencovanejšia metóda vhodná pre celkové zhodnotenie pracovísk. Kvalitatívne opísané stupnice majú pridelené číselné hodnoty – určí sa stupeň ohrozenia - určí sa hodnota rizika.

Kvantitatívne hodnotenie používa sa pri presnom a dôslednom hodnotení rizík napr. stanovenie požiadaviek na prevádzkovú spoľahlivosť. Je to numerické hodnotenie pravdepodobnosti (1 x 100 000 cyklov) a dôsledku nežiaduceho javu (hodnota v korunách, stupeň poškodenia zdravia atď.). [1], [2]

1.5.1 Pravdepodobnosť vzniku nežiaducej udalosti

Pri odhadovaní nehody treba vychádzať:

- z údajov o úrazovosti v minulosti,
- zo štatistických údajov o spoľahlivosti,
- z kvalifikovaných odhadov odborníkov.

Je potrebné brať do úvahy :

- merateľné faktory (trvanie nebezpečenstva, rýchlosť vzniku udalosti),
- nemerateľné faktory (kvalifikácia, stres, úroveň údržby).

Na základe týchto údajov možno spracovať tabuľku pravdepodobnosti vzniku nežiaducej udalosti. [2]

Typ početnosti	Trieda	Frekvencia vzniku	Časové pôsobenie ohrozenia
veľmi vysoká	A	jav vznikne veľmi často	nepretržité ohrozenie
stredná	C	jav vznikne niekedy počas životnosti zariadenia, príp. činnosti	zriedkavé ohrozenie
nizka	D	vznik javu je málo pravdepodobný, ale možný	veľmi zriedkavé ohrozenie
veľmi nizka	E	vznik javu je takmer vylúčený	skoro nemožné ohrozenie

Tab. 1. Pravdepodobnosť vzniku nežiaducej udalosti [2]

1.5.2 Dôsledok prípadnej nežiaducej udalosti

Dôsledok nehody vyjadruje stupeň poškodenia. Pri odhadovaní dôsledku nehody treba vychádzať :

- zo závažnosti úrazu (smrteľný, ťažký, ostatný úraz, choroba z povolania),
- z rozsahu poškodenia (jedna osoba, viac osôb).

Je potrebné brať do úvahy:

- merateľné faktory (druh zranenia, počet ohrozených osôb, finančná strata),
- nemerateľné faktory (havarijné opatrenia, zložitosť strojov).

Na základe týchto údajov možno spracovať tabuľku dôsledku nežiaducej udalosti. [2]

Typ dôsledku	Kategória	Popis dôsledku
katastrofický	I	usmrtenie v dôsledku pracovného úrazu alebo úplné zničenie systému, nenahraditeľné straty
kritický	II	ťažký úraz, choroba z povolania alebo rozsiahle poškodenie systému, straty vo výrobe, veľké finančné straty
málo významný	III	ľahký úraz, počiatočnosť choroby z povolania alebo menšie poškodenie systému, finančné straty
zanedbateľný	IV	menej ako ľahký úraz, zanedbateľná porucha systému

Tab. 2. Dôsledok prípadnej nežiaducej udalosti [2]

1.6 Právna úprava BOZP v SR

Právna úprava ochrany človeka v pracovnom procese je tvorená sústavou právnych noriem. Sústava právnych noriem upravuje základné bezpečnostné požiadavky, požiadavky bezpečnosti technických zariadení, pracovného prostredia a taktiež požiadaviek bezpečného správanie sa človeka na pracovisku. Sústava právnych noriem sa vzťahuje na vývoj, konštruovanie, projektovanie t.j. rieši bezpečnú prevádzku výrobných zariadení. Východiskom právnej úpravy bezpečnosti práce je Ústava SR. Vychádzajúc z ústavy bol v roku 1996 Národnou radou Slovenskej republiky prijatý zákon o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci č.330/1996Z.z. Zákon nadobudol účinnosť začiatkom roka 1997. Z hľadiska právnej relevancie sa právna úprava BOZP člení na :

- všeobecné záväzné právne predpisy (zákony, nariadenia vlády SR, vyhlášky, úpravy, smernice, záväzné opatrenia, technické predpisy),
- technické normy.

Ďalším významným vstupom je zákon Národnej rady Slovenskej republiky č.297 z roku 1999, ktorým sa mení a dopĺňa Zákonník práce. Týmto zákonom boli zásadne upravené požiadavky v oblasti ochrany práce. Rieši vzťahy medzi zamestnancom a zamestnávateľom týkajúce sa hlavne v zaistovaní bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov, vo vykonávaní opatrení vrátane zabezpečovania prevencie, potrebných prostriedkov, vhodného systému na riadenie ochrany práce. Ďalej rieši opatrenia starostlivosti o zamestnancov iného zamestnávateľa, ktorí vykonávajú práce v jeho priestoroch, bezprostredne sa zaoberá ohrozením života alebo zdravia, čím rieši problém fajčenia na pracovisku, predchádzanie chorobám z povolania poskytovaním rekondičných pobytov, vzdelávania zamestnancov, zodpovednosti vedúcich zamestnancov atď. [2]

1.6.1 Ústava SR

Základom súčasného systému starostlivosti o BOZP je Ústava SR, ktorá deklaruje právo zamestnancov na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky, vrátane práva na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci. Ústavná zásada deklarujúca právo na bezpečnosť práce plne rešpektuje všetky významné medzinárodné právne dokumenty ako sú: Charta Organizácie Spojených národov, Listina ľudských práv a slobôd, Európska sociálna charta, Dohovor Medzinárodnej organizácie práce o bezpečnosti a zdraví zamestnancov a pracovnom prostredí a iné. [2]

Členské štáty EÚ boli vyzvané k stratégií spoločenstva pre BOZP, aby v spolupráci so sociálnymi partnermi vykonávali jednotné vnútroštátne stratégie v oblasti BOZP v záujme ďalšieho zníženia počtu pracovných úrazov, chorôb z povolania najmä v tých odvetviach, ktoré vykazujú ich nadpriemernú mieru. Vláda SR schválila Konceptiu BOZP na roky 2008-2012 za účelom podpory zamestnávateľov pri zlepšovaní pracovných podmienok a tým znižovanie počtu pracovných úrazov (viď. príloha PVIII).

Všetky zeme Európskej únie prijali právne predpisy, ktoré stanovujú požiadavky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov, s cieľom zvýšiť kvalitu bezpečnosti a ochrany zdravia na pracovisku. Tieto zákony vychádzajú z európskych smerníc, ktoré stanovujú minimálne povinnosti zamestnávateľov a zamestnancov a zahrnujú prevenciu všetkých typov rizík a všetkých činností alebo odvetví, kde existujú určité riziká. Tieto právne predpisy majú chrániť zamestnancov pred pracovnými úrazmi a chorobami z povolania a pomáhať v prevencii rizík pri práci. Harmonizácia právnych predpisov v oblasti BOZP ovplyvňuje konečný cieľ spoločného európskeho trhu.

Politika BOZP na národnej úrovni a úrovni EÚ si vyžaduje zapracovávanie legislatívy EÚ formou Nariadení vlády SR. Najdôležitejšia smernica týkajúca sa BOZP podľa článku 118A Zmluvy o EHS je Rámcová smernica Rady 89/391 EHS. Implementácia rámcovej smernice a jej individuálnych smerníc do praxe si vyžaduje aktívny prístup k BOZP. [7]

1.6.2 Zákonník práce

Základné ustanovenia v oblasti starostlivosti o BOZP sú tiež predmetom Zákonníka práce č. 311/2001Z.z.

Ustanovuje:

- základné princípy starostlivosti o BOZP,
- povinnosť spolupráce zamestnávateľa, zamestnancov a odborovej organizácie,
- vzťah BOZP a kvalifikačných predpokladov zamestnancov,
- pracovné postavenie odborníkov pre BOZP a zástupcov zamestnancov,
- práva a povinnosti zamestnancov,
- kontrolu vykonávanú odborovým orgánom.

Ochrana práce podľa zákonníka práce je systém opatrení vyplývajúcich z právnych predpisov, organizačných a technických opatrení zameraných na utváranie pracovných podmienok zaisťujúcich bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.

Zákonník práce odkazuje na osobitný zákon, ktorým je zákon NR SR č. 124/2006Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci. Práva a povinnosti zamestnancov je potrebné akceptovať v súlade so Zákonníkom práce. [1]

1.6.3 Zákon o BOZP

Starostlivosť o BOZP patrí k základným právam občanov v každej vyspelej demokratickej spoločnosti. Táto starostlivosť sa uskutočňuje prostredníctvom organizovaných systémov, ktoré si štát vytvára. [2]

Dominantným právnym kódexom určujúcim univerzálne povinnosti v oblasti BOZP je zákon o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci č.124/2006Z.z. Predmetom zákona je komplexne chápaná ochrana života a zdravia zamestnancov pri práci, upravuje základné podmienky na zaistenie BOZP a základné podmienky na vylúčenie rizika a na vylúčenie faktorov, ktoré podmieňujú vznik pracovného úrazu, choroby z povolania alebo iného poškodenia zdravia vyplývajúceho z práce. Vztahuje sa ako na zamestnávateľov tak na zamestnancov a to vo výrobnnej i nevýrobnej sfére.

Zákon ustanovuje najmä :

- sústavu inštitucionálnych mechanizmov na riadenie BOZP v organizáciách,
- pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí,
- opatrenia v predvýrobe, výrobe a uvádzaní výrobkov na trh,
- komplexný súbor povinností zamestnávateľa,
- všeobecné zásady prevencie,
- náplň kontrolnej činnosti,
- spoluprácu zamestnávateľa so zamestnancami, systém oboznamovania a informovania zamestnancov,
- spoluprácu na spoločných pracoviskách,
- povinnosti a práva zamestnancov,
- výchovu a vzdelávanie v oblasti BOZP. [1]

Prijatie zákona o BOZP vytvára právny základ pre dobudovanie resp. prebudovanie systému organizovanej starostlivosti o bezpečnosť práce občanov v súlade s ich ústavne zakotvenými právami. Zákon sa opiera o smernicu Rady Európskej únie č.89/391. Z pôsobnosti zákona nie je vyňaté žiadne odvetvie činnosti, ktoré má charakter zamestnávania osôb. Zákon o BOZP ustanovuje systém spolupráce orgánov štátnej správy a obcí s orgánmi dozoru. V súlade s dohovorom Medzinárodnej organizácie práce musí štát

zabezpečiť dohľad nad dodržiavaním právnych predpisov BOZP vhodnou a primeranou sústavou inšpekcie. V tejto otázke zákon odkazuje na platné právne normy ustanovujúce orgány štátneho odborného dozoru a ich kompetencie. Podľa zákona o BOZP sú tieto orgány povinné každoročne zverejňovať informácie z oblasti BOZP, najmä o stave úrazovosti, výskyte chorôb z povolania a pod. Tieto informácie sú spracúvané formou ročných správ, ktoré sa predkladajú vláde SR a podľa potreby aj ďalším orgánom. V súlade s dohovorom Medzinárodnej organizácie práce sa tieto správy zasielajú aj Medzinárodnému úradu práce a sú publikované v masovokomunikačných prostriedkoch. Zo zákona o BOZP priamo vyplývajú povinnosti vykonávať práce v súlade s požiadavkami bezpečnosťami práce, náležite používať bezpečnostné a ochranné zariadenia a používať určeným spôsobom pridelené osobné ochranné pracovné prostriedky. Zákon o BOZP je zameraný aj na oblasť výchovy a vzdelávania s cieľom zabezpečiť získanie potrebného súboru informácií resp. vedomostí pre bezpečný výkon pracovných činností. Tento proces sa realizuje formou rôznych školení a inštruktáží. [2]

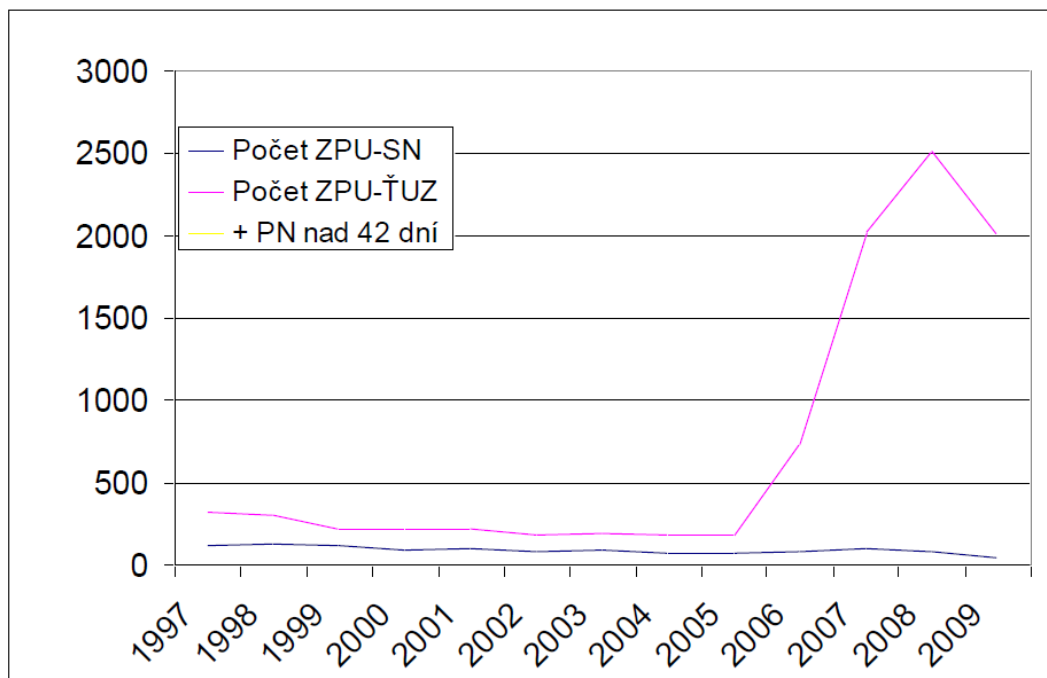
1.6.4 Zákon o inšpekcii práce

Je to zákon č. 125/2006Z.z., ktorý upravuje inšpekciu práce, ktorej prostredníctvom sa presadzuje ochrana zamestnancov pri práci a výkon štátnej správy v tejto oblasti. Vymedzuje pôsobnosť orgánov štátnej správy v oblasti inšpekcie práce a ich pôsobnosť pri výkone dohľadu. Ustanovuje práva a povinnosti fyzickej a právnickej osoby. Týmto zákonom sa vytvárajú právne predpoklady pre implementáciu príslušných dohovorov Medzinárodnej organizácie práce. Zákon zásadne upravuje rozsah a štruktúru činnosti štátnych inšpekčných orgánov. [1]

Na základe informovanosti Národného inšpektorátu práce sa vypracovávajú štatistické vyhodnocovania úrazovosti. Takéto výsledné vyhodnocovanie vedie k sledovaniu prístupu k BOZP.

Napríklad zobrazenie grafickej úrazovosti Národného inšpektorátu do roku 2009 je vidieť na Obr. 3.

Oproti roku 2008 počet smrteľných pracovných úrazov klesol o 35 prípadov t.j. o - 44,3 %. V roku 2009 bolo zaevidovaných 2 010 závažných pracovných úrazov (ďalej len „ZPÚ“) z toho bolo 138 s ťažkou ujmom na zdraví (ďalej len „ŤUZ“) a 1 872 s pracovnou neschopnosťou (ďalej len „PN“) nad 42 dní. [9]

Obr. 3. Úrazovosť [9]

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Počet ZPU-SN	117	132	116	88	100	86	91	75	73	86	98	79	44
Počet ZPU-ŤUZ + PN nad 42 dní	322	302	219	221	219	182	195	188	185	735	2027	2515	2010

Tab. 3. Tabuľka hodnôt úrazovosti z Obr. 3. [9]

V posledných rokoch si väčšina zamestnávateľov vykonáva svoju vlastnú politiku v oblasti bezpečnosti práce bez usmerňovania a kontroly zo strany príslušných ministerstiev, v dôsledku čoho je nárast počtu úrazov ako to vidieť na Obr.3.

1.6.5 Ďalšie súvisiace právne predpisy na zabezpečenie BOZP

Zákonmi o BOZP bola splnomocnená vláda Slovenskej Republiky (ďalej len „vláda SR“) upraviť požiadavky BOZP prostredníctvom osobitných nariadení, zameraných na vymedzenú oblasť BOZP. Vychádzajúc z týchto splnomocnení vydala vláda SR nariadenia [1]:

- o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov (NV SR 2006/392), na pracovisko (NV SR 2006/391), pri práci s bremenami (NV SR 2006/281), pri práci so zobrazovacími jednotkami (NV SR 2006/276),
- o podmienkach poskytovania osobných ochranných pracovných prostriedkov (NV SR 2006/395),

- o minimálnych požiadavkách na zaistenie BOZP vo výbušnom prostredí (NV SR 2006/393). [10]

Nadväzne na kompetencie zakotvené v zákonoch vydávajú príslušné ministerstvá a ostatné ústredné orgány všeobecné záväzné predpisy vo forme vyhlášok, úprav, záväzných opatrení a pod. Sú to vykonávacie právne predpisy, ktorými vydavateľ záväznou formou určuje povinnosti vyplývajúce zo zákonov, respektíve ustanovuje spôsob splnenia týchto povinností. [1] Sú nimi upravené napríklad :

- podrobnosti o požiadavkách a rozsahu výchovnej a vzdelávacej činnosti (MPSVaR SR 2007/356),
- o podrobnostiach posudzovania zdravotnej spôsobilosti osôb na služby v oblasti súkromnej bezpečnosti súkromnými bezpečnostnými službami (MZ SR 2006/033),
- o prijatí Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce o nočnej práci (2003/077),
- vyhláška o bezpečnosti práce a technických zariadení pri prevádzke, údržbe a opravách vozidiel (1991/208),
- vyhláška o Európskej dohode o práci osádok vozidiel v medzinárodnej cestnej doprave (1976/108) a i.. [10]

1.6.6 Technické normy

Okrem povinností stanovených v zákone, musia byť uplatňované aj požiadavky zverejnené osobitnými predpismi, v odborných právnych predpisoch podľa vykonávanej činnosti a záväzných technických normách. Technická norma obsahuje pravidlá, usmernenia, charakteristiky alebo výsledky činností, ktoré sú zamerané na dosiahnutie ich najvhodnejšieho usporiadania v danej oblasti a pri všeobecnom a opakovanom použití.

Technické normy: Medzinárodné normy (ISO)
Európske normy (EN)
Slovenské technické normy (STN)
Zahraničné normy [1]

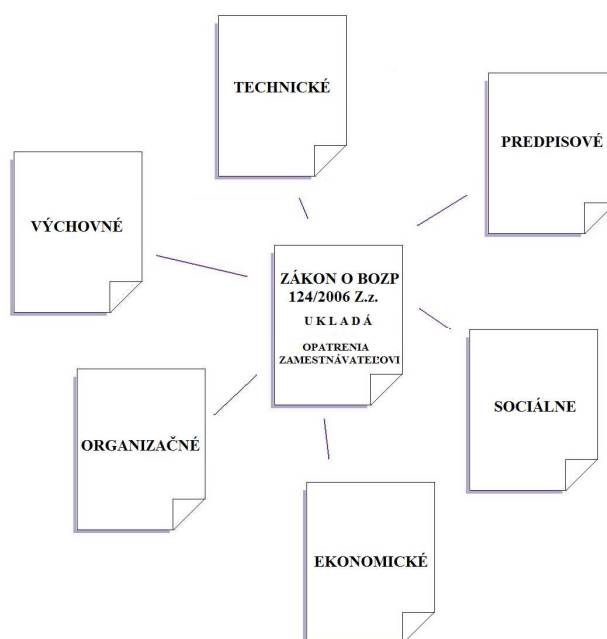
Tvorbu, schvaľovanie a vydávanie Slovenských technických noriem zabezpečuje Slovenský ústav technickej normalizácie (ďalej len „SUTN“). Slovenské technické normy určujú všeobecné technické zásady na výroby a na technické a na technicko-organizačné činnosti, najmä z hľadiska kvality výrobkov, ochrany zdravia a života, bezpečnosti práce a technických zariadení, požiarnej ochrany, tvorby a ochrany životného prostredia, ochrany majetku a ďalších záujmov. [6]

2 APLIKÁCIA ZÁKONA 124/2006Z.Z. NA SBS

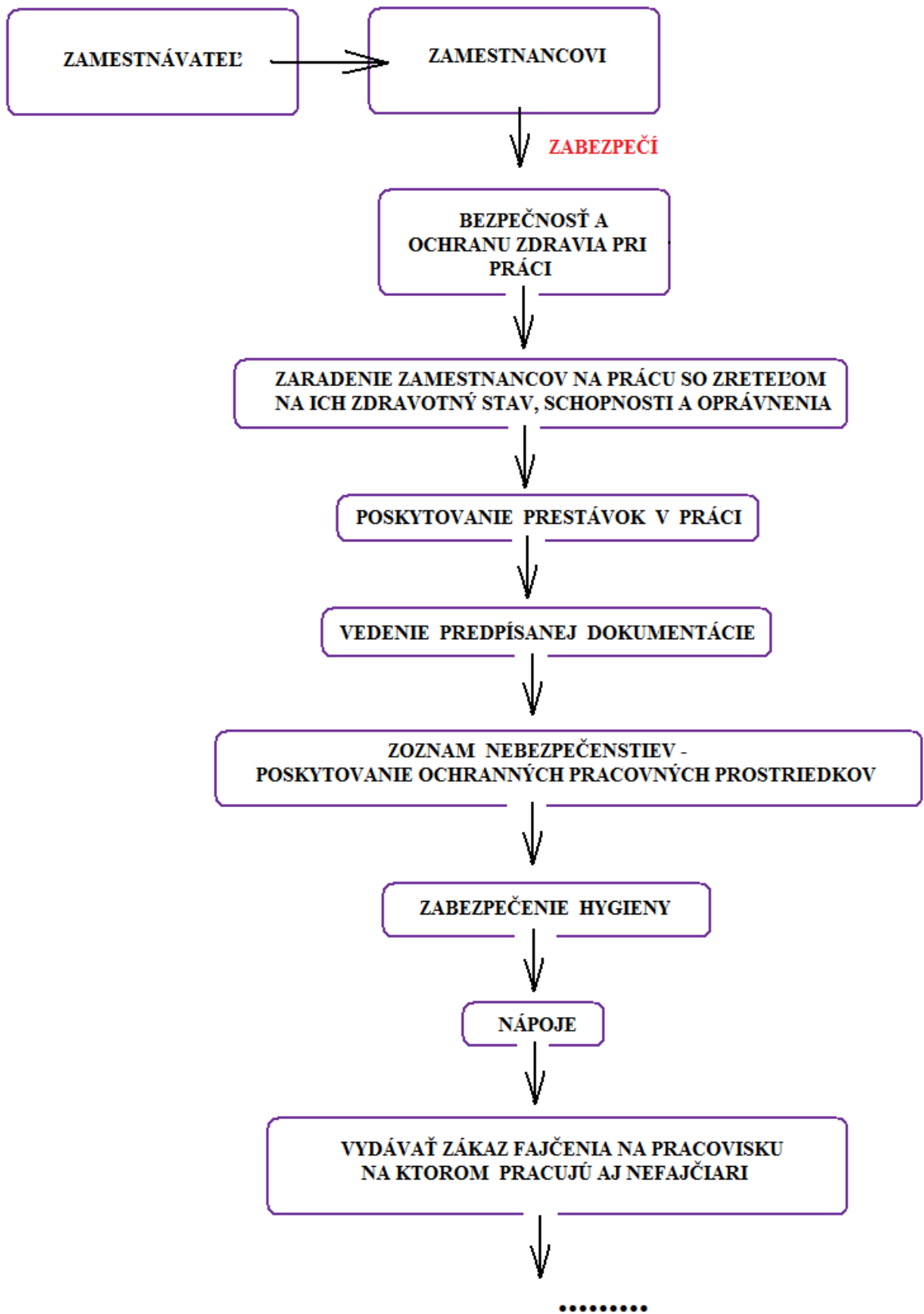
Z charakteristiky prevádzkovania bezpečnostnej služby vyplýva, že sa jedná o špecifický druh podnikateľskej činnosti spojený s rizikami, a preto sú pre prevádzkovateľov zákonom stanovené určité povinnosti. Povinnosti sú spoločné pre prevádzkovateľov bezpečnostných služieb, špecifické pre prevádzkovateľov strážnej služby a prevádzkovateľov detektívnej služby. Medzi spoločné patrí dodržiavanie právnych predpisov a podmienok stanovených v rozhodnutiach, prípadne v opatreniach ministerstva vnútra alebo povereného orgánu dozoru, evidenčné povinnosti, ktorých zmyslom je zabezpečiť bezpečnosť a ochranu zdravia pri výkone štátneho dozoru a kontroly, taktiež oznamovacie povinnosti a povinnosti mlčanlivosti. Môžeme medzi ne zahrnúť aj povinnosť dodržiavať zákazy a obmedzenia stanovené zákonom. Dodržiavanie určených úloh je vynútiteľné možnosťou uloženia sankcií, prípadne pozastavením oprávnenia podnikat' alebo odňatím licencie.

2.1 Povinnosti zamestnávateľa

Povinnosti zamestnávateľa tvoria podstatnú časť zákona o BOZP. Je potrebné ich akceptovať integrovane ako jednotný a ucelený súbor opatrení stanovený uvedenými osobitnými predpismi a zákonom o BOZP. Zákon ukladá zamestnávateľovi vykonať širokú škálu opatrení predpisových, sociálnych, ekonomických, organizačných, výchovných a technických. Zamestnávateľ musí zaručovať bezpečnosť analýzou prevádzkových rizík. Musí ich vyhodnocovať a vykonávať opatrenia na ich odstránenie. [2]

Obr. 4. Schematické znázornenie opatrení

Obr. 5. Zobrazenie povinností zamestnávateľa k zamestnancovi

2.1.1 Všeobecné zásady prevencie

Zamestnávateľ je povinný uplatňovať všeobecné zásady prevencie pri vykonávaní opatrení nevyhnutných na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vrátane zabezpečovania informácií, vzdelávania a organizácie práce a prostriedkov.

Všeobecné zásady prevencie BOZP sú:

- vylúčenie nebezpečenstva a z neho vyplývajúceho rizika,
- posudzovanie rizika, ktoré nemožno vylúčiť najmä pri výbere a počas používania pracovných prostriedkov, materiálov, látok a pracovných postupov,
- vykonávanie opatrení na odstránenie nebezpečenstiev v mieste ich vzniku,
- uprednostňovanie kolektívnych ochranných opatrení pred individuálnymi ochrannými opatreniami,
- nahrádzanie prác, pri ktorých je riziko poškodenia zdravia, bezpečnými prácami alebo prácami, pri ktorých je menšie riziko poškodenia zdravia,
- prispôsobovanie práce schopnostiam zamestnanca a technickému pokroku,
- zohľadňovanie ľudských schopností, vlastností a možností najmä pri navrhovaní pracoviska, výbere pracovného prostriedku, pracovných postupov s cieľom vylúčiť alebo zmierniť účinky škodlivých faktorov práce, namáhavej práce a jednotvárnej práce na zdravie zamestnanca,
- plánovanie a vykonávanie politiky prevencie zavádzaním bezpečných pracovných prostriedkov, technológií a metód organizácie práce, skvalitňovaním pracovných podmienok s ohľadom na faktory pracovného prostredia a prostredníctvom sociálnych opatrení,
- vydávanie pokynov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. [3]

Obr. 6. Schematické zobrazenie zásad prevencie

2.1.2 Všeobecné povinnosti zamestnávateľa

Zamestnávateľ v záujme zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci je povinný:

- vykonávať opatrenia v súlade s právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- zlepšovať pracovné podmienky a prispôbovať ich zamestnancom,
- zisťovať nebezpečenstvá a ohrozenia, posudzovať riziko a vypracovať písomný dokument o posúdení rizika pri všetkých činnostiach vykonávaných zamestnancami,
- zabezpečovať, potrebnú údržbu a opravy,

- zabezpečovať, aby faktory ovplyvňujúce psychickú pracovnú záťaž neohrozovali bezpečnosť a zdravie zamestnancov,
- odstraňovať nebezpečenstvo a ohrozenie, ak to nie je možné, vykonať aspoň opatrenia na ich obmedzenie a pripravovať opatrenia na ich odstránenie,
- nahrádzať namáhavé a jednotvárne práce vhodnými pracovnými postupmi a zdokonaľovaním organizácie práce.

Na zaistenie BOZP je zamestnávateľ povinný:

- a) vypracovať zoznam poskytovaných osobných ochranných pracovných prostriedkov na základe posúdenia rizika a hodnotenia nebezpečenstiev vyplývajúcich z pracovného procesu a z pracovného prostredia,
- b) bezplatne poskytovať zamestnancom, u ktorých to vyžaduje ochrana ich života, zdravia a viesť evidenciu o ich poskytnutí,
- c) udržiavať osobné ochranné pracovné prostriedky v používateľnom a funkčnom stave a dbať o ich riadne používanie.

Zamestnávateľ je povinný bezplatne:

- poskytovať zamestnancom pracovný odev a obuv,
- zabezpečovať zamestnancom podľa vnútorného predpisu pitný režim a poskytovať umývacie, čistiacie a dezinfekčné prostriedky potrebné na zabezpečenie telesnej hygieny.

Zamestnávateľ je povinný zabezpečiť, aby zamestnanci iného zamestnávateľa a fyzické osoby, ktoré sú podnikateľmi a nie sú zamestnávateľmi, ktorí budú vykonávať práce na jeho pracoviskách a v jeho priestoroch, dostali potrebné informácie a pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci platné pre jeho pracoviská a priestory.

Zamestnávateľ je povinný vydať zákaz fajčenia na pracoviskách, na ktorých pracujú aj nefajčiari.

Zamestnávateľ je povinný starať sa o bezpečnosť a ochranu zdravia všetkých osôb, ktoré sa nachádzajú s jeho vedomím na jeho pracoviskách alebo v jeho priestoroch.

Náklady spojené so zaisťovaním bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci je povinný znášať zamestnávateľ, nesmie ich presunúť na zamestnanca. [3]

2.1.3 Oboznamovanie a informovanie zamestnancov

Zamestnávateľ je povinný oboznamovať zamestnanca :

- s právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie BOZP,
- so zásadami bezpečnej práce,
- so zásadami ochrany zdravia pri práci,
- so zásadami bezpečného správania na pracovisku,
- s bezpečnými pracovnými postupmi,
- s existujúcim a predvídateľným nebezpečenstvom a ohrozením,
- so zákazom vstupovať do priestoru,
- so zdržiavaním sa v priestore a vykonávaním činností ohrozujúcich život a zdravie,
- so zoznamom prác a pracovísk,
- pri jeho prijatí do zamestnania,
- pri preložení na iné pracovisko,
- zaradení alebo preložení na inú prácu,
- pri zriadení novej technológie,
- pri vypracovaní nového pracovného postupu,
- pri zavedení nového pracovného prostriedku. [3]

Opakovateľnosť oboznamovania s predpismi závisí od charakteru práce. Ak právne predpisy a ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci neustanovujú kratší čas tak opakovanosť oboznamovania zamestnávateľ vnútorným predpisom stanoví raz za dva roky. [5]

Zamestnávateľ je povinný upraviť vnútorným predpisom pravidelnosť opakovaného oboznamovania. Oboznamovanie a vzdelávanie sa musí uskutočňovať v pracovnom čase.

Zamestnávateľ je povinný zamestnancov informovať o :

- nebezpečenstvách a ohrozeniach, ktoré sa môžu vyskytnúť,
- preventívnych opatreniach a ochranných opatreniach, ktoré zamestnávateľ vykonal,
- postupe v prípade poškodenia zdravia,
- poskytnutí prvej pomoci,
- opatreniach v prípade zdolávania požiaru,
- záchranných prácach,

- evakuácii,
- pracovných úrazoch,
- chorobách z povolania,
- zisťovaní príčin a prijatých vykonaných opatreniach. [3]

Obr. 7. Schematické zobrazenie informačnej povinnosti zamestnávateľa

2.1.4 Kontrolná činnosť zamestnávateľa

Cieľom kontroly stavu BOZP je zabezpečiť systematické vykonávanie predpísaných prehliadok, skúšok, revízií, aby bola sústavne kontrolovaná technická spôsobilosť zariadení, objektov, technológie a bezpečnosť pracovných činností, aby bola tiež trvalo zabezpečená kontrola zamestnancov pri dodržiavaní zásad BOZP. Výstupom je plán kontrolnej činnosti, systém prijímania opatrení na odstraňovanie zistených nedostatkov a ich kontrola. [6]

2.1.5 Výchova a vzdelávanie

Každé vzdelávanie zamestnancov významne vplyva na rozvoj silnej firemnej kultúry. Spolu s ďalšími personálnymi činnosťami prispieva k vytváraniu ľudského potenciálu v organizácii. Vzdelávanie v podniku je chápané ako dlhodobá investícia. Prostredníctvom vzdelávanie je zaistené, aby ľudia získali zručnosti, schopnosti, vedomosti, ale i postoje a

hodnoty, ktoré budú od nich vyžadované v budúcnosti a súčasne budú podporovať želanú firemnú kultúru. [12]

K výchovného pôsobeniu na pracujúcich patria najčastejšie inštruktáže, prednášky, besedy, konzultácie, plagáty, inštrukčné vývesky, nástenky, fotografie, tlač, film, rozhlas, televízia, výstavy, vplyv prostredia a kolektívov. Pri výchove bezpečnej a zdravotne vyhovujúcej práci majú veľmi významnú úlohu inštruktáže, ktoré sa delia na úvodné inštruktáže pre novoprijatých pracovníkov, zácvik novoprijatých pracovníkov a pracovníkov preradených na inú prácu, poučovanie pracovníkov vracajúcich sa po úraze znova do práce a opakovacie skúšky a inštruktáže. [5]

2.2 Zákon o SBS č. 473/2005

Tento zákon upravuje poskytovanie služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti, výkon štátneho dozoru Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky a kontroly Policajným zborom v oblasti súkromnej bezpečnosti. Tento zákon sa nevzťahuje na prevádzkovanie činností, ktoré sú bezpečnostnou službou, ak ich vykonáva pre vlastnú potrebu štátny orgán.

Bezpečnostnú službu v SR možno prevádzkovať na základe licencie na prevádzkovanie bezpečnostnej služby. O udelení licencie na prevádzkovanie bezpečnostnej služby rozhoduje krajské riaditeľstvo Policajného zboru na základe žiadosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby.

Podmienky udelenia licencie na prevádzkovanie bezpečnostnej služby fyzickej osobe sú nasledovné :

- žiadateľ musí byť občanom Európskeho hospodárskeho priestoru, ak fyzická osoba nemá pobyt na území Slovenskej republiky, musí ustanoviť zodpovedného zástupcu,
- dosiahnutie veku 21 rokov,
- spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu,
- bezúhonnosť – preukazuje sa odpisom z registra trestov nie starším ako 3 mesiace a čestným vyhlásením, že nemá zákaz činnosti,
- spoľahlivosť – nepožívanie alkoholických nápojov, žiaden priestupok v posledných dvoch rokoch v tomto úseku ako aj na úseku používania výbušnín, na úseku strelných zbraní, streliva a inom, žiaden trestný čin,
- zdravotná spôsobilosť – telesná spôsobilosť a psychická spôsobilosť, preukazuje sa lekárskeho posudkom každé 2 roky, ktorého súčasťou je

psychologické vyšetrenie,

- odborná spôsobilosť – vzdelanie spĺňa osoba s ukončením úplne stredným alebo úplne stredne odborným vzdelaním, uchádzač je držiteľom preukazu odbornej spôsobilosti.

Skúška odbornej spôsobilosti je typu :

„S“ – udeľuje sa osobe poverenej výkonom fyzickej ochrany a pátrania

„P“ – udeľuje sa osobe poverenej výkonom fyzickej ochrany a pátrania, odbornej prípravy a poradenstva a pre prevádzkovateľov.

Po úspešne vykonanej skúške vydá ministerstvo preukaz typu S alebo typu P. Platnosť preukazu je 10 rokov. (viď. príloha PI)

Strážna služba je :

- ochrana majetku na verejne prístupnom mieste,
- ochrana majetku na inom než verejne prístupnom mieste,
- ochrana osoby,
- ochrana majetku a osoby pri preprave,
- ochrana prepravy majetku a osoby,
- zabezpečovanie poriadku na mieste zhromažďovania osôb,
- prevádzkovanie zabezpečovacieho systému alebo poplachového systému, prevádzkovanie ich častí, vyhodnocovanie narušenia chráneného objektu alebo chráneného miesta,
- vypracúvanie plánu ochrany.

Prevádzkovateľ strážnej služby je povinný :

- plniť povinnosti ustanovené týmto zákonom, inými všeobecne záväznými právnymi predpismi alebo uložené rozhodnutiami a opatreniami ministerstva alebo krajského riaditeľstva,
- dbať na ochranu osobnosti, ochranu osobných údajov v informačných systémoch, dobrú povesť právnických osôb a ochranu obchodného tajomstva,
- viesť samostatnú evidenciu osôb poverených výkonom fyzickej ochrany,
- viesť evidenciu služieb podľa jednotlivých chránených objektov,
- viesť evidenciu zásahov,
- neodkladne oznámiť miestne príslušnému útvaru Policajného zboru vykonanie každého zásahu pri výkone fyzickej ochrany, pri ktorom bola použitá strelná zbraň alebo vecný bezpečnostný prostriedok alebo pri ktorom došlo k zraneniu alebo k

usmrteniu osoby, alebo k obmedzeniu osobnej slobody,

- zabezpečiť spracovanie záznamu o zásahu,
- viesť inšpekčnú knihu dozoru.

Technická služba je: vývoj, výroba, predaj, projektovanie, montáž, údržba, revízia alebo oprava zabezpečovacích systémov alebo poplachových systémov a systémov a zariadení umožňujúcich sledovanie pohybu a konania osoby v chránenom objekte, na chránenom mieste alebo v ich okolí.

Technickú službu možno prevádzkovať na základe licencie na prevádzkovanie technickej služby. O udelení licencie na prevádzkovanie technickej služby rozhoduje krajské riaditeľstvo na základe žiadosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby. Licencia sa vydáva na 10 rokov, ak zákon neustanovuje inak. (vid. príloha PII)

Podľa zákona č. 473/2005 vykonáva ministerstvo štátny dozor nad dodržiavaním povinností ustanovených týmto zákonom. Kontrolu nad dodržiavaním povinností vykonáva krajské riaditeľstvo. Kontrolu činnosti podľa tohto zákona je oprávnený vykonávať každý policajt aj príslušník Vojenskej polície a príslušník Železničnej polície.

Každý priestupok na úseku súkromnej bezpečnosti je pokutovaný, prejednávaný ministerstvom. Na priestupky a ich prejednávanie sa vzťahuje všeobecný predpis o priestupkoch. Ak je uložený zákaz činnosti, prevádzkovateľ je povinný odovzdať preukaz správneho orgánu, ktorý rozhodol o zákaze činnosti.

Ministerstvo vedie informačný systém súkromnej bezpečnosti. V tomto systéme sú obsiahnuté údaje uvádzané v žiadostiach alebo v tlačivách podľa tohto zákona. [14]

3 BEZPEČNOSTNÝ AUDIT

Pod pojmom audit sa v oblasti podnikového hospodárstva rozumie preverenie stavu firmy, podniku, prípadne spoločnosti, alebo ucelenej časti niektorej z organizačných jednotiek.

Audit bezpečnosti v oblasti BOZP počas prehliadok podniku, inšpekcií a kontrol pracovísk a technických zariadení, ako aj počas školení a seminárov zahrnuje skúsenosti, získané riadiacimi pracovníkmi a odborníkmi.

Účelom auditu je komplexné a objektívne zistenie skutočného stavu a spôsobu zabezpečenia bezpečnosti práce, stanovení opatrení a postupov pri odstraňovaní zistených nedostatkov, porúch a kontrola plnenia požiadaviek vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov v organizácii. [11]

Vykonanie auditu je podmienené dôvodom a cieľom, ktorý sa má pomocou neho dosiahnuť. Aktivity v rámci auditu sa uskutočňujú:

- buď vopred oznámené alebo bez oznámenia pracovníkom prevádzok,
- pravidelne podľa stanovených termínov alebo nepravidelne,
- systematicky a náhodne,
- na základe konkrétneho dôvodu v prípade:
  - montáže nového zariadenia,
  - uvedenia zariadenia do prevádzky,
  - rekonštrukcie, opravy, údržby,
  - nárastu počtu úrazov, porúch,
  - zmeny legislatívy,
  - na základe rozhodnutia vedenia firmy.

Dôvody a ciele auditu bezpečnosti určujú, v akom rozsahu je potrebné informovať o priebehu činnosti v rámci auditu - bezpečnostných prehliadok - zodpovedných pracovníkov podniku. Počas neohlásených prehliadok je možné očakávať, že sa zistia skutočné prevádzkové podmienky. Úspešnosť auditu bude negatívne ovplyvnená tým, že priamy riadiaci pracovník nebude mať dostatok času pre audítora. Vopred ohlásené prehliadky môžu spôsobiť vytvorenia „umelých“ prevádzkových podmienok. Riadiaci pracovníci, ako aj zamestnanci, budú však priamo začlenení do aktivít v rámci auditu a nebudú mať pocit nedôvery. Účasť niektorého z riadiacich pracovníkov podniku na činnostiach v rámci auditu zvyšuje autoritu a význam manažérstva rizika v podniku.

Ciele auditu bezpečnosti :

- identifikovanie nebezpečenstva a ohrozenia,
- vytvorenie podmienok pre manažérstvo rizika,
- navrhnutie efektívnejšej metódy pre aktivity v oblasti BOZP,
- pozitívne ovplyvňovanie aj ostatných stupňov manažérstva podniku s cieľom zvýšiť kvalitu výsledného výrobku, príp. služby,
- dosiahnutie vyššej hospodárnosti podniku. [4]

Bezpečnostný audit sa robí na žiadosť zákazníka v prípade, že :

- zahajuje sa, preberá sa objekt po inej službe v priemysle komerčnej bezpečnosti,
- nasadzujú sa technické opatrenia do objektu,
- končí sa činnosť u zákazníka na základe jeho nepriaznivého hodnotenia,
- bol spáchaný trestný čin v objekte alebo u zákazníka, s ktorým je v obchodnom vzťahu,
- došlo k poistnej udalosti,
- pracovník alebo pracovníci sa dopustili protiprávneho jednanja,
- zákazník, s ktorým je v obchodnom vzťahu si to vyžiadal,
- hodnotia sa výsledky práce vo firme podľa noriem ISO či iných z hľadiska systému akosti,
- predávajú sa objekty protokolárne inej firme,
- v strážených objektoch dochádza i k situáciám, kedy je audit potrebný,
- iné okolnosti. [13]

3.1 Vykonávatelia auditu bezpečnosti

Úlohy, rozsah a ciele auditu bezpečnosti podmieňujú voľbu audítorov, príp. audítorských kolektívov. Kolektív zahrňuje odborníkov z rôznych oblastí, avšak nemalo by v ňom pracovať viac ako 5 osôb. Prvé základné činnosti v rámci auditu vykonávajú odborne kvalifikovaní riadiaci pracovníci vlastnej firmy = vnútorný audit, ktorý je vykonávaný interným audítorom, audit vykonáva organizácia vo vnútri svojej organizačnej štruktúry.

S narastajúcim počtom zamestnancov v podniku, ako aj v závislosti na rozsahu a komplexnosti technológií v rámci podniku sa stále vo väčšej miere vyžaduje, aby audit bezpečnosti vykonávali nezávislí audítori, alebo nezávislé špecializované audítorské kancelárie = externý audit, vykonávaný audítorom nezávislej organizácie (nezávislým audítorom). Audit bezpečnosti, na ktorého realizácii sa má podieľať aj manažérstvo firmy, musia vykonávať skúsení odborníci, ktorí nie sú v žiadnej oblasti od neho závislí.

Audit sa musí vyznačovať:

- kompetentnosťou, ktorá zahŕňa:
  - odborné vedomosti,
  - úspešnosť riadiaceho pracovníka,
  - skúsenosti v oblasti BOZP.
- vlastnosťami osobnosti:
  - objektivitou,
  - komunikatívnosťou,
  - schopnosťou rozpoznať situáciu,
  - trpezlivosťou.
- nezávislosťou:
  - rovnocenný partner,
  - voľnosť pri rozhodovaní. [4]

3.2 Základy auditu bezpečnosti

Základným prvkom auditu bezpečnosti sú dôsledné prehliadky priestorov a objektov organizácie a ďalej pokračuje kontrolou spracovanej dokumentácie. Vykonávajú sa vo všetkých typoch podnikov. Bezpečnostný audit je vo svojej podstate nezávislým overením funkčnosti bezpečnostného systému v danej fáze jeho prevádzky. Overenie sa vykonáva porovnaním auditovaného (skutočného) systému so štandardom. Štandardom môže byť napr. zákon, odborná norma, poisťné podmienky, zmluvný vzťah, interný predpis a pod.

Ťažiská činností, ktorých náplňou je porovnanie skutočného stavu so štandardom, je možné zhrnúť do týchto bodov :

- posúdiť nedostatky v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci formou identifikácie nebezpečenstiev, ohrození a následným posúdením rizík,
- vypracovať opatrenia na zdokonalenie činnosti v rámci manažérstva rizika,
- presne určiť spôsob na realizáciu týchto opatrení.

Audítori alebo audítorské skupiny zistia, či podnik alebo niektorá jeho organická časť spĺňa požiadavky bezpečnosti a ochrany enviromentu a u technických zariadení aj kritéria spoľahlivosti. Vedenie firmy môže podnik urobiť „bezpečnejším“ a v dôsledku vyššej bezpečnosti ekonomicky úspešnejším len vtedy, keď sa s touto úlohou identifikuje a svojich zamestnancov presvedčí o úspešnosti všetkých aktivít v rámci bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. [4]

3.3 Příprava a realizácia auditu bezpečnosti

Zadávateľ úloh v rámci auditu bezpečnosti musí čo najpresnejšie definovať:

- objekt, kde sa má audit vykonať,
- cieľ, ktorý sa má pomocou auditu dosiahnuť,
- termín, kedy sa má audit vykonať,
- druh auditu (oblasť techniky, výrobného procesu, manažérstva),
- audítora alebo audítorský kolektív.

Všetky úlohy v rámci vykonania auditu vykonávajú audítori. Vedenie firmy musí byť audítorom nápomocné a jeho rozhodujúca úloha je realizovať opatrenia navrhnuté audítormi. Čas na vykonanie auditu môže byť rozdielny. Pohybuje sa od niekoľkých hodín až do niekoľkých dní. Úspešnosť auditu si však vyžaduje stanoviť čas potrebný na vykonanie auditu. Audítori rozhodnú, ktoré informácie a dokumenty budú potrebné pre realizovanie činnosti v rámci auditu. Aj keď rozsah a obsah informácií závisí od cieľa, ktorý sa má pomocou auditu dosiahnuť, základné okruhy potrebných informácií možno zhrnúť do týchto skupín :

- informácie o materiálovom toku,
- možnosti odstránenia odpadov,
- vlastnosti základných surovín,
- počet a vzdelanostná úroveň zamestnancov,
- výrobný program,
- inšpekčné a údržbárske plány,
- organigramy a počty pracovníkov v jednotlivých smenách,
- informácie o nebezpečných látkach a ich mieste v materiálovom toku,
- počty úrazov, havárií a porúch. [4]

Bezpečnostný audit sa robí na základe určitého vzoru, môže ísť o :

- Auditnú osnovu,
- Auditný model,
- Auditnú maticu.

Auditná osnova je najjednoduchší vzor pre vykonávanie auditu. Obsahuje bežný zoznam úkonov a úloh, ktoré majú byť v audite obsiahnuté a je stanovený cieľ, ktorý hovorí, na čo

má audit odpovedať, respektíve čo má byť auditom dosiahnuté. Podľa tejto osnovy je potom spracovaná auditná správa.

Auditný model je náročnejšie spracovanie, kedy je spracovaný reálny model situácie, javu, podniku, objektu tak, ako má vypadáť, aby v audite obstál. Postupuje sa podľa modelu a hodnotí sa stupeň priblíženia súčasnej situácie tomuto modelu. Podľa dosiahnutých výsledkov sa spracuje záver.

Auditná matica je najpresnejšie stanovenie úrovne bezpečnosti. Na konkrétne auditované veličiny je spracovaná presná matica, ktorá nepripúšťa žiadne odchýlky. [13]

Pred začiatkom vykonávania auditu musia byť všetky informácie preverené. Dotazníky, ktoré sa v rámci auditu využijú, musia zahrňovať otázky vzťahujúce sa na oblasti prevádzky. Audítorské kancelárie ponúkajú formu štandardných dotazníkov, ktoré je nutné pre špeciálne technológie upraviť. Úpravu môžu vykonať len odborníci z danej oblasti techniky v spolupráci so špecialistami v oblasti manažérstva rizika. Skôr ako sa začnú vykonávať činnosti v rámci auditu, je vhodné, keď vedenie firmy vyzve všetkých riadiacich pracovníkov a ostatných zamestnancov na aktívnu spoluprácu. Audit bezpečnosti nesmie byť utajovaná činnosť. Len informovaný zamestnanec môže pochopiť význam a výhody auditu. Prvý úkon, ktorý je nutné v rámci auditu bezpečnosti vykonať, je prehliadka podniku, počas ktorej audítori získajú poznatky o jednotlivých častiach materiálového toku, o technických zariadeniach a podiele humánneho faktoru v jednotlivých častiach výrobných technológií. Pripravené dotazníky sú základným nástrojom na vedenie kvalifikovaných odborných rozhovorov. Ich cieľom je rozpoznať silné a slabé stránky firmy. Pomocou auditu bezpečnosti sa rozoznávajú v podniku „slabé“ miesta. Audit neslúži na to, aby sa hľadali vinníci. Všetky rozhovory musia byť uvedené vecne, ich obsahy nesmú nikoho obviňovať. [4]

3.4 Vyhodnotenie auditu bezpečnosti

Audítorské dôkazy sú informácie, ktoré získava audítor o posudzovanej oblasti bezpečnostného systému. Vo svojej podstate sú to záznamy, konštatovania skutočnosti alebo iné informácie, týkajúce sa kritérií auditu, ktoré sú verifikovateľné.

Audítorské dôkazy sa môžu získavať z kontrolných zoznamov (check listov), z projektovej dokumentácie, prevádzkovej dokumentácie, smerníc a ďalších dokumentov pre riadenie (plánovacie, hodnotiace dokumenty, analýzy, výkazy a pod.). Výstupy auditu môžu byť buď vo forme audítorskej správy, alebo iného (aj formalizovaného dokumentu), ktorý

umožní jednoznačne konštatovať mieru zhody bezpečnostného systému ako celku i jeho jednotlivých prvkov s požiadavkami na úroveň (triedu, stupeň) poskytovanej ochrany. Výsledky auditu slúžia ako objektívny ukazovateľ účinnosti bezpečnostného systému. Audítor získa dôkazy, ktoré mu umožnia vysloviť objektívne závery. Na týchto záveroch je založený audítorský názor, ktorý je uvedený v správe audítora. [12]

Audítorský dotazník musí zohľadniť skutočný stav vo firme. Tento stav audítori porovnávajú so stavom, ktorý by mal zodpovedať legislatívnym predpisom v danej spoločnosti a v danom čase. Rozdiely je nutné presne formulovať a navrhnúť opatrenia na ich minimalizovanie, príp. odstránenie. Tieto závery musia byť diskutované so zodpovednými riadiacimi pracovníkmi firmy. Po zverejnení záverov auditu sa vypracuje plán na vykonanie odporúčaní. V prípade, že nie je možné odporúčanie realizovať alebo sa odporúčanie doplní, príp. rozšíri, je nutné uviesť dôvody, ktoré k tomu viedli. [4] Výsledkom auditu je podrobná správa obsahujúca vyhodnotenie aktuálnej úrovne zaistenia bezpečnosti práce ako aj zistené nedostatky a návrhy na riešenie týchto nedostatkov.

Výsledky auditu by mali zhodnotiť, či zavedený systém riadenia a jeho prvky :

- sú účinné pri plnení politiky BOZP,
- sú účinné v podpore plnej účasti pracovníkov,
- adekvátne reagujú na výsledky hodnotenia výkonnosti BOZP a predchádzajúcich auditov,
- umožňujú organizácii dosiahnuť zhodu s príslušnými zákonmi a predpismi. [6]

Výsledkom je bezvýhradné a nezavádzajúce konštatovanie, že bezpečnostný systém :

- zabezpečuje alebo nezabezpečuje požadovaný stupeň ochrany,
- poskytuje minimálnu, štandardnú alebo vyššiu úroveň ochrany,
- je alebo nie je riadený v súlade s požiadavkami manažérstva kvality,
- iné konštatovania. [12]

Spravidla sa záver bezpečnostného auditu vyjadruje v troch rovinách konečného výsledku:

A+ Vyhovuje bez výhrad   A Vyhovuje podmienene   B Nevyhovuje [13]

4 KOMPARÁCIA PRÍSTUPOV BOZP V SR A VO VYBRANOM ŠTÁTE EÚ

Na porovnanie prístupov BOZP so SR som si vybrala štát Európskej únie – Nemecko.

Spolková republika Nemecko je so svojimi 82 miliónmi obyvateľov najväčším štátom Európskej únie a zároveň jej najväčšou ekonomikou.

Spolková republika Nemecko je federatívna republika zložená zo 16-tich spolkových krajín. Spolkové krajiny sa delia na 438 okresov.

1		Země Bádensko-Württembersko (<i>Land Baden-Württemberg</i>)	Stuttgart	35 751,65	10 717 000
2		Svobodný stát Bavorsko (<i>Freistaat Bayern</i>)	Mnichov (München)	70 549,19	12 444 000
3		Země Berlin (<i>Land Berlin</i>)	[p 2]	891,75	3 388 000
4		Země Braniborskó (<i>Land Brandenburg</i>)	Postupim (Potsdam)	29 477,16	2 568 000
5		Svobodné hanzovní město Brémy (<i>Freie Hansestadt Bremen</i>)	Brémy (Bremen)[p 2]	404,23	663 000
6		Svobodné a hanzovní město Hamburk (<i>Freie und Hansestadt Hamburg</i>)	[p 2]	755,16	1 735 000
7		Země Hesensko (<i>Land Hessen</i>)	Wiesbaden	21 114,72	6 098 000
8		Země Meklenbursko-Přední Pomořansko (<i>Land Mecklenburg-Vorpommern</i>)	Schwerin	23 174,17	1 720 000
9		Země Dolní Sasko (<i>Land Niedersachsen</i>)	Hanover (Hannover)	47 618,24	8 001 000
10		Země Severní Porýní-Vestfálsko (<i>Land Nordrhein-Westfalen</i>)	Düsseldorf	34 042,52	18 075 000
11		Země Porýní-Falc (<i>Land Rheinland-Pfalz</i>)	Mohuč (Mainz)	19 847,39	4 061 000
12		Země Sársko (<i>Land Saarland</i>)	Saarbrücken	2 568,65	1 056 000
13		Svobodný stát Sasko (<i>Freistaat Sachsen</i>)	Drážďany (Dresden)	18 414,82	4 296 000
14		Země Sasko-Anhaltsko (<i>Land Sachsen-Anhalt</i>)	Magdeburk (Magdeburg)	20 445,26	2 494 000
15		Země Šlesvicko-Holštýnsko (<i>Land Schleswig-Holstein</i>)	Kiel	15 763,18	2 829 000
16		Svobodný stát Durynsko (<i>Freistaat Thüringen</i>)	Erfurt	16 172,14	2 355 000

Obr. 8. Mapa Spolkovej republiky Nemecko so 16-timi spolkovými krajinami [16]

4.1 Všeobecný prístup k BOZP („Arbeitsschutz“) v Nemecku

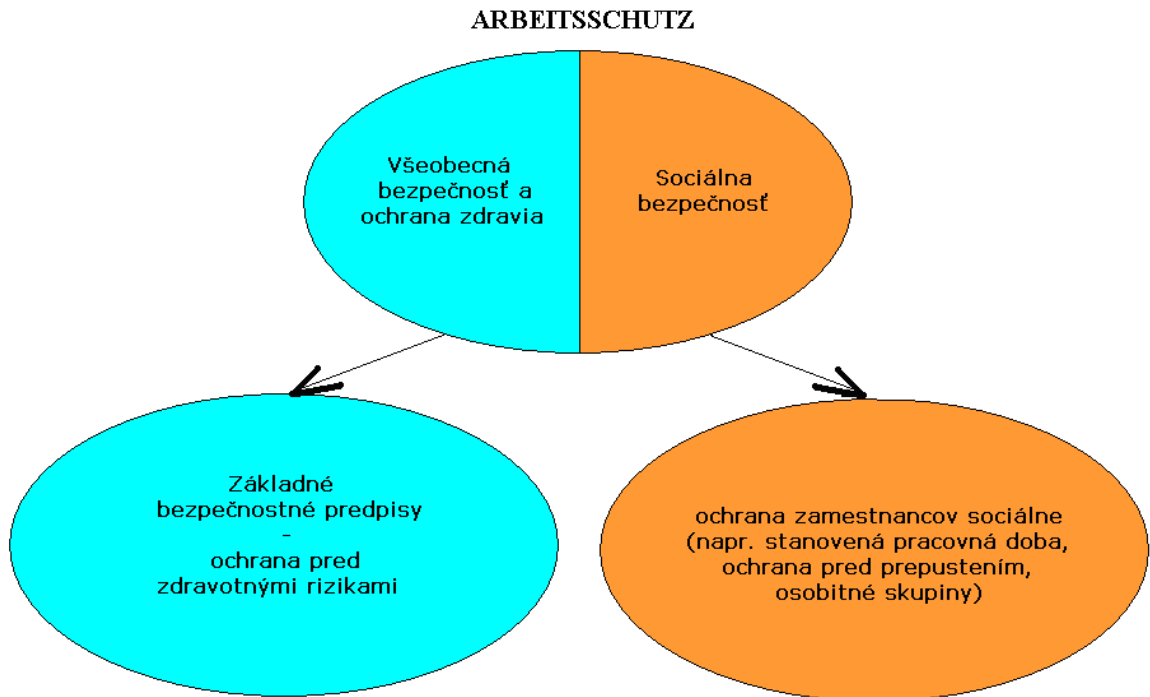
Bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci na Slovensku (BOZP) zodpovedá v Nemecku výraz "Arbeitsschutz", t.j. bezpečnosť a ochrana zdravia zamestnancov pri práci.

V Nemecku pod bezpečnosťou a ochranou zdravia zamestnancov pri práci sa rozumejú také opatrenia a metódy, ktoré vedú k ich bezpečnosti pred pracovnými a zdravotnými rizikami. Požadovaným cieľom je prevencia nehôd a ochrana zamestnancov ako aj predchádzanie pracovných úrazov a eliminácia ich následkov (napr. nosenie prilby, bezpečnú obuv a pod.), ochrana zdravia (nebezpečné látky, hluk, psychické zaťaženia atd.) a špecifická ochrana (napr. počas tehotenstva, ochrana mladistvých) pri práci.

Tento prístup k výrazu BOZP na Slovensku a Arbeitsschutz v Nemecku je zrovnateľný. V jednom aj v druhom štáte sa pod týmto pojmom rozumie rovnaký cieľ a rovnaký prístup k jeho plneniu.

V Nemecku sa tento výraz Arbeitsschutz rozdeľuje na dve časti:

- všeobecná bezpečnosť a ochrana zdravia a
- sociálna bezpečnosť zamestnanca.

Obr. 9. Schematické zobrazenie rozdelenia BOZP v Nemecku

Pod všeobecnou bezpečnosťou a ochranou zdravia sa myslí ochrana života a zdravia zamestnancov ako i dôstojné pracovné miesto. V prípade, že zamestnávateľ nariadi pracovné smernice a bezpečnostné predpisy, musia ich zamestnanci bezpodmienečne dodržiavať. Porušenie týchto predpisov môže viesť k disciplinárnym opatreniam, prípadne k okamžitému rozviazaniu pracovného pomeru.

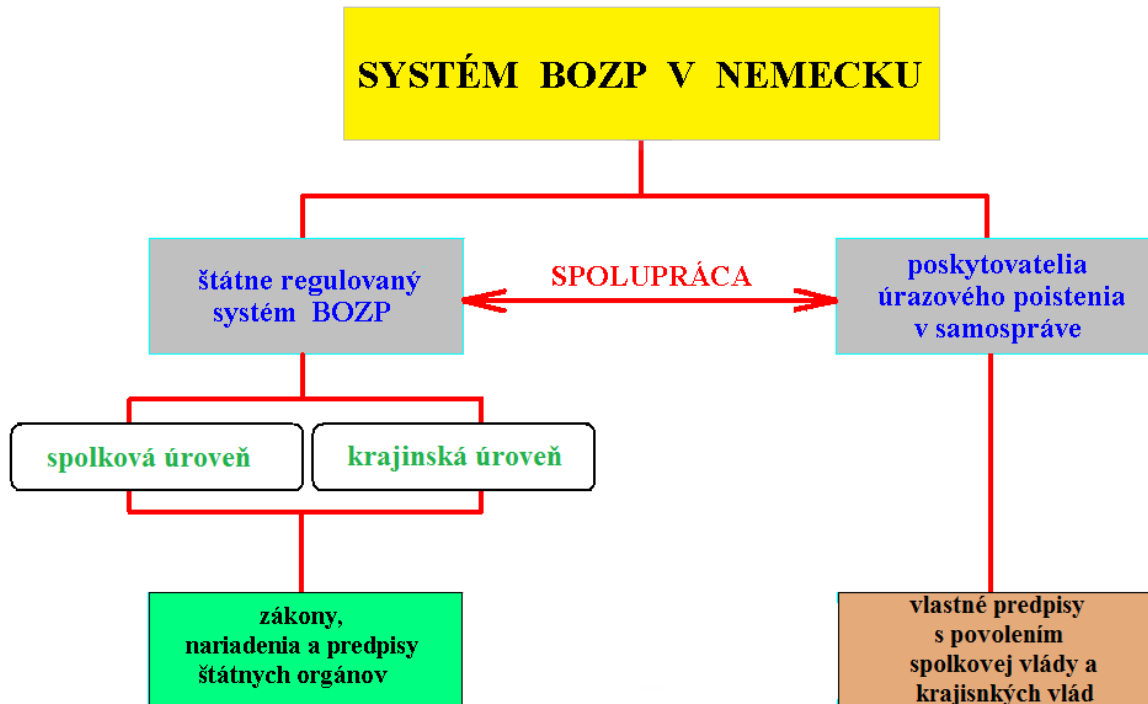
Pod sociálny rámec spadajú tzv. osobitné skupiny ako sú mladiství, budúce dojčiace matky, regulácia pracovnej doby a dni pracovného pokoja a taktiež chráni zamestnanca pred prepustením.

I keď to čo sa rieši v Nemecku v oboch častiach sa rieši aj na Slovensku, ale rozdiel je v tom, že na Slovensku to je pod jedným ustanovením zákonom o BOZP.

Systém bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci sa v Nemecku vyznačuje duálnou štruktúrou, pozostávajúcou zo :

- štátne regulovaný systém BOZP (na spolkovovej a krajinskej úrovni) a
- poskytovateľmi úrazového poistenia v samospráve.

Obr. 10. Schematické zobrazenie systému BOZP v Nemecku

Štát (spolkové a krajinské orgány) vydáva zákony, nariadenia a predpisy štátnych orgánov. Poskytovatelia úrazového poistenia vydávajú vlastné predpisy na predchádzanie úrazom na základe preskúmania potrieb a s povolením spolkovvej vlády a krajinských vlád.

Kontrolu a poradenstvo v podnikoch vykonávajú osoby, poverené príslušnými štátnymi kontrolnými orgánmi (na krajinskej úrovni) a poskytovateľmi úrazového poistenia. [18]

Bezpečnostné predpisy poskytovateľov úrazového poistenia dopĺňajú a konkretizujú právo na ochranu zamestnancov dané štátom. Poskytovatelia úrazového poistenia sú:

- priemyselné združenia,
- poľnohospodárske združenia a,
- vlastní poskytovatelia úrazového poistenia na spolkovovej a krajinskej úrovni ako aj na úrovni obcí a miest.

Poskytovatelia úrazového poistenia vydávajú predpisy na predchádzanie úrazom na základe rozhodnutia svojich zastupiteľstiev, ktoré pozostávajú rovnako zo zamestnávateľov a zamestnancov. Tieto predpisy musia byť schválené spolkovým ministerstvom práce a sociálnych vecí (ďalej len „BMAS“) po dohodnutí jednotlivých krajín. Obsahujú základné

normy k predchádzaniu nehôd a poškodenia zdravia, ktoré určujú

- aké opatrenia musia podnikatelia prijať, aby sa predišlo úrazom a chorobám z povolania a aby sa poskytla ochrana zdravia,
- aké opatrenia sú nevyhnutné na plnenie právnych predpisov o bezpečnosti práce,
- ako sa má správať poistenec, aby sa predišlo nehodám a,
- ktoré lekárske prehliadky poistenec musí absolvovať.

Vládne nariadenia a bezpečnostné predpisy sa vzťahujú na normy a technické predpisy, záväzné pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci. Tabuľka poukazuje na právny základ niektorých predpisov týkajúcich sa ochrany zamestnancov na spoločnej úrovni.

Niektoré zákony a nariadenia (viď. *Tab. 4.*) :

Názov	Označenie zákona v skratke	Vydanie zákona	Zákon č.	Upravený článkom:	Dátum poslednej úpravy	Znenie zákona
Arbeitschutzgesetz	ArbSchG	7.8.1996	BGBI. I S. 2843		19.12.1998	Zákon o ochrane zamestnancov pri práci
Zameranie zákona :	ochrana zdravia zamestnancov pri práci prostredníctvom bezpečnostných a zdravotných opatrení					
Arbeitssicherheitsgesetz	ASiG	12.12.1973	BGBI. I S. 1885	článkom 226 z nariadenia	31.10.2006	Zákon o bezpečnosti práce
Zameranie zákona :	reguluje povinnosti zamestnávateľa zabezpečiť lekárske prehliadky, bezpečnostných inžinierov a iné odborné sily v rámci bezpečnosti pri práci a definuje ich povinnosti a požaduje spoluprácu pri ochrane zamestnancov a prevencie nehôd.					
Arbeitszeitgesetz	ArbZG	6.6.1994	BGBI. I S. 1170	článkom 7 zákona	15.7.2009	Zákon o pracovnej dobe
Gerätesicherheitsgesetz	GSG/GSPG				1.5.2004	Zákon o technických zariadeniach
Zameranie zákona :	Tento zákon sa 1. májom 2004 mení podľa zákona o reštrukturalizácii bezpečnosti technických zariadení a spotrebného tovaru na Zákon o technických zariadeniach a bezpečnosti výrobkov (GSPG).					
Sprengstoffgesetz	SprengG	25.8.1969	BGBI. I S. 1358	článkom 4 zákona z	11.8.2009 (BGBI. I S. 2723, 2727)	Zákon o výbušninách
Zameranie zákona :	vstúpil v platnosť 1. marca 2010					
Chemikaliengesetz	ChemG	16.9.1980	BGBI. I S. 1718	článkom 4 zákona z	11.8.2010 (BGBI. I S. 1163, 1164)	Zákon na ochranu pred nebezpečnými látkami (Zákon o chemikáliách)
Zameranie zákona :	vstúpil v platnosť 18. augusta 2010					
Jugendarbeitsschutzgesetz	JArbSchG	12.4.1976	BGBI. I S. 965	čl. 3, odst. 2 zák. z	31.10.2008 (BGBI. I S. 2149, 2151)	Zákon na ochranu mladistvých
Zameranie zákona :	vstúpil v platnosť 5. novembra 2008					
Mutterschutzgesetz	MuSchG	24.1.1952	BGBI. I S. 69	článkom 14 zak. z	17.3.2009 (BGBI. I S. 550,553)	Zákon na ochranu tehotných zamestnankýň
Zameranie zákona :	vstúpil v platnosť 1. januára 2009					
Strahlenschutzverordnung		13.10.1976	BGBI. I S. 2905	čl. 2 zák. z	29.8.2008	Nariadenia na ochranu proti žiareniu

Tab. 4. Stručný prehľad nemeckých zákonov o BOZP

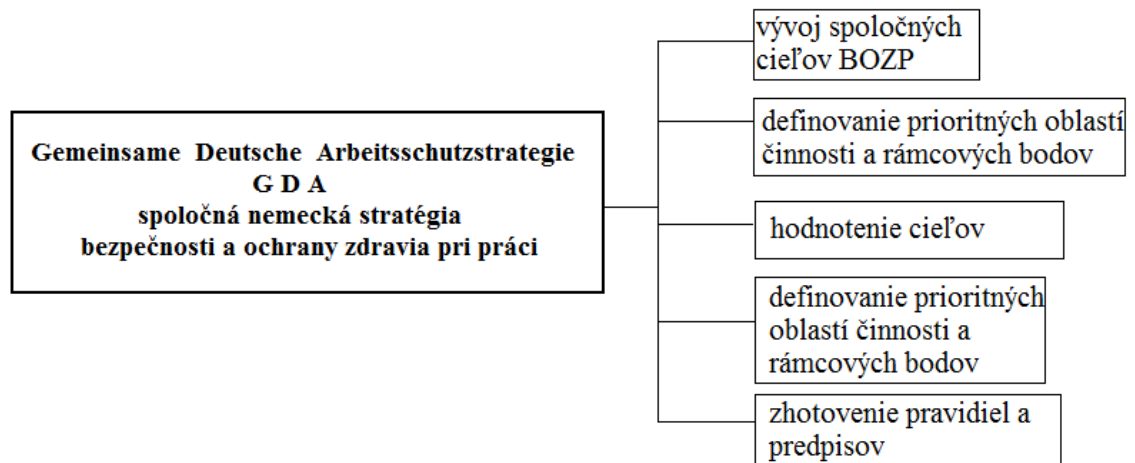
Spolkové a krajské orgány spolu s poskytovateľmi úrazového poistenia vypracovali spoločnú nemeckú stratégiu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (Gemeinsame Deutsche Arbeitsschutzstrategie, ďalej len „GDA“) s cieľom dodržiavať, zlepšovať a podporovať bezpečnosť a ochranu zdravia pracujúcich prostredníctvom odsúhlaseného a dôsledne rešpektovaného systému BOZP.

Obr. 11. Schematické zobrazenie vytvorenia GDA

Hore uvedená stratégia obsahuje 5 základných prvkov:

- vývoj spoločných cieľov BOZP
- definovanie prioritných oblastí činnosti a rámcových bodov pre pracovné programy ako aj ich prevedenie podľa jednotných zásad
- hodnotenie cieľov, oblastí činnosti a pracovných programov
- definovanie odhlasovaného postupu krajských orgánov a úrazových poistení pri poradenstve a kontrole prevádzok
- zhotovenie zrozumiteľných a prehľadných pravidiel a predpisov

Obr. 12. Schematické zobrazenie základných prvkov GDA

Ďalším cieľom GDA je bezpečnosť a zdravie zamestnancov prostredníctvom efektívnej a systematicky dodržiavanej bezpečnosti pri práci, doplnený o opatrenia týkajúce sa ochrany zdravia zamestnancov v podnikoch.

Znížením pracovných úrazov a pracovných ochorení klesnú finančné výdavky podnikov. Teda bezpečnosť pri práci má inováciu zvýšiť a nie brzdiť.

Za týmto účelom sa hore uvedené zložky v novembri 2007 na 84. konferencii krajinárskeho ministerstva práce a sociálnych vecí uzniesli na spoločnej celonemeckej stratégii k prevencii pracovných úrazov a pracovných ochorení, ktorých program má bežať do roku 2012.

Zákonom ustanovené podklady GDA a spolupráca ich nositeľov sú nariadené od novembra 2008 zákonom o bezpečnosti práce /Arbeitssicherheitsgesetz/ a zákonníkom o sociálnom zabezpečení VII (ďalej len „SGB /Sozialgesetzbuch/ VII“), upravený naposledy článkom 5 zák. z 22.12.2010 (BGBl. IS. 2309).

Za posledných 25 rokov existujú v Nemecku špeciálne preventívne lekárske prehliadky, ktoré slúžia k predchádzaniu chorôb z povolania a ochrany zdravia. SGB VII dáva úrazovému poisteniu ustanovenému zákonom (Gesetzliche Unfallversicherung; ďalej len „GUV“) výslovne právo na odborné lekárske vyšetrenie pri prácach, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť život a zdravie zamestnancov.

Rámcová smernica (89/391/EWG) je základným pilierom štátov v EU v oblasti prevencie rizík na pracovisku. Táto smernica stanovuje okrem iného povinnosti zamestnávateľov a zamestnancov na zlepšenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Zamestnávateľ je povinný zaistiť bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov vo všetkých pracovných oblastiach a tejto zodpovednosti nemôže uniknúť.

K jeho povinnostiam patrí:

- zabránenie rizík,
- predvídavosť nezabrániteľných rizík,
- predchádzanie rizík,
- zohľadnenie ľudského faktora.

Ďalej mu prináleží zariadiť pracovisko, organizáciu práce a výber pracovných prostriedkov tak, aby sa predišlo k jednotvárnosti práce, a tým sa predišlo rôznym rizikám ako napr.:

- zohľadniť stav techniky,
- odstrániť alebo znížiť nebezpečie,
- plánovať preventívne opatrenia s prihliadnutím k technike, organizácii práce, pracovných podmienok, sociálnych vzťahov a vplyvu prostredia na pracovné miesto,
- prednosť kolektívnych ochranných opatrení pred individuálnymi,
- udeliť vhodné pokyny zamestnancom k bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

Pri pôsobení zamestnancov z rôznych firiem na jednom pracovisku musia ich jednotliví zamestnávateľia spolupracovať v oblasti bezpečnosti, hygieny a ochrane zdravia.

Táto smernica sa práve tak vzťahuje aj na zamestnancov v súlade so školením a pokynmi zamestnávateľa pri ochrane ich vlastného zdravia a bezpečnosti ako aj ich spolupracovníkov.

Povinnosti zamestnanca sú nasledovné:

- správne používanie strojov, zariadení, náradia, dopravných prostriedkov atd.,
- správne používanie osobných ochranných pracovných pomôcok,
- nepremiestňovanie strojov a zariadení a ich správne používanie,
- okamžité nahlásenie zamestnávateľovi alebo zodpovednému každé vážne a bezprostredné nebezpečenstvo pri bezpečnosti a ochrane zdravia ako aj každý nedostatok zistenej chyby.

4.2 SBS („BDWS“- Bundesverband Deutscher Wach- und Sicherheitsunternehmen) v Nemecku

Súkromný bezpečnostný priemysel sa celkovo v Európe nachádza v rozmachu, objem zákaziek rapídne pribúda. Dôvody pre tento nárast je zvyšujúca sa neistota v spoločnosti, vyžadujúca ochranu podnikov, verejných inštitúcií a osobnú ochranu. Podobne je tomu aj v Nemecku. Súkromná bezpečnostná služba je tam expandujúcim odvetvím. Preberá i úlohy, ktoré tradične patrili pod verejnú bezpečnostnú službu alebo samotným podnikom.

Uvedené spoločenské zmeny majú vplyv na zdravie a bezpečnosť pri práci. Toto odvetvie sa stáva síce profesionálnejším prostredníctvom kvalifikácie a ďalších školení, ktoré majú určite pozitívny vplyv na zdravie zamestnancov, napriek tomu sa spája so zlými pracovnými podmienkami a zlým menom.

Pri školení zamestnancov v bezpečnostných službách sa predpokladá maximálne 24 hodinové školenie, čím je Nemecko hlboko pod európskym priemerom 80 hodinami. O zabezpečovaní kvality a vytvorení jednotných spolkových predpisov pre bezpečnostnú službu sa síce diskutuje, ale v podstate je toto odvetvie ešte stále riadené živnostenským právom. Keďže na trhu je dosť cenovo výhodných poskytovateľov z tohto odvetia, dochádza k vysokému konkurenčnému tlaku.

Pri výkone bezpečnostnej služby nemá Nemecko na rozdiel od väčšiny ostatných európskych krajín, jednotný právny základ. Nemecko pozná iba živnostenský poriadok, ktorý berie zvlášť zreteľ na bezpečnostnú živnosť. Základy živnostenského práva sú obsiahnuté v § 34 a živnostenského poriadku a strážneho nariadenia. Posledná zmena tohto poriadku vstúpila v platnosť v januári 2003. Práva bezpečnostných firiem v Nemecku sú zásadne obmedzené na obranu „práv každého“, teda na základe slobody voľby a výkonu povolania v súlade s článkom 12, odsek 1 GG. (Grundgesetz- základný zákon).

Súkromná strážna a bezpečnostná služba v Nemecku je zastrešená v BDWS (Bundesverband Deutscher Wach- und Sicherheitsunternehmen - Spolkový zväz nemeckých strážnych a bezpečnostných služieb), ktorý zastupuje 828 členských spoločností. Jeho podiel na trhu z hľadiska obratu je vysoký, približne 80 percent. Je to tým, že jednotlivé podniky ponúkajú kvalitné bezpečnostné služby napr. bezpečnosť letísk (najmä pri kontrole cestujúcich), ochrana jadrových elektrární, vojenských priestorov a priemyselných zariadení ako i preprava peňazí a cennosti. BDWS ako zamestnávateľ je sociálnym a tarifným zmluvným partnerom, činným vo všetkých 16 spolkových krajinách.

Nemecko zaznamenalo v 90 rokoch prudký nárast súkromných bezpečnostných služieb. V roku 1990 zaznamenali 900 bezpečnostných spoločností, v roku 1998 bolo ich už viac ako 2000. Tento nárast sa vysvetľuje predovšetkým tým, že v "nových spolkových krajinách", tieto prevádzky do roku 1990 neexistovali.

V roku 1998 pracovalo v súkromnej bezpečnostnej službe okolo 120 000 sociálne poisteného personálu a ďalších 50 000 krátkodobo zamestnaných. Obrat v súkromných bezpečnostných službách predstavoval v roku 2009 približne 4,39 miliardy Eur. V 3 700 bezpečnostných firmách pracovalo okolo 170 000 zamestnancov.

Najväčší záujem o zákazky súkromných bezpečnostných služieb má hospodárstvo (približne 75%) a 25% verejné orgány. Okrem toho prenechávajú komúny, ministerstvá ako i samotná polícia stráž a kontrolu súkromným bezpečnostným službám. Dokonca aj väznice sú medzitým kontrolované súkromným bezpečnostným personálom ako napr. väznica v Manheime. Od 1.1.2000 sú v Nemecku tiež sprivatizované "nápravné zariadenia". To znamená, že psychicky chorí páchatelia môžu byť umiestnení v súkromných nemocniciach a strážení súkromnými bezpečnostnými službami.

Experti odhadujú, že sa podiel verejných zákaziek v najbližších rokoch zvýši o cca 40%. Dôvody pre presun bezpečnostných úloh na súkromné služby spočívajú v prvom rade v úspore nákladov. Podľa prepočtov nemeckého policajného zväzu stojí jedna hodina u polície asi 60€, u súkromných firiem oproti tomu jednu tretinu.

Spolupráca medzi políciou a súkromnými bezpečnostnými službami je v Nemecku dost rozšírená a zahŕňa predovšetkým tieto oblasti:

- dozor nad verejnou miestnou dopravou
- dozor pri väčších podujatiach
- kontrola poplašných hlásení

Vedúcimi firmami v Nemecku je švédská spoločnosť *Securitas*, holandská strážna a zamykacia spoločnosť *VSU* so sídlom v Hannoveri, *Kötter Security* v Essene ako aj *ASD Securicor* v Hamburgu.

K zvyšujúcemu sa počtu súkromných bezpečnostných síl v oblasti bezpečnosti sa neustále pridáva i verejnosť. Nasledujúce príklady poukazujú na to, ako tato pomocná (policajná) služba je činná v jednotlivých spolkových krajinách, napr. v Baden-Württembersku, Bavorsku a v Sasku:

- Dobrovoľné policajné služby v Bádensku-Wüttembersku

Či už v uniforme alebo v civile vykonávajú občania vo svojom voľnom čase pomocnú (policajnú) službu. Po základnom výcviku 84 hodín a podľa potreby ďalším školením a 15 hodinovým výcvikom v používaní zbraní hliadkujú títo pomocníci spolu s profesionálnymi policajnými kolegami v parkoch, na sídliskách, v nákupných areáloch.

- Bavorská bezpečnostná stráž

Od roku 1993 je v niektorých bavorských mestách činná bezpečnostná stráž *Siwa*. Po základnom výcviku 40 hodín sú súkromné osoby oprávnené, v civile, bez zbrane ale s nápisom na ramene „Sicherheitswacht“ t.j. bezpečnostný strážca, kontrolovať vlakové stanice, nákupné centrá a obytné bloky. Na základe ich „krátkodobého školenia“ sa títo strážcovia pokladajú skôr za "platených prechádzajúcich sa“, ktorí sú ponajviac schopní odpovedať iba turistom na ich otázky.

- Saská bezpečnostná stráž

Táto služba funguje podobne ako v Bavorsku, až na to, že títo policajní pomocníci majú väčšiu právomoc. V ich kompetencii je i právo kontroly identity, prípadne odvedenie delikventa na policajnú stanicu a v prípade potreby i použitie "menšieho násilia". Školenie trvá 60 hodín a nosenie zbraní nie je dovolené.

Dôvod pre prijatie ďalších pomocníkov na pomoc polícii je zrejmý. Nízkymi finančnými nákladmi sa obyvateľstvu vsugeruje vyššie bezpečie, pričom sa pravidelné policajné hliadky zároveň znižujú. Policajné odbory kritizujú predovšetkým nedostatočné vzdelanie týchto pomocných síl. Stáva sa, že tieto pomocné sily nekonajú po odbornej stránke, ale často subjektívne, prípadne i s predsudkami, či zasiahnuť alebo aj ohlásiť prípad na polícii. Spoluprácou polície so súkromnými bezpečnostnými službami v Nemecku dochádza k prelínaniu kompetencii obidvoch zložiek vyžadujúcich spoluprácu na poloverejných miestach ako sú napr. železničné stanice, verejná doprava, nákupne pasáže a pod. Na druhej strane sú kompetencie obidvoch zložiek jasne vytýčené. Príslušníci súkromných bezpečnostných služieb jedajú ako poverenec v rámci živnostenského práva, zatiaľ čo polícia prevádza svoju činnosť v oblasti bezpečnosti a trestného stíhania na základe štátneho poverenia. V niektorých veľkých nemeckých mestách, napr. v Düsseldorfe a vo Frankfurte je oficiálna dohoda o spolupráci medzi políciou a súkromnými bezpečnostnými službami.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 AUDIT PRE VYBRANÚ SBS V SR

Z bezpečnostných dôvodov po dohovore s konateľom vybranej súkromnej bezpečnostnej služby neuvádzam meno a sídlo firmy.

Dátum vykonania auditu : 5. 2. 2011

Popis organizácie : XY s.r.o. , súkromná bezpečnostná služba zameraná na poskytovanie strážnych služieb objektov ako fyzickou ostrahou tak i technickou službou ochrany objektu. Táto organizácia spolupracuje so spoločnosťou AUTOAWACS BOHEMIA s.r.o. v obore zabezpečovania vozidiel. To znamená, že poskytuje na základe zakúpenia satelitného, monitorovacieho a strážiaceho systému aj službu na satelitné zabezpečovanie vozidiel.

Cieľ auditu: Táto previerka bola zameraná hlavne na preskúmanie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zamestnancov v tomto pracovnom odvetví.

5.1 Návrh dokumentácie na audit pre SBS

K návrhu dokumentácie na audit pre SBS som vychádzala zo zákona o BOZP č. 124/2006Z.z. podľa auditnej osnovy - stanovením bežného zoznamu úloh a cieľa vychádzajúcich zo zákona. Podľa tejto osnovy bola potom spracovaná auditná správa.

Pri prechádzaní zákona som brala na zreteľ informácie prináležiace tomuto pracovnému sektoru. To znamená, že body spomínaného zákona, ktoré sa týkali iného sektoru, napríklad výrobného, som nebrala do úvahy. Tak vznikol návrh dokumentácie na audit pre SBS.

Názov subjektu	
Sídlo subjektu podľa OR	
Sídlo prevádzky	
Priestory: vlastné - prenajaté	
Charakter priestorov:	
Sú dané užívané do prenájmu priestory iným PO a FO	Áno - nie
Práca v noci: áno - nie	
Má spoločnosť zazmluvnenú pracovnú zdravotnú službu (PZS)	Áno - nie – čiastočne - bezpredmetné
Sú vykonávané vstupné alebo periodické lekárske prehliadky zamestnancov	Áno - nie – čiastočne - bezpredmetné

Počet zamestnancov na stály pracovný pomer		Externý zamestnanci	..... počet
Z toho Zamestnancov:	Vedúcich		
Prvá pomoc – školenie: áno –nie - čiastočne			
Školenie zamestnancov a ved. zamestnancov BOZP	Áno - nie	V stanovených lehotách	Áno – nie - čiastočne
Kniha evidencie úrazov	Áno - nie		
Používané technické zariadenia	Áno - nie	Vedená evidencia:	Áno - nie
Je technická dokumentácia od výrobcu v slovenskom jazyku		Áno - nie	
Vedú zamestnanci služobné (súkromné) motorové vozidlá	Áno - nie	Absolvovali školenie	Áno – nie
	Áno - nie	Školenie osôb na obsluhu	Áno - nie - čiastočne
	Áno - nie	Školená osôb na obsluhu	Áno - nie - čiastočne
	Áno - nie	Školenie osôb na obsluhu	Áno - nie - čiastočne
Sú vykonávané na technických zariadeniach revízie	Áno - nie		
	Dátum poslednej revízie		
	Dátum poslednej revízie		
	Dátum poslednej revízie		
Máte na technických zariadeniach predpísané bezpečnostné označenie	Áno - nie – čiastočne - bezpredmetné		
Spôsob vyhlasovania požiarneho poplachu	Ústne tlačidlom EPS vnútorným rozhlasom		
Sú označené na pracovisku únikové cesty a únikové východy	Áno - nie – čiastočne - bezpredmetné		
Je písomne určený postup pre prípad poškodenia zdravia a stanovené zabezpečenie 1. pomoci tzv. traumatologický plán	Áno - nie – čiastočne - bezpredmetné		
Sú pracoviská vybavené prostriedkami na poskytnutie prvej pomoci	Áno - nie – čiastočne - bezpredmetné		
Vyhovujú zariadenia na osobnú hygienu (kapacita šatní, odkladanie znečisteného pracovného odevu, ...) ,je zriadená denná miestnosť	Áno - nie – čiastočne - bezpredmetné		
Je spracovaný zoznam elektrických spotrebičov (kávovar, mikrovlnka)	Áno - nie – čiastočne - bezpredmetné		
Má zamestnávateľ interný predpis, čo sa týka	Áno - nie – čiastočne -		

držania zbrane	bezpredmetné
Je preukázaná zdravotná spôsobilosť držiteľa alebo nositeľa zbrane lekársnym posudkom o zdravotnej spôsobilosti	Áno - nie – čiastočne - bezpredmetné
Sú vykonávané psychotesty a preškolenie v manipulácií so zbraňami	Áno - nie – čiastočne - bezpredmetné
Zodpovedá kvalifikácia zamestnanca vykonávanej činnosti	Áno - nie – čiastočne - bezpredmetné
Má spoločnosť zabezpečenú oblasť BOZP	
Dodávateľským spôsobom na základe dodávateľsko-odberateľskej zmluvy	Áno - nie – čiastočne - bezpredmetné
Koreňovým spôsobom- vlastným zamestnancom, ktorý vlastní osvedčenie BT alebo ABT ?	Áno - nie – čiastočne - bezpredmetné
Má spoločnosť vymenovanú komisiu pre BOZP	Áno - nie – čiastočne - bezpredmetné
Máte vymenovaných zástupcov zamestnancov pre BOZP	Áno - nie – čiastočne - bezpredmetné
Je vypracovaná aktuálna koncepcia politiky BOZP a program jej realizácie	Áno - nie – čiastočne - bezpredmetné
Je vypracovaný aktuálny zoznam poskytovaných OOPP na základe posúdenia rizika a hodnotenia nebezpečenstiev vyplývajúcich z pracovného procesu a z pracovného prostredia?	Áno - nie – čiastočne - bezpredmetné
Je zabezpečené pridelovanie, kontrola používania a spôsob výmeny OOPP	Áno - nie – čiastočne - bezpredmetné
Vykonávate školenie o bezpečnosti pri práci a overujete vedomosti zamestnancov?	Áno - nie – čiastočne - bezpredmetné
Majú zamestnanci platné osvedčenia (preukazy) na vykonávanie odborných činnosti pre vybrané profesie	Áno - nie – čiastočne - bezpredmetné
Bola vykonaná kontrola zo strany IP, sú odstránené zistené nedostatky	Áno - nie – čiastočne - bezpredmetné
Sú vykonávané kontroly zamestnancov (napr. pod vplyvom alkoholu)	Áno - nie – čiastočne - bezpredmetné
Majú zamestnanci zabezpečený pitný režim	Áno - nie – čiastočne - bezpredmetné

Tab. 5. Vypracovaný návrh dokumentácie na audit

5.2 Priebeh auditu

Na základe dohovoru s konateľom súkromnej bezpečnostnej služby bol dohodnutý termín stretnutia a určitý časový plán priebehu vykonania previerky.

Časový plán:

Dátum:	Čas:	Miesto auditu:	Auditovaná oblasť:
5.2.2011	10:00 - 10:30	XY s.r.o.	Úvodné stretnutie
	10:30 – 11:00		Obhliadka subjektu
	11:00 – 15:00		Previerka BOZP

Prítomní zamestnanci pri výkone auditu: konateľ spoločnosti

Názov subjektu	XY s.r.o.		
Sídlo subjektu podľa OR	SR		
Sídlo prevádzky	SR		
Priestory: prenajaté			
Charakter priestorov:	suché, priestranné, svetlé, sídlo je mimo centra mesta, na odľahlom mieste		
Sú dané užívané do prenájmu priestory iným PO a FO	Nie		
Práca v noci:	Áno		
Má spoločnosť zazmluvnenú pracovnú zdravotnú službu (PZS)	Nie		
Sú vykonávané vstupné alebo periodické lekárske prehliadky zamestnancov	Áno		
Počet zamestnancov na stály pracovný pomer	40	Externý zamestnanci	30
Z toho	Zamestnancov: 68	Vedúcich:	2
Prvá pomoc – školenie:	Áno		
Školenie zamestnancov a ved. zamestnancov BOZP	Áno	V stanovených lehotách	Áno
Kniha evidencie úrazov	Áno		
Používané technické zariadenia	Áno	Vedená evidencia:	Áno
Je technická dokumentácia od výrobcu v slovenskom jazyku	Áno		
Vedú zamestnanci služobné (súkromné) motorové vozidlá	Áno	Absolvovali školenie	Nie
Pult centralizovanej ochrany	Áno	Školenie osôb na obsluhu	Áno
kamera	Áno	Školená osôb na obsluhu	Áno
Detektor pohybu : Digigard 55, 75, 85- vonkajšie	Áno	Školenie osôb na obsluhu	Áno
Sú vykonávané na technických zariadeniach revízie	Áno		

kamera	Dátum poslednej revízie	14.7.2010
Detektor pohybu : Digigard 55, 75, 85- vonkajšie	Dátum poslednej revízie	25.3.2010
Máte na technických zariadeniach predpísané bezpečnostné označenie		Áno
Spôsob vyhlasovania požiarneho poplachu		tlačidlom EPS
Sú označené na pracovisku únikové cesty a únikové východy		Áno
Je písomne určený postup pre prípad poškodenia zdravia a stanovené zabezpečenie 1. pomoci tzv. traumatologický plán		Áno
Sú pracoviská vybavené prostriedkami na poskytnutie prvej pomoci		Áno
Vyhovujú zariadenia na osobnú hygienu (kapacita šatní, odkladanie znečisteného pracovného odevu, ...) ,je zriadená denná miestnosť		Áno
Je spracovaný zoznam elektrických spotrebičov (kávovar, mikrovlnka)		Áno
Má zamestnávateľ interný predpis, čo sa týka držania zbrane		Nie
Je preukázaná zdravotná spôsobilosť držiteľa alebo nositeľa zbrane lekárskeho posudkom o zdravotnej spôsobilosti		Áno
Sú vykonávané psychotesty a preškolenie v manipulácií so zbraňami		Nie
Zodpovedá kvalifikácia zamestnanca vykonávanej činnosti		Áno
Má spoločnosť zabezpečenú oblasť BOZP		
Dodávateľským spôsobom na základe dodávateľsko-odberateľskej zmluvy		Áno
Koreňovým spôsobom- vlastným zamestnancom, ktorý vlastní osvedčenie BT alebo ABT ?		Nie
Má spoločnosť vymenovanú komisiu pre BOZP		Nie
Máte vymenovaných zástupcov zamestnancov pre BOZP		Nie
Je vypracovaná aktuálna koncepcia politiky BOZP a program jej realizácie		Nie
Je vypracovaný aktuálny zoznam poskytovaných OOPP na základe posúdenia rizika a hodnotenia nebezpečenstiev vyplývajúcich z pracovného procesu a z pracovného prostredia?		Áno
Je zabezpečené pridelovanie, kontrola používania a spôsob výmeny OOPP		Áno
Vykonávate školenie o bezpečnosti pri práci a overujete vedomosti zamestnancov?		Nie

Majú zamestnanci platné osvedčenia (preukazy) na vykonávanie odborných činností pre vybrané profesie	Áno
Bola vykonaná kontrola zo strany IP, sú odstránené zistené nedostatky	Áno
Sú vykonávané kontroly zamestnancov (napr. pod vplyvom alkoholu)	Áno
Majú zamestnanci zabezpečený pitný režim	Áno

Tab. 6. Odpovede k previerke

5.3 Vyhodnotenie auditu - návrh opatrení - vypracovanie základnej dokumentácie

Je pochopiteľné, že v dnešnej dobe si každý súkromný podnikateľ praktiky vykonávanej činnosti svojej firmy nezverejní. Táto spoločnosť bola veľmi ústretová, vďaka nímu som mohla byť čiastočne oboznámená o činnosti BOZP v SBS. Boli mi poskytnuté odpovede uvedené v tabuľke č. 6. Na základe odpovedí (viď. Tab. 6.) a rozhovoru s konateľom firmy som spracovala následné vyhodnotenie auditu.

5.3.1 Vyhodnotenie auditu

5.3.1.1 Systém riadenia BOZP

Zamestnávateľ pôsobí v prenajatom priestore, v ktorom si vykonáva predmet činnosti. Priestory má vybavené pultom centralizovanej ochrany a zásahovou jednotkou. Na Slovensku nadriadeným orgánom súkromnej bezpečnostnej služby je Ministerstvo vnútra, Krajské riaditeľstvo PZ. Podľa zákona o SBS je prevádzkovateľ povinný viesť v sídle alebo v mieste činnosti evidenciu zmlúv o poskytovaní bezpečnostnej služby a uschovávať ju najmenej päť rokov od skončenia zmluvného plnenia. Zamestnávateľ tento bod spĺňa v celom svojom rozsahu.

Podľa zákona o SBS musí uchádzač o prácu v tomto odvetví byť držiteľom preukazu odbornej spôsobilosti. Tento preukaz môže vlastníť osoba staršia ako 20 rokov. Preukaz sa vydáva na dobu 10 rokov. Skúška odbornej spôsobilosti je typu S a typu P. U osoby poverenej výkonom fyzickej ochrany a pátrania sa vyžaduje preukaz odbornej spôsobilosti typu S. Osoba poverená výkonom fyzickej ochrany, pátrania, odbornej prípravy a poradenstva a prevádzkovateľ musia vlastníť preukaz typu P.

Táto podmienka bola u vybranej SBS splnená.

Súkromná bezpečnostná služba pri prijímaní zamestnanca do pracovného pomeru vyžaduje od uchádzačov lekársku prehliadku, čestné vyhlásenie u notára, odpis z registra trestov. Vzory týchto tlačív sú priložené v prílohe PIII a PIV. Túto dokumentáciu musia zamestnanci predkladať na základe zákona o SBS v pravidelných intervaloch 1 x za 2 roky. Táto dokumentácia bola u vybranej SBS splnená.

Bezpečnostnotechnickú službu (ďalej len „BTS“) v zmysle § 22 zákona č. 124/2006 Z. z. nemá zamestnávateľ zabezpečenú. Organizácia nemá bezpečnostného technika s požadovanou odbornou spôsobilosťou.

BTS v zmysle zákona sú presne stanovené v zmluve medzi zákazníkom a SBS. Teda medzi SBS a zákazníkom je zmluvne dohodnuté, že BTS zabezpečí zákazník a doklad o poskytnutí služby, ktorá sa musí 1 x ročne vykonávať, poskytne firme SBS na vyžiadanie.

Plnenie úloh PZS v zmysle § 26 zákona č. 124/2006 Z. z. v platnom znení nie je zmluvne zabezpečené so žiadnym zdravotným strediskom. Zamestnanci preukazom odbornej spôsobilosti spĺňajú schopnosť poskytnutia 1. pomoci.

Zamestnávateľ nemá v zmysle § 19 zákona č. 124/2006 Z. z. vymenovaných zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť. Keďže zamestnávateľ zamestnáva menej ako 100 zamestnancov, nemá zriadený poradný orgán a nemá zriadenú komisiu BOZP.

Návrhy na odstránenie nedostatkov sú uvedené v bode 5.3.2.

5.3.1.2 Rozbor pracovnej úrazovosti a mimoriadnych udalostí

Pri posudzovaní som zistila, že sa v priestoroch a pri výkone činnosti v objektoch nevyskytol žiadny registrovaný pracovný úraz zamestnanca SBS, čo predstavuje priaznivý vývoj úrovne úrazovosti. Vznik choroby z povolania nebol u zamestnávateľa zaznamenaný. Drobné pracovné úrazy neboli taktiež zaznamenané. Zamestnávateľ má knihu pracovných úrazov, ktorá je doposiaľ bez záznamu.

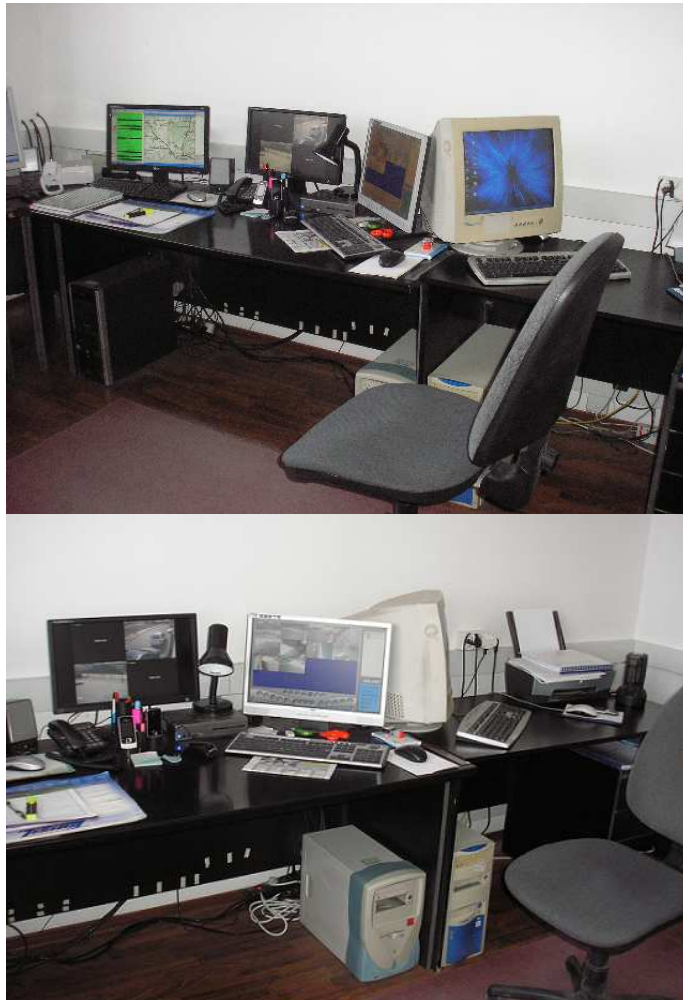
Bola vykonaná kontrola zo strany Inšpektorátu práce. Počas prevádzky 7 rokov táto kontrola bola vykonaná 3 krát. Nájdene nedostatky boli odstránené.

5.3.1.3 Technická úroveň a vybavenie objektu

Odborné prehliadky a skúšky technických zariadení sú vykonávané v pravidelných intervaloch dodávateľským spôsobom na základe uzatvorených zmlúv s firmami, od ktorých má SBS zakúpené technické zariadenia. Firma spolupracuje s dvoma

dodávateľskými subjektmi a to VARIANT Alfa s.r.o. a Total Security Systems s.r.o.. VARIANT Alfa s.r.o. poskytuje svoje služby, na celom území Slovenska, dodávaním zabezpečovacej techniky od kanadskej firmy PARADOX SECURITY SYSTEMS.

Prvé dva roky boli zariadenia v záruke a revízie boli v rámci záruky. Po uplynutí záručnej doby sú tieto úkony stanovené zmluvne na náklady prevádzkovateľa SBS. Prenajatý priestor je vybavený pultmi centralizovanej ochrany s bezpečnostným systémom od spoločnosti Signal Centrum s.r.o. a so satelitným, monitorovacím a strážiacim systémom od spoločnosti AUTOAWACS BOHEMIA s.r.o. Od spoločnosti Signal Centrum s.r.o. má SBS k pultu centralizovanej ochrany zakúpený rádiový vysielateľ Amos 1600 a v monitorovanej oblasti má pre svoju činnosť pridelenú rádiovú sieť určitej frekvencie.

Obr. 13. Pult centralizovanej ochrany

Pracoviště je vybavené bezpečnostním označením.

Obr. 14. Bezpečnostné označenia

Únikové cesty a východy sú z hľadiska bezpečnosti udržiavané.

Obr. 15. Označenie únikovej cesty

Za celkový stav technických zariadení a za pravidelné vykonávanie odborných prehliadok a skúšok technických zariadení zodpovedá príslušná zmluvná dodávateľská firma.

Názov	Výrobca	Typ	Vlastnosť	Dátum poslednej revízie
Detektor pohybu	Paradox	Digigard 55	duálny	25.3.2010
Detektor pohybu	Paradox	Digigard 75	odolný voči malým zvieratám	25.3.2010
Detektor pohybu	Paradox	Digigard 85	snímač do vonkajšieho prostredia	25.3.2010
kamera	Total Security Systems s.r.o.	SONY-SNC-CS20	IP štandardná kamera	14.7.2010

Tab. 7. Ukážka technických zariadení a ich posledných revízií

5.3.1.4 Hygienické, zdravotné a sociálne opatrenia

Pri obhliadke, miestnosti mali dostatočne zabezpečené osvetlenie, vetranie, vykurovanie. Na pohľad bola čistota v celku na dobrej úrovni. Pracoviská sú dobre vybavené sociálnymi zariadeniami, o ktorých čistotu a poriadok sa starajú samotní zamestnanci a upratovačka. Je zriadená denná miestnosť, v ktorej sú používané elektrické spotrebiče a je spracovaný ich zoznam. Na poskytnutie prvej pomoci sú na pracoviskách umiestnené lekárničky, v ktorých je potrebné skontrolovať a obmeniť ich obsah z dôvodu skončenia doby expirácie.

Obr. 16. Lekárnička

V lekárničke je umiestnená tzv. karta prvej pomoci pre postup v prípade poškodenia zdravia a zabezpečenia rýchleho ošetrovania. Možnosť poskytnutia prvej pomoci pre zamestnancov je zabezpečená tak, že zamestnanci sú na poskytovanie predlekárskej prvej pomoci školení pri poučaní o BOZP a pri získavaní preukazu odbornej spôsobilosti.

Tam kde sa vykonáva strážna služba, tak prostriedky na poskytnutie prvej pomoci zabezpečuje majiteľ objektu. Základná dokumentácia o BOZP by mala obsahovať tzv. traumatologický plán. Tento v prenajatých priestoroch v spoločnosti chýba.

Stravovanie je zabezpečované poskytovaním stravných lístkov v súlade s § 152 zákona NR SR č. 311/2001 Z. z., v znení neskorších predpisov. V letnom období zamestnávateľ poskytuje zamestnancom pitný režim vo forme nápojov alebo finančným prídedom na pitný režim. Vykonávanie lekárskeho prehliadok nie je zabezpečené. Zamestnanci predkladajú 1x za 2 roky doklad o lekárskej prehliadke, ktorú si zabezpečujú na vlastné náklady. Vstupné lekárske prehliadky sú vyžadované u všetkých novoprijatých zamestnancov. Na pracovisku XY s.r.o. je vydaný prísny zákaz fajčenia vo všetkých priestoroch.

Obr. 17. Označenie zákazu

Objekt firmy je strážený vo vlastnej réžii kamerovým systémom.

Obr. 18. Označenie chráneného objektu

5.3.1.5 Poskytovanie osobných ochranných pracovných prostriedkov

XY s.r.o. má spracovaný zoznam poskytovaných osobných ochranných pracovných prostriedkov (ďalej len „OOPP“) pre všetkých zamestnancov. O poskytovaní OOPP sú písomné záznamy vedené vydávajúcim OOPP. Každý zamestnanec má osobnú kartu, na ktorej je presne evidovaný zoznam poskytnutých, prevzatých prostriedkov (dátum, kedy, čo, podpis). V tomto odvetví sa do pracovných prostriedkov zaraďuje výzbroj napr. zbraň a vecné bezpečnostné prostriedky ako napr. vesta, putá, sprej a pod., väčšinou používané zásahovou jednotkou. Podľa druhu výkonu má zamestnanec poskytnuté príslušné prostriedky. Vzhľadom na nákladnosť týchto prostriedkov, zamestnávateľ v tejto SBS vyžaduje, aby každý zamestnanec bol poistený na škody spôsobené zamestnávateľovi. Táto SBS má zabezpečené pridelovanie, kontrolu používania a spôsob výmeny prostriedkov prostredníctvom osoby, ktorá je za to zodpovedná. Všetky používané prostriedky v stráženom objekte zamestnancom SBS sú zapísané v knihe vecných bezpečnostných prostriedkov. Každá činnosť v stráženom objekte príslušníkom SBS musí byť presne evidovaná v dokumentoch, ktoré sú majetkom SBS. Je to strážna kniha, inšpekčná kniha, kniha zásahov, kniha vecných bezpečnostných prostriedkov.

5.3.1.6 Odborné spôsobilosti

Základným pilierom pre súkromnú bezpečnostnú službu je na Slovensku zákon o SBS č. 473/2005Z.z. Pomocou tohto zákona sa súkromná bezpečnostná služba riadi použitím

zbrane. Druhým nosným zákonom pre SBS v SR je zákon o zbraniach a streľive č. 190/2003Z.z.

Zamestnanci v tejto spoločnosti sú držiteľmi zbrojného preukazu typu A- nosenie zbrane a streliva na ochranu osoby a majetku. Prevádzkovateľ tejto SBS je držiteľom zbrojného preukazu typu B – držanie zbrane a streliva na ochranu osoby a majetku a typu C- držanie zbrane a streliva na výkon zamestnania alebo oprávnenia podľa osobitného predpisu.

Firma neposkytuje služby v oblasti prepravy peňazí a cenností. Z toho dôvodu nie je potrebné, aby firma vlastnila hromadný zbrojný preukaz ako to predpisuje zákon o zbraniach a streľive 190/2003Z.z.. V dnešnej dobe je na trhu veľká konkurencia. Vzhľadom na šetrenie sa neposkytuje „bezhlavo“, školenie, pretože každé si vyžaduje finančné náklady. O školení čo sa týka manipulácii so zbraňou sa uvažuje v tom prípade ak firma získa zákazku, ktorá si takéto preškolenie pracovníkov s manipuláciou zbraní vyžaduje. Interval takého školenia v tomto prípade je 1x za 2 mesiace. Po skončení školenia je obdržaný doklad o preškolení priložený k spisu zamestnanca.

Odborné školenia pre obsluhovačov technických zariadení, u ktorých sa vyžaduje odborná spôsobilosť, sú vykonané a doklad o preškolení je taktiež doložený do karty zamestnanca. Súčasťou školenia BOZP je aj školenie vodičov 1x ročne tzv. referentov čiže vodičov čo vedú motorové vozidlá do 3.5 tony.

Pri preverke som zistila, že nie je vykonané školenie v zmysle zákona č. 124/2006Z.z. zamestnancov používajúcich služobné vozidlo. Návrhy na odstránenie nedostatkov sú uvedené v bode 5.3.2.

5.3.1.7 Organizačné a výchovné opatrenia

Pri tejto kontrole bolo zistené, že školenia BOZP firma XY s.r.o. svojim zamestnancom neposkytuje. Tieto kurzy zabezpečuje firma, u ktorej je vykonávaná činnosť zamestnancami XY s.r.o.. Teda medzi SBS a zákazníkom je zmluvne dohodnuté, že školenie o BOZP zabezpečí zákazník a doklad o školení BOZP, ktoré sa musí 1 x ročne vykonávať poskytne firme SBS na vyžiadanie. Overenie vedomostí sa vykonáva formou testu. Návrhy na odstránenie nedostatkov sú uvedené v bode 5.3.2.

V tejto spoločnosti sú vykonávané pravidelné kontroly zamestnancov na príslušných pracoviskách zásahovou jednotkou alebo kontrolu môže vykonať aj príslušník policajného zboru. V prípade akýchkoľvek priestupkov postúpi hlásenie na krajské riaditeľstvo

policajného zboru (ďalej len „PZ“) a podľa závažnosti priestupku rieši problém inšpekciou alebo priestupok nahlási Ministerstvu vnútra.

Zákon o SBS 473/2005 §40 prikazuje vykonávať správu o činnosti bezpečnostnej služby, ktorá obsahuje celoročné dianie v tejto spoločnosti (počet uzatvorenia zmlúv, ublíženie na zdraví zamestnancovi, zistenie trestného činu, spáchania trestného činu, použitie strelnej zbrane zamestnancom atď.).

5.3.2 Návrh na odstránenie zistených nedostatkov

Zistením nedostatkov navrhujem nasledovné opatrenia:

1. Zabezpečiť bezpečnostnotechnickú službu (ďalej len „BTS“) pre svojich zamestnancov buď prijatím bezpečnostného technika, akreditovaného bezpečnostného technika alebo externou firmou, ktorá v pravidelných intervaloch bude vykonávať školenia BOZP zamestnancom firmy.

T : do VI.2011   Zodpovedný : konateľ spoločnosti

2. Vypracovať koncepciu politiky BOZP a program jej realizácie

T : Trvale   Zodpovedný : konateľ spoločnosti

3. V zmysle zákona č. 124/2006 Z. z. § 26 v platnom znení je organizácia povinná zmluvne zabezpečiť pracovnú zdravotnú službu (ďalej len „PZS“). Lekárske prehliadky a periodické lekárske prehliadky (napr. práca v noci) na danú prácu z hľadiska BOZP by mal hradiť zamestnávateľ.

T : do VI.2011   Zodpovedný : konateľ spoločnosti

4. Na ústredí je potrebné doplniť a vymeniť zdravotnícky materiál v lekárničkách, materiál po dobe expirácie je potrebné vyradiť.

T : do VI.2011   Zodpovedný : konateľ spoločnosti

5. Vypracovať traumatologický plán pre prípad záchranných prác

T: do V. 2011   Zodpovedný : konateľ spoločnosti

6. Zabezpečiť v zmysle zákona č.124/2006Z.z. školenie u zamestnancov používajúcich služobné vozidlo.

T : do V.2011

Zodpovedný : konateľ spoločnosti

Pri vykonávaní tohto auditu som sa snažila pochopiť systém čo sa týka BOZP tejto spoločnosti. Z môjho pohľadu by som sa priklonila k názoru poskytovať školenie svojim zamestnancom a neponechať to len na firmy, ktorým sa poskytujú strážené služby. Zamestnanci dostávajú školenie BOZP u týchto firiem a taktiež dostanú inštrukciách o chránenom objekte. Predsa len každá spoločnosť svoje priestory pozná lepšie a je v prospech záujmu, že zaškolí a oboznámi s nástrahami tohto objektu strážiaci personál. Každé školenie je určitým prínosom ako pre zamestnanca, tak pre zamestnávateľa. Zvyšuje sa kvalifikácia, čo na kvalite stúpa hodnota zamestnanca a taktiež poskytovanej služby. Nemalou mierou k flexibilita pracovníka prispieva aj kontrola duševného stavu. Ako zamestnávateľ by som zabezpečovala psychologické testy, vzhľadom na to, že táto práca si vyžaduje kontrolu psychiky človeka. Vplyvy pôsobiace na človeka sú napr. práca v noci - vyčerpanosť, reakcia na hroziace nebezpečenstvo, zodpovednosť pri nosení zbrane. Vcítiac sa do úlohy konateľa firmy by som rozhodne nešetrila financiami vynaloženými na školenie čo sa týka života a zdravia. Ved' ako sa hovorí, ochrana života a zdravia je na prvom mieste.

Priklonila by som sa k zabezpečeniu akreditovaného bezpečnostného technika, ktorý by mal všetkých zamestnancov pravidelne školiť, kontrolovať a riadiť dokumentáciu BOZP. Podľa zákona 124/2006Z.z. zdravotné prehliadky musia byť v réžií zamestnávateľa. Lekárske prehliadky u tejto vybranej spoločnosti sú pravidelne dokladané a kontrolované. Avšak platby za tieto úkony zamestnávateľ nerieši.

Budova firmy je celkom dobre riešená z dôvodu rozdelenia jednotlivých poschodí. Má prízemie a prvé poschodie. Na prízemí má svoje priestory zásahová jednotka, ktorá môže okamžite vyštartovať na výjazd. Pri vchode budovy parkuje zásahové vozidlo vid'. *Obr. 19*. Na prvom poschodí je kancelária majiteľa a miestnosť, v ktorej nepretržite prebieha monitoring chránených objektov – takže sa tam nachádza pult centralizovanej ochrany.

Obr. 19. Zásahové vozidlo

5.3.3 Základná dokumentácia BOZP

Základná dokumentácia BOZP by mala obsahovať približne nasledovné dokumenty: prevádzkový predpis BOZP, definícia pojmov a skratiek, koncepcia politiky BOZP, program realizácie politiky BOZP na príslušný rok, vyhodnotenie programu realizácie politiky BOZP, menovanie zástupcu zamestnancov pre bezpečnosť, zákaz fajčenia, kontrola na zistenie alkoholických nápojov, protokol o vykonaní dychovej skúšky, traumatologický plán, prevádzkový predpis pre prácu so zobrazovacími jednotkami. Po vypracovaní týchto dokumentov spolu s návrhom opatrení bude mať organizácia vypracovanú základnú dokumentáciu BOZP. Prikladám vypracovanú koncepciu politiky BOZP a program jej realizácie a taktiež traumatologický plán. Konateľ vybranej spoločnosti by mohol tieto dokumenty použiť na uľahčenie pri vypracovaní základnej dokumentácie BOZP (vid'. Tab. 8. a Tab. 9.).

XY SK s.r.o. Nové Mesto nad Váhom				
KONCEPCIA POLITIKY BOZP A PROGRAM JEJ REALIZÁCIE				
Cieľ	Termín	Postup a spôsob	Prostriedky	Zodpovednosť
Zvyšovať úroveň znalosti vedúcich zamestnancov a zamestnancov z oblasti BOZP s dôrazom na prevenciu voči vzniku mimoriadnych udalostí.	Trvalo	Osnovy školenia a vlastné školenie zamerať na konkrétne pracovné zaradenie a podmienky	Výkon školenia	konateľ spoločnosti Technik BOZP
Skvalitňovať výkon školení zamestnancov používaním prezentácií s využitím fotodokumentácie pracovísk a inštruktážnych filmov. Využívať informačné tabule na prezentáciu materiálu BOZP.	Trvalo	Vyhodnocovanie a aktualizovanie školiacich prezentácií	Projekčné zariadenie, informačné tabule	konateľ spoločnosti Technik BOZP
Kontrolovať a vyhodnocovať účinnosť osobných ochranných pracovných prostriedkov. V prípade výroby novších prostriedkov modernizovať vybavenie zamestnancov účinnejšími typmi.	Trvalo	Konkrétna kontrola používaných OOPP na pracoviskách	Finančné zabezpečenie	konateľ spoločnosti Technik BOZP
Znížiť na minimum možnosť výkonu práce pod vplyvom alkoholu. Kontrolovať priebežne dodržiavanie zákazu používania alkoholických nápojov - vykonávať dychové skúšky na požitie alkoholických nápojov.	Trvalo	Pravidelne kontrolovať požitie alkoholu dychovou skúškou	Určené meradlo DRÄGER Informatívne meradlo BLOWING	Technik BOZP
Zvyšovať bezpečnosť zariadení vykonávaním pravidelných odborných prehliadok a skúšok všetkých technických zariadení v stanovených termínoch.	Trvalo	Písomné určenie zodpovednosti za konkrétne zariadenie vedúcim zamestnancom	Objednávka práce, finančné zaistenie	Vedúci zamestnanci
Predchádzať vzniku úrazov udržiavaním čistoty, hygieny a poriadku na pracoviskách.	Trvalo	Pravidelne čistiť a udržiavať jednotlivé priestory na primeranej úrovni poriadku a hygieny	Sanitačné a dezinfekčné prostriedky a prostriedky na údržbu plôch	Všetci zamestnanci
Podrobne analyzovať príčiny vzniku registrovaných pracovných úrazov a prijať vhodné technické, organizačné a výchovné opatrenia na ich odstránenie, resp. zmiernenie ich dôsledkov. Tým napomáhať k zníženiu počtu pracovných úrazov.	Trvalo	Objektívne šetriť a spísať záznam o registrovanom pracovnom úraze	Šetrenie na pracoviskách 1 x za 12 mesiacov, vyhodnotiť úrazovosť	Vedúci zamestnanci Technik BOZP
Kontrola plnenia cieľov politiky BOZP bude vykonaná 1 x za 12 mesiacov komisiou v zložení zástupca zamestnancov pre bezpečnosť, zástupca zamestnávateľa a BT - správa bude následne prerokovaná s vedením spoločnosti				
Zdroje potrebné na dosiahnutie programu realizácie koncepcie politiky BOZP sú určené v rámci Plánov zdrojov				

Vypracoval : Ľ.Dudáková
Preskúmal : technik BOZP

Schválil : konateľ spoločnosti
Platí od : 1.5.2011

Tab. 8. Koncepcia politiky BOZP a program jej realizácie

**HLAVNÉ ZÁSADY O ZRANENÝCH S POSTUPOM OZNAMOVANIA VZNIKU ÚRAZOV,
NEBEZPEČNÝCH UDALOSTÍ A BEZPROSTREDNEJ HROZBY ZÁVAŽNEJ PRIEMYSELNEJ HAVÁRIE**

A. Postup pri vlastnom pracovnom úraze

1. Prerušite výkon práce
2. V prípade potreby vypnite obsluhované zariadenia
3. Privolajte si na pomoc kolegov ak je to potrebné
4. Vykonať ošetrovanie poraneného miesta
5. Ohláste vzniknutý úraz prítomnému vedúcemu
6. Spoločne s vedúcim zapíšte úraz do Knihy evidencie
7. V prípade potreby lekárskeho ošetrovania sa nechajte odborné ošetriť
8. Pred odchodom k lekárovi sa podrobte skúške na požitie alkoholických nápojov

B. Postup pri riešení úrazu iného zamestnanca

1. Na najbližšom bezpečnom mieste poskytnite prvú pomoc tak, aby nebola ohrozená Vaša vlastná bezpečnosť !
2. V prípade, že na samotnom mieste úrazu nie je možné poskytnúť prvú pomoc (na mieste je reálne nebezpečenstvo ohrozenia napr. požiarom, dymom, deštrukciou), je nutné, aby ste vykonali presun resp. odsun zraneného.
3. Pri poranení viacerých osôb v dôsledku hromadného pracovného úrazu alebo prevádzkovej nehody prvú pomoc poskytnite v tomto poradí :
  - a) **osobám, ktoré sa dusia**
  - b) **osobám krváčajúcim**
  - c) **osobám v bezvedomí**
  - d) **osobám v šoku**

C. Činnosť na mieste pracovného úrazu, náhleho ochorenia alebo havárie

Ak ste svedok úrazu, nebezpečnej udalosti alebo zistíte bezprostrednú hrozbu závažnej havárie (priemyselnej), či ste ten, kto prvý zistí takúto udalosť, sám alebo za pomoci spolupracovníkov :

1. Zistíte okolnosti udalosti a vykonajte opatrenia na likvidáciu havarijného stavu - dbajte na vlastnú bezpečnosť, ak došlo pri udalosti k zraneniu v prípade potreby vypnite zariadenie, na ktorom sa stal úraz.
2. Zabezpečte okamžité nahlásenie zistených udalostí priamemu nadriadenému.
3. Zabezpečte materiálne zabezpečenie z najbližšej lekárnice.
4. Zabezpečte poskytnutie prvej pomoci.
5. Prvú pomoc poskytujte až do príchodu lekára resp. vozidla záchranej služby.
6. V prípade ohrozenia opustite nebezpečný priestor a zaistite evakuáciu zranených.

Privolajte vozidlo záchranej služby (112) ak nastalo :

Zastavenie srdce, resp. zastavenie dýchania, bezvedomie.
Veľké krvácanie, rozsiahle popáleniny.
Zranenie alebo poleptanie očí a povrchu tela vo väčšom rozsahu.
Zlomenina chrbtice, lebky, končatín, rebier.
Poranenie brucha, hrudníka, otrava.

D. Postup pri telefonickom privolaní vozidla záchranej služby

Predstavte sa !
Uveďte miesto vzniku udalosti !
Oznámte telefónne číslo, z ktorého pomoc privolávate !
Popíšte vzniknutú situáciu, napr. bezvedomie, dusenie, veľké krvácanie a pod. !
Počkajte pri telefóne na overenie hlásenej udalosti !

E. V prípade, že nastalo ťažké poranenie

1. Oznámte potrebu odvozu zamestnanca k lekárovi prítomnému nadriadenému zamestnancovi
2. Prítomný nadriadený zabezpečí odvoz zraneného k lekárovi (osobné alebo služobné vozidlo)

Vždy po poskytnutí pomoci zdokumentujte miesto udalosti (urobte fotodokumentáciu alebo zákres).

Následne zabezpečte, aby pracovisko bolo v bezpečnom stave a nedochádzalo k ďalšiemu ohrozeniu osôb.

Tab. 9. Traumatologický plán

ZÁVER

Hlavným cieľom mojej bakalárskej práce bolo na základe teoretických poznatkov zhodnotiť bezpečnosť a ochranu zdravia vo vybranej súkromnej bezpečnostnej službe a získané skutočnosti porovnať so zákonom určenými pravidlami, prípadne navrhnúť opatrenia na zdokonalenie zistených nedostatkov.

V prvej časti práce som charakterizovala základnú podstatu BOZP. Na podrobnejšie a hlbšie preniknutie do problematiky je treba presne vymedziť pojmy a adekvátne ich aj definovať. Tento cieľ som postupne napĺňala v jednotlivých kapitolách, a to prostredníctvom analýzy zákona určujúceho bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci spracovaním prehľadu základných pojmov, právnych úprav v SR.

Informácie som čerpala zo zákonov o BOZP, o SBS a zo štatistík inšpektorátu práce.

V teoretickej časti bakalárskej práce som sa ďalej zamerala na porovnanie prístupov k danej téme a to v dvoch štátoch Spolkovej republiky Nemecko a Slovenskom. Charakterizovala som prístup a platnosť zákonov vo vybranej krajine.

Nemecko je pre mňa disciplinovane pôsobiaca krajina. Je to jedna z najväčších krajín EU čo do počtu obyvateľov a veľkosti hospodárstva. Z toho dôvodu ma dohnala zvedavosť prístupu k stanoveným zákonom.

Druhý dôvod mal za cieľ precvičenie si jazyka, ktorý bol niekoľko rokov jeden z mojich vyučovacích predmetov. Práca si vyžadovala komunikáciu, i keď len písomnú s nejakou SBS pôsobiacou v Spolkovej republike Nemecko.

Prácou som prišla k zaujímavým porovnaniam funkčnosti prístupov k BOZP a SBS v oboch krajinách.

Na Slovensku je zákon o SBS v ktorom sú presne stanovené predpisy k prevádzke súkromných bezpečnostných služieb na rozdiel od Nemecka, kde sa pozná iba živnostenský poriadok, podľa ktorého môže každá spoľahlivá a bezúhonná osoba po základnom školení obdržať živnosť na prevádzkovanie súkromných bezpečnostných služieb. Obdržanie licencie na prevádzku SBS je v Nemecku v porovnaní so Slovenskom oveľa jednoduchšie.

V protiklade k Nemecku, kde je fungujúca spolupráca medzi zložkou polície a súkromného sektora, na Slovensku je táto spolupráca viac menej obmedzená.

Ako aj v Nemecku tak aj na Slovensku sa dodržiava rámcová smernica (v Nemecku: 89/391/EWG; na Slovensku 89/391/ EHS) na zlepšenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Komparáciou som došla k záveru, že rozdiel medzi BOZP na Slovensku a v Nemecku je viditeľný v prístupe poskytovania úrazového poistenia. Zamestnávateľ na Slovensku je povinný podľa zákona BOZP pracovný úraz síce evidovať, ale nikde sa v tomto zákone neuvádzajú povinnosti poskytovateľov úrazového poistenia. Oproti tomu Nemecko sa vyznačuje duálnou štruktúrou. Tvoria ju štátne regulovaný systém BOZP (na spolkovéj a krajinskej úrovni) a poskytovatelia úrazového poistenia v samospráve.

Ďalej na Slovensku je ochrana napr. osobitných skupín (dojčiace/budúce matky, mladiství na pracovisku) zahrnutá v zákone o BOZP zatiaľ čo v Nemecku pre tieto skupiny sú osobitné zákony (Zákon na ochranu mladistvých; Zákon na ochranu tehotných zamestnankýň).

V poslednej kapitole som teoretické východiská uplatnila v praktickej časti, kde som analyzovala spoločnosť s ručeným obmedzením XY .

V mieste môjho bydliska má činnosť niekoľko SBS. Nájsť takú, ktorá by Vám umožnila nahliadnuť pod pokrievku ich činnosti a prístupov je veľmi náročné. Všetkých sa našla jedna jediná, ktorá bola ochotná a sprístupnila mi údaje na spracovanie mojej témy na bakalársku prácu.

Hlavným nástrojom analýzy bol bezpečnostný audit. Jeho hlavnou funkciou bolo prostredníctvom informácií zistiť a porovnať dodržiavanie zásad BOZP.

Obhliadkou budovy až do nahliadnutia určitých dokumentov som spracovala výsledky kontrolných otázok. Odhalením skutočností, som v tejto práci spracovala návrh opatrení, dokumentáciu a pokyny, ktoré by mohli byť prínosom pre činnosť kontrolovanej firme.

Verím, že tieto rozhodnutia týkajúce sa bezpečnosti a ochrany zdravia ďalej prenesú do ďalších čiastkových opatrení.

Prostredníctvom tejto práce som mala možnosť bližšie sa oboznámiť s danou problematikou a preniesť teoretické poznatky do aplikačnej roviny v oblasti BOZP v reálnej spoločnosti. Dôležité je navrhnutie a následná implementácia, kedy sa teoretické plány pretransformujú do praxe. Dôkladnou kontrolou sa dá usledovať plnenie stanovených cieľov.

Som vďačná za to, že mi bolo umožnené podrobnejšie sa venovať problematike, ktorá v súčasnosti neustále narastá a ide do popredia záujmu.

ZÁVER V ANGLIČTINE

The main goal of my bachelor work is to evaluate health and safety in the private security industry on the basis of theoretical knowledge, and to compare the gained realities with rules prescribed by law, eventually to propose measures to improve the identified shortcomings.

In the first part, I characterized the fundamental nature of the security and health services at work. If we want to delve into the issue in more detail, we need to distinguish the terms and to define them adequately. To attain this goal, I gradually filled in the individual chapters through analysis of laws designating health and safety at work, studying the basic concepts, legal regulation in SR.

I gathered this information from laws about BOZP, about SBS and from labor inspection statistics.

In the theoretical part of my bachelor work, I looked further to compare the approaches in two countries, namely in Federal Republic of Germany, and in Slovakia. I characterized an attitude and validity of laws in each selected country.

Germany is a disciplined operating country. It is one of the largest countries of the EU with regards to population and economy. For this reason I looked at the attitude to the prescribed laws.

The second reason was to practice the language which I have studied for several years at school. The paper required communication even if only in written form, with some SBS companies operating in the Federal Republic of Germany.

Through this work I discovered an interesting difference in attitude to BOZP and SBS in both countries.

In Slovak laws on SBS, the regulations are exactly defined for operation in private security services, unlike in Germany where the regulations allow to obtain permission for any competent person after basic training. To obtain a license for SBS in Germany is much easier than it is in Slovakia.

In contrast to Germany where the cooperation between police and the private sector is real, in Slovakia such cooperation is limited.

Both Germany and Slovakia follow the framework directive, (in Germany: 89/391/EWG; in Slovakia 89/391/EHS), to improve the health and safety at work.

Through comparison, I found out that the difference between BOZP in Slovakia and Germany is in the provision of accident insurance. The employer in Slovakia is obliged by the law of BOZP, to record the accident at work, but the obligations of the accident insurance provider are not mentioned anywhere! However, in Germany, there exists a dual structure, which consists of state-regulated system of BOZP, (at the state and federal level), and the providers of accident insurance in self-administration.

For example, in Slovakia, the protection of specific groups, (nursing mothers / pregnant women, adolescents at work) are included in the laws of BOZP, whilst in Germany these groups have special laws (protection of adolescents, protection of pregnant workers). In the last chapter I applied the theoretical basis to the practical part where I analyzed a limited company XY.

In the place of my residence are several SBS companies. It was very difficult to find one which would allow me to look into its activities. Finally I found only one which allowed me to look into the data necessary for my thesis.

The main instrument of analysis was the safety audit. Through information I found out and compared the keeping of the principles of BOZP.

From the inspection of the building, up to looking into certain documents I worked out the results of the control issues. Revealing the facts I handled in a paper with a proposal of measures, documentation and instructions, which could be beneficial for the controlled company. I hope that these decisions pertaining to the health and safety will be transferred to other sub-measures.

Through this paper I had the opportunity to acquaint myself with this topic, and transfer the theoretical knowledge into the application level in the area of BOZP of the real society. It is important to propose and to implement, when the theoretical plans transform into practice. Through the consequent control it is possible to watch over the fulfilment of the wanted targets.

I am very grateful that I had the opportunity to devote myself to this topic, which is nowadays increasing and is getting into the foreground of interest.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

- [1] HATINA, Teodor, et al. *Encyklopedický súbor bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci*. Bratislava : Inštitút pre výskum práce a rodiny, 2007. 568 s. ISBN 978-80-7138-124-2.
- [2] HATINA, Teodor. *Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci : IV. rozšírené vydanie*. Bratislava : EUROUNION, spol. s r.o., 2000. 462 s. ISBN 80-88984-10-6.
- [3] *Zákony III/2010*. Žilina : PORADCA, s.r.o. , 2010. 624 s. ISSN 1335-6127.
- [4] VORATH, B.J., et al. *Manažérstvo bezpečnosti práce : Manažérstvo rizika*. Košice : Inštitút celoživotného vzdelávania, 1998. 140 s. ISBN 80-7099-341-3.
- [5] *Príručka o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci*. Bratislava : PRÁCA, 1976. 222 s. 74-027-76.
- [6] ŠUKALOVÁ, Viera. *Manažment bezpečnosti práce*. Žilina : EDIS, 2006. 96 s. ISBN 80-8070-607-7.
- [7] AJS Management Slovakia s.r.o. *Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci v malých a stredných podnikoch*. Bratislava : AMC s.r.o., 2008. 125 s. ISBN 978-80-970028-3-1.
- [8] MAJER, Ivan. *Pravidlá dobrej praxe BOZP*. Bratislava : ICOP, 2002. 18 s. ISBN 80-968751-8-3.
- [9] *Nip.sk : Činnosť - Pracovné úrazy* [online]. 2009, 24.03.2010 [cit. 2011-03-20]. Narodny inspektorat prace. Dostupné z WWW: <<http://www.nip.sk/>>.
- [10] BOZP AGENCY Topoľčany. *BOZPO AGENCY : Bezpečnosť pri práci* [online]. 1999 [cit. 2011-02-14]. Platné právne predpisy BOZP. Dostupné z WWW: <<http://www.bozpo.sk/bozp/index.php?id=30>>.
- [11] B.P.O.-Bezpečnosť práce a požiarna ochrana. *B.P.O. : BEZPEČNOSŤ PRÁCE A POŽIARNA OCHRANA* [online]. 2009 [cit. 2011-02-14]. Audit BOZP. Dostupné z WWW: <<http://www.bpo.sk/bezpecnost-prace/audit-bozp/>>.
- [12] Patrol & Guard. Patrol & Guard s.r.o. : Súkromná bezpečnostná služba [online]. 2011 [cit. 2011-02-14]. Audit bezpečnostného systému. Dostupné z WWW: <<http://www.patrolguard.sk/onas-2/audit-iso/>>.
- [13] JUDR. LAUCKÝ, Vladimír. *Technologie komerčnej bezpečnosti II*. Zlín : Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2007. 122 s. ISBN 978-80-7318-631-9.

- [14] *Zbierka.sk* [online]. 2005 [cit. 2011-03-19]. Zbierka zákonov č.473/2005. Dostupné z WWW: <<http://www.zbierka.sk/zz/predpisy/default.aspx?PredpisID=18924&FileName=05-z473&Rocnik=2005>>.
- [15] *Dsihk.sk* [online]. 2010 [cit. 2011-03-19]. Spolková Republika Nemecko. Dostupné z WWW: <<http://www.dsihk.sk/sk/o-nemecku/>>.
- [16] *Cs.wikipedia.org* [online]. 02.01.2007, 05.07.2010 [cit. 2011-03-19]. Německé spolkové země. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/N%C4%9Bmeck%C3%A9_spolkov%C3%A9_zem%C4%9B>.
- [17] *De.wikipedia.org* [online]. 11.01.2004, 09.03.2011 [cit. 2011-03-19]. Arbeitsschutz. Dostupné z WWW: <<http://de.wikipedia.org/wiki/Arbeitsschutz>>.
- [18] *Osha.europa.eu* [online]. 2010 [cit. 2011-03-19]. Nemecko. Dostupné z WWW: <http://osha.europa.eu/sk/oshnetwork/focal-points/germany/index_html>.
- [19] *Gbe-bund.de* [online]. 1998 [cit. 2011-03-19]. 6.3 Arbeitsschutz. Dostupné z WWW: <http://www.gbe-bund.de/gbe10/abrechnung.prc_abr_test_logon?p_uid=gastg&p_aid=&p_knoten=FID&p_sprache=D&p_suchstring=1108::Arbeitsschutz>.
- [20] UNIV.-PROF. DR.-ING. LAURIG, Wolfgang. *Ergonassist.de* [online]. 2009 [cit. 2011-03-19]. Staatlicher Arbeitsschutz: Gesetze. Dostupné z WWW: <http://www.ergonassist.de/Uebersicht_Gesetze_K.htm>.
- [21] *Baua.de* [online]. 27.07.2009 [cit. 2011-03-19]. Gemeinsame Deutsche Arbeitsschutzstrategie (GDA). Dostupné z WWW: <<http://www.baua.de/de/Ueber-die-BAuA/GDA/GDA.html>>.
- [22] MUNAR SUARD, Lorenzo. *Coess.org* [online]. november 2003, s.72-73 [cit. 2011-03-20]. Sicherheit und Gesundheitsschutz im privaten Wach-und Sicherheitsgewerbe: Festlegung der Gefahren. Dostupné z WWW: <http://www.coess.org/documents/wcsd040216_de.pdf>.
- [23] MGR.HEMMER, Dagmar; DR. BAUER, Werner T. *Politikberatung.org.at : Privatisierung und Liberalisierung öffentlicher Dienstleistungen in der EU-15* [online]. august 2003, s.10-11 [cit. 2011-03-20]. Sicherheit. Dostupné z WWW: <http://www.politikberatung.org.at/typo3/fileadmin/02_Studien/1_Liberalisierung/SicherheitNEU.pdf>.
- [24] Sulovská, K., Jašek, R., *Bezpečnostní politika firmy*. In Sborník mezinárodní konference Bezpečnostní technologie, systémy a management, Zlín, 12. - 13. září 2007, ISBN 978-80-7318-605-0

ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK

BOZP	Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci
SR	Slovenská republika
EÚ	Európska únia
OOPP	Osobné ochranné pracovné prostriedky
EHS	Európske hospodárske spoločenstvo
NV	Nariadenia vlády
NR	Národná rada
IP	Inšpektorát práce
ZPÚ	Závažný pracovný úraz
ŤUZ	Ťažká ujma na zdraví
PN	Práce neschopnosť
ZPÚ-SN	Závažný pracovný úraz s následkom smrti
MPSVaR	Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny
MZ	Ministerstvo zdravotníctva
ISO	International Organization for Standardization- Medzinárodné normy
EN	Európske normy
STN	Slovenské technické normy
SUTN	Slovenská ústav technickej normalizácie
SBS	Súkromná bezpečnostná služba
GDA	Gemeinsame Deutsche Arbeitsschutzstrategie
EWG	Europäische Wirtschaftsgemeinschaft = Európske hospodárske spoločenstvo
BDWS	Bundesverband Deutscher Wach- und Sicherheitsunternehmen
BGBI	Bundesgesetzblatt
BMAS	Bundesministerium für Arbeit und Soziales

SGB	Sozialgesetzbuch
GUV	Gesetzliche Unfallversicherung
GG	Grundgesetz
PZ	Policajný zbor
PO	Právnická osoba
FO	Fyzická osoba
BT	Bezpečnostný technik
ABT	Akreditovaný bezpečnostný technik
BTS	Bezpečnostnotechnická služba
PZS	Pracovná zdravotná služba

ZOZNAM OBRÁZKOV

<i>Obr. 1. Systém riadenia BOZP [8]</i>	12
<i>Obr. 2. Bezpečnostné riešenie v spoločnosti [24]</i>	14
<i>Obr. 3. Úrazovosť [9]</i>	21
<i>Obr. 4. Schematické znázornenie opatrení</i>	23
<i>Obr. 5. Zobrazenie povinností zamestnávateľa k zamestnancovi</i>	24
<i>Obr. 6. Schematické zobrazenie zásad prevencie</i>	26
<i>Obr. 7. Schematické zobrazenie informačnej povinnosti zamestnávateľa</i>	29
<i>Obr. 8. Mapa Spolkovej republiky Nemecko so 16-timi spolkovými krajinami [16]</i>	39
<i>Obr. 9. Schematické zobrazenie rozdelenia BOZP v Nemecku</i>	40
<i>Obr. 10. Schematické zobrazenie systému BOZP v Nemecku</i>	41
<i>Obr. 11. Schematické zobrazenie vytvorenia GDA</i>	44
<i>Obr. 12. Schematické zobrazenie základných prvkov GDA</i>	45
<i>Obr. 13. Pult centralizovanej ochrany</i>	58
<i>Obr. 14. Bezpečnostné označenia</i>	59
<i>Obr. 15. Označenie únikovej cesty</i>	59
<i>Obr. 16. Lekárnička</i>	60
<i>Obr. 17. Označenie zákazu</i>	61
<i>Obr. 18. Označenie chráneného objektu</i>	62
<i>Obr. 19. Zásahové vozidlo</i>	66

ZOZNAM TABULIEK

<i>Tab. 1. Pravdepodobnosť vzniku nežiaducej udalosti [2] .....</i>	16
<i>Tab. 2. Dôsledok prípadnej nežiaducej udalosti [2] .....</i>	16
<i>Tab. 3. Tabuľka hodnôt úrazovosti z Obr. 3. [9].....</i>	21
<i>Tab. 4. Stručný prehľad nemeckých zákonov o BOZP.....</i>	43
<i>Tab. 5. Vypracovaný návrh dokumentácie na audit .....</i>	53
<i>Tab. 6. Odpovede k previerke .....</i>	56
<i>Tab. 7. Ukážka technických zariadení a ich posledných revízií .....</i>	60
<i>Tab. 8. Konceptia politiky BOZP a program jej realizácie .....</i>	67
<i>Tab. 9. Traumatologický plán.....</i>	68

ZOZNAM PRÍLOH

- PI Licencia na prevádzkovanie strážnej služby firmy XY s.r.o.
- PII Licencia na prevádzkovanie technickej služby firmy XY s.r.o.
- PIII Čestné vyhlásenie
- PIV Lekársky posudok
- PV Žiadosť o udelenie licencie
- PVI Žiadosť o preukaz typu „P“
- PVII Žiadosť o preukaz typu „S“
- PVII Žiadosť o preukaz typu „S“
- PVIII Konceptia BOZP v SR na roky 2008 až 2012

**RÍLOHA P I: LICENCIA NA PREVÁDZKOVANIE STRÁŽNEJ
SLUŽBY FIRMY XY S.R.O.**

KRAJSKÉ RIADITEĽSTVO POLICAJNÉHO ZBORU
V TRENČÍNE

Č. p.: Lic-69-31/2010   V Trenčíne   dňa 31. 12. 2010

LICENCIA
NA PREVÁDZKOVANIE
STRÁŽNEJ SLUŽBY

č. PS 000876

Obchodné meno [redacted]

Sídlo právnickej osoby   Zernianske Podhradie   PSC 913 07
207

IČO   36 338 729

Rozsah činnosti   § 3 písm. a), b), c), d), e), f), g), h) zákona č. 473/2005 Z.z.
o súkromnej bezpečnosti

Platnosť licencie do   31. 12. 2020

20€   10€

3€

56

Odtlačok pečiatky
a podpis

T.M.V. SK 24-002

**PRÍLOHA P II: LICENCIA NA PREVÁDZKOVANIE TEHCNICKEJ
SLUŽBY FIRMY XY S.R.O.**

KRAJSKÉ RIADITEESTVO POLICAJNÉHO ZBORU
V TRENČÍNE

Č. p.: Lic-27-66/2004 V Trenčíne dňa 20.02.2007

 LICENCIA
NA PREVÁDZKOVANIE
TECHNICKEJ SLUŽBY
č. PT 000605

Obchodné meno

Sídlo právnickej osoby Zemianske Podhradie PSC 913 07
č. 207

IČO 36 338 729

Rozsah činnosti § 7 ods. 1 zákona č. 473/2005 Z.z. o súkromnej bezpečnosti v rozsahu
vývoj, výroba, predaj, projektovanie, montáž, údržba, revízia alebo oprava

Platnosť licencie do 20.02.2017

T.M.V. NR 24-030

Od tlačok pečiatky
a podpis
V.2.

PRÍLOHA P III: ČESTNÉ VYHLÁSENIE

(titul, meno a priezvisko, rodné číslo, bydlisko)

Dňa .....

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že mi správny orgán neuložil zákaz činnosti, ktorá súvisí s činnosťou podľa zákona č. 473/2005 Z.z. o súkromnej bezpečnosti v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) alebo ktorá je obsahom pracovnoprávneho vzťahu podľa tohto zákona.

Čestne vyhlasujem, že som nebol(a) v posledných dvoch rokoch uznaný(á) osobou vinnou zo spáchania niektorého z priestupkov uvedených v § 14 ods. 1 písm. b) zákona z priestupku na úseku ochrany pred alkoholizmom a inými toxikomániami, na úseku používania výbušnín, z priestupku na úseku strelných zbraní a streliva, za ktorý mu bola uložená pokuta nad 100 eur, z priestupku na úseku obrany Slovenskej republiky, z priestupku proti verejnému poriadku spáchaného neuposlušnosťou výzvy verejného činiteľa pri výkone jeho právomoci, z priestupku proti občianskemu spolunažívaniu spáchaného drobným úmyselným ublížením na zdraví alebo z priestupku proti majetku.

Čestne vyhlasujem, že nie je u mňa iná prekážka ustanovená v § 14 ods. 1 zákona uvedená v

písm. a) preukázateľne nadmeme požíva alkoholické nápoje alebo preukázateľne požíva iné návykové látky,

písm. c) bol právoplatne odsúdený za niektorý z trestných činov uvedených v § 13 ods. 1 zákona* a od doby, keď sa na neho hľadí, ako by nebol odsúdený, neuplynuli tri roky,

písm. d) je trestne stíhaný za trestný čin uvedený v § 13 ods. 1 písm. a)** zákona

písm. e) bol trestne stíhaný za trestný čin uvedený v § 13 ods. 1 písm. a)** zákona a trestné stíhanie sa skončilo schválením zmiery, ak odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o schválení zmiery neuplynuli tri roky,

písm. f) bol trestne stíhaný za trestný čin uvedený v § 13 ods. 1 písm. a)** zákona a trestné stíhanie bolo právoplatne podmienene zastavené, ak od skončenia skúšobnej doby neuplynuli tri roky, pre ktorú by som nespĺňal(a) podmienku spoľahlivosti.

Bol(a) som poučený(á), že v prípade podania nepravdivého čestného vyhlásenia môžem byť postihnutý (á) za priestupok (§ 39 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní).

.....
(úradné overenie pravosti podpisu) ***

.....
(podpis)

* Úmyselný trestný čin a iný trestný čin, za ktorý bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v dĺžke viac ako 12 mesiacov.

** Úmyselný trestný čin.

*** Čestné vyhlásenie podávané podľa zák. č. 473/2005 Z.z. musí byť podľa § 94 ods. 2 tohto zákona vlastnoručne podpísané pred správnym orgánom o osobou, ktorá ho podáva, alebo osvedčené notárom alebo iným príslušným orgánom.

PRÍLOHA P IV: LEKÁRSKY POSUDOK

Poskytovateľ zdravotnej starostlivosti
Adresa:
IČO:

Evidenčné číslo posudku:

POSUDOK

Priezvisko a meno:

Rodné číslo:

Adresa trvalého pobytu:

Je spôsobilý *)

je nespôsobilý *)

na poskytovanie služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti súkromnými
bezpečnostnými službami

Poučenie:

Ak sa žiadateľ domnieva, že rozhodnutie lekára v súvislosti so zdravotnou spôsobilosťou na poskytovanie služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti súkromnými bezpečnostnými službami je nesprávne, má právo požiadať poskytovateľa zdravotnej starostlivosti o nápravu podľa § 17 ods. 1 zákona č. 576/2004 Z. z.; žiadosť sa podáva písomne.

V .....

Dňa .....

.....
Odtlačok pečiatky
a podpis lekára

.....
*) Nehodiace sa prečiarknite

PRÍLOHA P V: ŽIADOSŤ O UDELENIE LICENCIE

Krajské riaditeľstvo Policajného zboru	Žiadosť o udelenie licencie na prevádzkovanie bezpečnostnej služby, vlastnej ochrany alebo technickej služby	Fyzická osoba*
Č.p.:		Právnická osoba*

I. časť - ÚDAJE O POŽADOVANOM PREDMETE ČINNOSTI

BEZPEČNOSTNÁ SLUŽBA *		
strážna služba *	detektívna služba *	odborná príprava a poradenstvo *
a b c d e f g h *	a b c d e f g *	a b c d *
VLASTNÁ OCHRANA *		
strážna služba *	detektívna služba *	odborná príprava a poradenstvo *
a b c d e f g h *	a b c d e f g *	a b c d *
TECHNICKÁ SLUŽBA *		
vývoj *	výroba *	predaj *
projektovanie *	montáž *	údržba *
revízia *	oprava *	

II. Časť - IDENTIFIKÁCIA ŽIADATEĽA

Obchodné meno		
IČO		Doba ukončenia podnikateľskej činnosti

III. časť - DOPLŇUJÚCE IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE ŽIADATEĽA (fyzická osoba)

Priezvisko	Meno	Titul	Rodné číslo
Miesto narodenia	Dátum narodenia	Štátne občianstvo	
Adresa pobytu			
Ulica			číslo súpisné / orientačné
Obec	PSC	Štát	
Adresa miesta činnosti fyzickej osoby			
Ulica			číslo súpisné / orientačné
Obec	PSC	Štát	

IV. časť - DOPLŇUJÚCE IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE ŽIADATEĽA (právnická osoba)

Právna forma			
Sídlo			
Ulica			číslo súpisné / orientačné
Obec	PSC	Štát	
Adresu miesta činnosti organizačnej zložky podniku alebo podniku zahraničnej osoby			
Ulica			číslo súpisné / orientačné
Obec	PSC / ZIP kód	Štát	

V. časť - ŠTATUTÁRNY ORGÁN ALEBO JEHO ČLENOVIA (právnická osoba)

Priezvisko	Meno	Titul	Rodné číslo
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Miesto narodenia	Dátum narodenia	Štátne občianstvo	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Ulica (adresa pobytu)			číslo súpisné / orientačné
<input type="text"/>			<input type="text"/>
Obec	PSC / ZIP kód	Štát	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Spôsob konania	<input type="text"/>		

2. osoba

Priezvisko	Meno	Titul	Rodné číslo
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Miesto narodenia	Dátum narodenia	Štátne občianstvo	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Ulica (adresa pobytu)			číslo súpisné / orientačné
<input type="text"/>			<input type="text"/>
Obec	PSC / ZIP kód	Štát	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Spôsob konania	<input type="text"/>		

3. osoba

Priezvisko	Meno	Titul	Rodné číslo
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Miesto narodenia	Dátum narodenia	Štátne občianstvo	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Ulica (adresa pobytu)			číslo súpisné / orientačné
<input type="text"/>			<input type="text"/>
Obec	PSC / ZIP kód	Štát	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Spôsob konania	<input type="text"/>		

VI. časť - IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE ĎALŠÍCH OSÔB (právnická osoba, fyzická osoba)

☐ prokurista *	☐ vedúci organizačnej složky podniku *		
☐ zodpovedný zástupca *	☐ vedúci podniku zahraničnej osoby *		
Priezvisko	Meno	Titul	Rodné číslo
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Miesto narodenia	Dátum narodenia	Štátne občianstvo	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Ulica (adresa pobytu)			číslo súpisné / orientačné
<input type="text"/>			<input type="text"/>
Obec	PSC / ZIP kód	Štát	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

2. osoba

☐ prokurista *	☐ vedúci organizačnej složky podniku *		
☐ zodpovedný zástupca *	☐ vedúci podniku zahraničnej osoby *		
Priezvisko	Meno	Titul	Rodné číslo
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Miesto narodenia	Dátum narodenia	Štátne občianstvo	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Ulica (adresa pobytu)			číslo súpisné / orientačné
<input type="text"/>			<input type="text"/>
Obec	PSC / ZIP kód	Štát	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

VII. časť - ĎALŠIE ÚDAJE

Miesto prevádzky	<input type="text"/>
Miesta ďalších prevádzok	<input type="text"/>
Prehľad iných podnikateľských činností	<input type="text"/>

VIII. PRÍLOHY

Doklady preukazujúce bezúhonnosť a spoľahlivosť *	Počet listov	<input type="text"/>
Čestné vyhlásenie podľa § 22 ods. 2 písm. d) *	Počet listov	<input type="text"/>
Čestné vyhlásenie podľa § 23 ods. 2 písm. g) *	Počet listov	<input type="text"/>
Lekársky posudok *	Počet listov	<input type="text"/>
Doklady o odbornej spôsobilosti *	Počet listov	<input type="text"/>
Doklad o orgáne vykonávajúcom sociálne poistenie *	Počet listov	<input type="text"/>
Doklad o pridelení IČO *	Počet listov	<input type="text"/>
Odpis z obchodného registra *	Počet listov	<input type="text"/>
Výpis zo živnostenského registra alebo iného registra *	Počet listov	<input type="text"/>
Doklad o zaplatení správneho poplatku *	Počet listov	<input type="text"/>
Zmluva alebo listina o založení právnickej osoby *	Počet listov	<input type="text"/>
Opis a farebné vyobrazenie rovnošaty, nášiviek, znaku alebo iného vonkajšieho označenia *	Počet listov	<input type="text"/>
Iné prílohy *	Počet listov	<input type="text"/>
	Počet listov spolu	<input type="text"/>

IX. KOREŠPONDENČNÁ ADRESA ŽIADATEĽA

Ulica	Číslo súpisné / orientačné	Telefón
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Obec	PSC / ZIP Kód	Fax
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Štát		Email
<input type="text"/>		<input type="text"/>

X. POPISY A ODTLAČOK PEČIATKY

Vyhlasujem, že údaje uvedené v žiadosti sú úplné a správne, som si vedomý právnej zodpovednosti za uvedenie nesprávnych alebo neúplných údajov.

Dátum vyplnenia žiadosti
<input type="text"/>
Dátum prijatia žiadosti
<input type="text"/>

Podpisy a odtlačok pečiatky žiadateľa

PRÍLOHA P VI: ŽIADOSŤ O PREUKAZ TYPU „P“

Meno a priezvisko .....

Trvalé bydlisko ..... PSČ.....

Rodné číslo .....

Dňa

Ministerstvo vnútra SR
Prezídium Policajného zboru
úrad súkromných bezpečnostných služieb
Príbinova 2

812 72 Bratislava

Vec: Žiadosť o vydanie preukazu odbornej spôsobilosti typu P

V zmysle § 20 ods. 1 zák. č. 473/2005 Z. z. žiadam o vydanie preukazu odbornej spôsobilosti pre osoby poverené výkonom fyzickej ochrany, pátrania, odbornej prípravy a poradenstva a pre prevádzkovateľov bez vykonania skúšky odbornej spôsobilosti v súlade s § 19 ods. 4 uvedeného zákona.

- Prílohy: - prehľad o bezpečnostnej praxi (originál),
- fotokópia diplomu o vysokoškolskom vzdelaní druhého stupňa (overená),
- fotokópia vysvedčenia o bezpečnostnom vzdelaní (overená),
- Čestné vyhlásenie (s overením pravosti podpisu podľa § 94 ods. 2 zák. č. 473/2005),
- 16,50,- EUR kolkové známky .

.....
podpis

PRÍLOHA P VII: ŽIADOSŤ O PREUKAZ TYPU „S“

Meno a priezvisko .....

Trvalé bydlisko .....PSČ.....

Rodné číslo .....

Dňa

Ministerstvo vnútra SR
Prezídium Policajného zboru
úrad súkromných bezpečnostných služieb
Príbinova 2

812 72 Bratislava

Vec: Žiadosť o vydanie preukazu odbornej spôsobilosti typu S

V zmysle § 20 ods. 1 zák. č. 473/2005 Z. z. žiadam o vydanie preukazu odbornej spôsobilosti pre osoby poverené výkonom fyzickej ochrany a pátrania *bez vykonania skúšky* odbornej spôsobilosti v súlade § 19 ods. 3 uvedeného zákona..

- Prílohy: - prehľad o bezpečnostnej praxi (originál)
- fotokópia vysvedčenia o vzdelaní v odbore bezpečnostné služby (overená)
- Čestné vyhlásenie (s overením pravosti podpisu podľa § 94 ods. 2 zák. č. 473/2005)
- 16,50,- EUR kolkové známky

.....
podpis

PRÍLOHA P VIII: KONCEPCIA BOZP V SR NA ROKY 2008 AŽ 2012

**KONCEPCIA
BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA PRI PRÁCI
V SLOVENSKEJ REPUBLIKE
NA ROKY 2008 AŽ 2012**

(aktualizovaná)

Prijatie koncepcie

Koncepcia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v Slovenskej republike na roky 2008 až 2012 (ďalej „koncepcia“) bola

- dňa 28. januára 2008 prerokovaná v Hospodárskej a sociálnej rade Slovenskej republiky a dňa 29. apríla 2008 vrcholoví predstavitelia členov HSR SR slávnostne podpísali spoločné vyhlásenie k realizácii koncepcie, čím prijali záväzky koncepcie,
- dňa 20. februára 2008 schválená vládou Slovenskej republiky (uznesenie č. 114 z 20. februára 2008).

Aktualizácie koncepcie

Koncepcia bola aktualizovaná

- dňa 9. septembra 2009 vládou Slovenskej republiky po prerokovaní materiálu Vyhodnotenie plnenia Koncepcie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v Slovenskej republike na roky 2008 až 2012 za rok 2008 a návrh na aktualizáciu Koncepcie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v Slovenskej republike na roky 2008 až 2012 (uznesenie č. 624 z 9. septembra 2009), podľa ktorého:

„NÁVRH NA AKTUALIZÁCIE KONCEPCIE BOZP:

1. Návrh na aktualizáciu úlohy A.6 prílohy č. 1 ku koncepcii BOZP

MPSVR SR v nadväznosti na vyhodnotenie plnenia úlohy A.6 prílohy č. 1 ku koncepcii BOZP navrhuje jej aktualizáciu tak, aby sa v úvodnej časti úloha doplnila tak, že novelizácia právnej úpravy úrazového poistenia sa vykoná do konca júna 2012 v nadväznosti na úpravy systému sociálneho poistenia, ktoré súvisia s harmonizáciou sadzieb poistného a vybilancovaním fondov Sociálnej poisťovne. ...

„6. V nadväznosti na úpravy v systéme sociálneho poistenia súvisiace s harmonizáciou sadzieb poistného a vybilancovaním fondov Sociálnej poisťovne upraviť úrazové poistenie zamestnávateľov pre prípad poškodenia zdravia zamestnancov v práci, ako účinný ekonomicko-stimulačný systém schopný zamestnávateľov preventívnymi nástrojmi pozitívne ovplyvňovať a pomáhať im pri optimalizovaní pracovných podmienok a znižovaní počtu pracovných úrazov, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce. Tým sa zabezpečí účinná podpora zamestnávateľov, najmä veľmi malých a malých pri predchádzaní vzniku pracovných úrazov a chorôb z povolania.

Na ten účel pripraviť návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, a vykonávací predpis, ktorými sa úrazové poistenie v zákone doplní o

- uplatnenie výraznej výšky zľavy a prirážky k poistnému,
- zabezpečovanie preventívnych aktivít, napr. výskumu, osvetu, odborného vzdelávania, poskytovania poradenstva a pod.,
- určitý minimálny objem ročného poistného do úrazového poistenia, určený na plnenie preventívnych aktivít v oblasti BOZP.

Termín: jún 2012

Zodpovedný: MPSVR SR

Spolupráca: Sociálna poisťovňa, KOZ SR, AZZZ SR, RÚZ“.

- dňa 11. augusta 2010 vládou SR po prerokovaní materiálu Vyhodnotenie plnenia Koncepcie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v Slovenskej republike na roky 2008 až 2012 za rok 2009 a návrh na aktualizáciu Koncepcie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v Slovenskej republike na roky 2008 až 2012 – bod G. materiálu (uznesenie č. 527 z 11. augusta 2010), podľa ktorého:

„G. NÁVRH NA AKTUALIZÁCIU KONCEPCIE BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA PRI PRÁCI V SLOVENSKEJ REPUBLIKE NA ROKY 2008 AŽ 2012

Na základe podnetu RÚZ sa navrhuje, aby bola RÚZ vypustená z gescie za plnenie úloh A.2, A.3, B.1, C.5, C.7, E.2 a E.4 uvedených v prílohe č. 1 ku koncepcii BOZP.“.

1. Úvod

Právo na ochranu života a zdravia je základným právom ľudského jedinca. Medzi hospodárske, sociálne a kultúrne práva patrí právo zamestnancov na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Právo na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci zamestnancom výslovne zaručuje Ústava Slovenskej republiky.

Návrh Konceptie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v Slovenskej republike na roky 2008 až 2012 (ďalej „konceptia BOZP“) vychádza z Programového vyhlásenia vlády SR, z európskej sociálnej a právnej kultúry, rešpektovania dohovorov Medzinárodnej organizácie práce (ďalej „MOP“), Európskej sociálnej charty, práva Európskej únie a stratégie Európskej komisie „Zlepšenie kvality a produktivity práce: stratégia Spoločenstva v oblasti zdravia a bezpečnosti pri práci na obdobie rokov 2007 - 2012“ (ďalej „stratégia Spoločenstva pre BOZP“).

Uznesením Rady z 25. júna 2007 o novej stratégii Spoločenstva pre BOZP sú členské štáty výslovne vyzvané, aby v spolupráci so sociálnymi partnermi vypracovali a vykonávali jednotné vnútroštátne stratégie v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (ďalej „BOZP“) v záujme ďalšieho zníženia počtu pracovných úrazov a chorôb z povolania, najmä v tých odvetviach, ktoré vykazujú ich nadpriemernú mieru.

Navrhované opatrenia boli diskutované v Koordinačnom výbore pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci za účasti expertov štátnych orgánov, sociálnych partnerov a vzdelávacích a výskumných inštitúcií. Koordinačný výbor bol podľa uznesenia vlády SR č. 838/2002 zriadený na prípravu zásadných materiálov v oblasti BOZP a hodnotenie politiky BOZP v SR.

2. Význam BOZP

Kvalita a úroveň ochrany „pracovného“ života a zdravia zamestnancov v širšom kontexte prezentuje kultúrnu, spoločenskú a ekonomickú vyspelosť zamestnávateľov a štátu. Zlepšovanie BOZP možno zabezpečiť predovšetkým vykonávaním preventívnych opatrení a konkrétnych programov a opatrení zo strany zamestnávateľov, ktorými zlepšia pracovné podmienky a eliminujú riziká a faktory podmieňujúce vznik pracovných úrazov, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce. Kontinuálne zlepšovanie BOZP možno podporiť sociálnou politikou vlády a aktívnym zapájaním sa oboch sociálnych partnerov do riešenia otázok BOZP, a to tak jednotlivo, ako aj vo vzájomnej spolupráci.

Starostlivosť o BOZP determinujú najmä sociálne a ekonomické aspekty, ktoré sú navzájom rovnocenné a vzájomne sa ovplyvňujú. Preto je v záujme rozvoja slovenskej spoločnosti všeobecne potrebné zabezpečovať súlad ekonomických a sociálnych hľadísk aj v spojitosti s ľudskými faktorom, ktorý je určujúcou zložkou takmer každej práce.

Svoje ekonomické a iné aktivity musí spoločnosť ako celok i jednotliví zamestnávatelia realizovať aj s výrazným zreteľom na vytváranie a udržiavanie vhodných pracovnoprávných vzťahov, pracovných podmienok a najmä požiadaviek na zaistenie BOZP. To sa týka aj fyzických osôb, ktoré sú podnikateľmi a nie sú zamestnávateľmi (ďalej „samostatne podnikajúca fyzická osoba“). Predovšetkým optimalizovanie pracovných podmienok umožňuje dlhodobu udržiavať zdravie a pracovnú schopnosť zamestnancov a samostatne podnikajúcich fyzických osôb. Rozvíjanie starostlivosti o život a zdravie zamestnancov a samostatne podnikajúcich fyzických osôb pri práci, ako aj optimalizovanie pracovných podmienok sú nástroje humanizácie práce a zvyšovania kvality života. Tie následne vytvárajú podmienky na rozvoj celej slovenskej spoločnosti i jednotlivých zamestnávateľov, keďže výsledkom uplatňovania BOZP sú tiež korektné vzťahy medzi zamestnávateľom a zamestnancom, ktoré sú jedným zo základných predpokladov ekonomického rozvoja zamestnávateľa.

2.1 BOZP a konkurencieschopnosť

Dobrou úrovňou BOZP možno predchádzať a minimalizovať straty na ľudských životoch a zdraví vzniknutých v dôsledku pracovných úrazov, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce. Tieto poškodenia zdravia predstavujú okrem humánneho aspektu aj materiálne straty. Pozitívny ekonomický vplyv zlepšovania pracovných podmienok a osobitne BOZP je vyjadrený aj vyššou produktivitou, efektívnosťou, ako aj kvalitou práce a kvalitou poskytovaných služieb. Starostlivosť o bezpečné a zdravé pracovné podmienky tak napomáha zvyšovanie konkurencieschopnosti determinovanej kvalitnými výrobkami, kvalitnými službami pre zákazníkov, novými výrobkami a službami, rentabilitosťou, ktoré vytvárajú len zdraví a motivovaní zamestnanci. Tak vytvára predpoklady pre konkurencieschopnosť výrobkov a služieb slovenských zamestnávateľov a samostatne podnikajúcich fyzických osôb aj v medzinárodnom prostredí.

2.2 Zodpovednosť za BOZP

Za BOZP je zodpovedný zamestnávateľ. Povinný je vytvárať a udržiavať podmienky na zaistenie BOZP najmenej na úrovni štandardov ustanovených právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie BOZP. Je vhodné, aby tieto štandardy ďalej dobrovoľne zlepšoval podľa konkrétnych podmienok jednotlivých pracovísk. Za BOZP samostatne podnikajúcich fyzických osôb zodpovedajú tieto osoby.

Podpora BOZP je súčasťou aktivít štátnych orgánov a tiež reprezentatívnych organizácií zastupujúcich zamestnávateľov a reprezentatívnych organizácií reprezentujúcich zamestnancov.

Štát realizuje svoju politiku legislatívnymi opatreniami, ktorými riadi oblasť BOZP a sústavou inšpekčných a dozorných orgánov kontroluje dodržiavanie a presadzovanie opatrení na zaistenie BOZP u zamestnávateľov a samostatne podnikajúcich fyzických osôb. Zabezpečuje plnenie aj ďalších významných úloh, napr. zahraničnú spoluprácu, výskum, vývoj, výchovu, vzdelávanie, osvetu, propagáciu, poradenstvo, poisťovaciu, daňovú a odvodovú politiku.

Aktuálny stav BOZP na Slovensku a potreba kontinuálneho rozvoja starostlivosti o BOZP u zamestnávateľov vyzrážajú požiadavku, aby reprezentatívne organizácie zamestnávateľov výraznejšie ako doteraz aktívne podporovali svojich členov odbornými činnosťami napomáhajúcimi činnosť zamestnávateľov v oblasti BOZP.

Pôsobenie reprezentatívnych organizácií zamestnancov je najmä na úseku vzdelávania, presadzovania záujmov zamestnancov a kontroly stavu BOZP u zamestnávateľov.

Zlepšeniu celkovej situácie v BOZP v SR by napomohlo najmä to, ak by reprezentatívne organizácie zamestnávateľov a reprezentatívne organizácie zamestnancov dôsledne ovplyvňovali postoje zamestnávateľov, zamestnancov a samostatne podnikajúcich fyzických osôb k zdravému spôsobu „pracovného“ života, k zvyšovaniu kultúry práce, posilňovaniu zodpovednosti za vlastné ekonomické aktivity vo väzbe na ochranu bezpečnosti a zdravia a k dôslednému uplatňovaniu nástrojov na prevenciu.

2.3 Politika BOZP

K zámerom vlády SR v oblasti BOZP do roku 2010 v zmysle Programového vyhlásenia vlády SR patrí prehodnotenie príslušných právnych noriem, ako aj zlepšovanie dôsledného dodržiavania právnych predpisov v oblasti BOZP u zamestnávateľov prostredníctvom posilnenia výkonu inšpekčnej práce. Účelom je zlepšenie podmienok na zaistenie BOZP, tzn. zlepšenie pracovných podmienok, a to aj v nadväznosti na potrebu zníženia počtu pracovných úrazov a chorôb z povolania.

Predkladaná koncepcia BOZP nadväzuje na Koncepciu štátnej politiky BOZP z roku 2002, ktorá bola formulovaná na obdobie piatich rokov. Jej úlohy boli, s výnimkou jednej, realizované, resp. zrušené. Na účely zlepšenia BOZP u zamestnávateľov v SR v období rokov 2008 - 2012 je nevyhnutné v súčinnosti so sociálnymi partnermi v zmysle cieľov stratégie Spoločenstva pre BOZP zabezpečiť prakticky realizovateľné a efektívne aktivity, ktorými sa podporí úsilie zamestnávateľov pri uplatňovaní právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie BOZP na pracoviskách. Ich starostlivosť o BOZP sa prejaví v znížení celkovej miery výskytu pracovných úrazov.

3. Medzinárodné aspekty BOZP

Problematika BOZP má významný medzinárodný rozmer – SR je v oblasti BOZP viazaná medzinárodnými zmluvami a dohovormi MOP. Pre SR je osobitne významné najmä právo Európskeho spoločenstva upravujúce oblasť BOZP.

BOZP je v kontexte medzinárodného hľadiska preferovaná nielen ako protiúrazová prevencia a vytváranie a udržiavanie podmienok na zaistenie BOZP. V širšom kontexte zahŕňa aj podmienky pre uspokojivú prácu, pohodu pri práci, sociálnu ochranu a právnu ochranu zamestnancov a primerane aj iných osôb, ktoré sa s vedomím zamestnávateľov zdržujú na ich pracoviskách. To má výrazný pozitívny dosah na verejné zdravie a ochranu environmentu. Obsahuje prvky ochrany bezpečnosti a zdravia so zreteľom na všetky aspekty práce, priamo alebo sprostredkované súvisiace s prácou vrátane sociálnych a psychosociálnych faktorov, napr. zamestnateľnosť, stres, násilie a obťažovanie na pracovisku, rodová rovnosť. To je tiež v súlade s filozofiou Svetovej zdravotníckej organizácie, podľa ktorej je zdravie stavom fyzickej, psychickej a sociálnej pohody.

Dobré pracovné podmienky vrátane zaistenia BOZP sú nevyhnutnou podmienkou pre dôstojnú či dobrú prácu vyžadovanú od svojich členov Spoločenstvom a MOP.

3.1 Medzinárodná organizácia práce

MOP upravuje podmienky na zaistenie BOZP komplexom dohôrov a odporúčaní, z nich 25 dohôrov viaže aj Slovenskú republiku. Ide napríklad o Dohovor MOP o používaní bieleho olova pri natieračských prácach č. 13 z roku 1921, Dohovor MOP o ochrane pracovníkov pred ionizujúcim žiarením č. 115 z roku 1960, Dohovor MOP o bezpečnosti a zdraví pracovníkov a o pracovnom prostredí č. 155 z roku 1981, Dohovor MOP o bezpečnosti a zdraví v poľnohospodárstve č. 184 z roku 2001.

Základné štandardy MOP o inšpekcii práce Slovenská republika doteraz neratifikovala.

3.2 Európska únia

Základný rámec BOZP v Spoločenstve je upravený rozsiahlym súborom 26 smerníc, pričom kľúčové aspekty sú obsiahnuté v smernici Rady z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci (89/391/EHS). Ich účelom je založiť minimálny štandard BOZP rovnaký pre členské štáty EÚ. Tento komplex smerníc dopĺňajú ďalšie akty orgánov EÚ, napr. nariadenia, rozhodnutia. Bezpečnosť a zdravie zamestnancov pri práci predstavuje jeden z najrozvinutejších aspektov politiky Spoločenstva v oblasti zamestnanosti a sociálnych vecí, je príspevkom k vykonávaniu základných práv. Je predpokladom na uplatňovanie základného princípu Spoločenstva – práva na voľný pohyb pracovníkov v spoločnom priestore EÚ.

Spoločenstvo preferuje sociálnu dimenziu rovnako ako ekonomické aspekty, pričom vychádza z princípu, že bezpečnosť a zdravie zamestnanca pri práci je fenomén, pri ktorom nemožno vidieť len ekonomickú stránku veci. Neakceptovanie tohto prístupu zamestnávateľmi vníma EÚ ako neoprávnené ekonomické zvýhodňovanie jedného subjektu v porovnaní s inými a narušenie rovnosti, ktorá je nevyhnutná na slobodnú hospodársku súťaž.

Uspokojivé pracovné podmienky a najmä bezpečné a zdravie neohrozujúce faktory práce na pracoviskách sú významné pre Spoločenstvo, ako aj SR v dvoch kardinálnych politikách. Ide o riešenie situácie vyplývajúcej z demografického vývoja (starnutie ekonomicky aktívnej populácie) zamestnávaním vekovo „zrelších“ osôb v spojitosti s predlžovaním veku odchodu do dôchodku. Rovnako dôležité sú na realizovanie stratégie rastu a zamestnanosti revidovanej Lisabonskej stratégie vo vzťahu k vytváraniu viac a lepších pracovných miest.

Základné zámery Spoločenstva v BOZP sú obsiahnuté v stratégii Spoločenstva pre BOZP. Jej účelom je oživiť politiku zdravia a bezpečnosti pri práci a zlepšiť jej vykonávanie v priestore Spoločenstva.

4. Súčasný stav BOZP v SR

Pri plnení pracovných povinností sa nezniedka vyskytujú nebezpečenstvá, ktoré zamestnancov obťažujú, či ohrozujú alebo poškodzujú ich zdravie. Vhodnými preventívnymi a ochrannými opatreniami na zaistenie BOZP sa eliminujú alebo obmedzujú nebezpečenstvá alebo ich účinky na zamestnancov.

4.1 Vytváranie a udržiavanie podmienok na zaistenie BOZP

Z poznatkov získaných pri inšpekcii práce a pri dozornej činnosti vyplýva, že starostlivosť o BOZP je zo strany zamestnávateľov často minimálna a formálna. Vytváranie vhodných pracovných podmienok pre zamestnancov a osobitne ochrana ich života a zdravia na pracovisku nie je pre viacerých zamestnávateľov v SR prioritou ani prirodzenou potrebou. V nezriedkavých prípadoch prevláda nezáujem zamestnávateľov o zabezpečovanie uspokojivých pracovných podmienok a uprednostňovanie hospodárskych a obchodných záujmov. Tieto konštatovania platia najmä v prípade malých a stredne veľkých zamestnávateľov, spravidla výrobných podnikateľských subjektov a obzvlášť u samostatne podnikajúcich fyzických osôb. Najmä vo výrobe a tiež v službách sa vyskytujú nebezpečné pracovné postupy, organizácia práce, nebezpečné zariadenia a rizikové práce, ktoré potenciálne neustále ohrozujú život a zdravie a pri ktorých sa častejšie vyskytujú prípady poškodenia zdravia.

Výsledkom takého prístupu je chýbajúci systémový a celostný prístup k problematike, starostlivosť o BOZP býva formálna. Nízka pozornosť sa venuje posudzovaniu rizík, spolupráca vedúcich zamestnancov a zamestnancov je príliš často neuspokojivá, kvalita oboznamovania zamestnancov z problematiky BOZP je nedostatočná. Aktivity zamestnancov i zástupcov zamestnancov pre BOZP pri vyžadovaní a presadzovaní uspokojivých pracovných podmienok vrátane podmienok na zaistenie BOZP u zamestnávateľov je limitovaná aj ich obavami

o zamestnanie. Priamym dôsledkom nízkej úrovne starostlivosti o BOZP sú nedostatočne zabezpečené a vybavené prevádzkové objekty, pracovné priestory a pracovné prostredie, nevyhovujúce stroje a technické zariadenia.

4.2 Stav pracovnej úrazovosti a chorôb z povolania

U pracovných úrazov v SR pokračuje dlhodobý pozitívny vývoj znižovania ich počtu. V roku 2006 však počet pracovných úrazov stúpol oproti roku 2005 o takmer 870. Dlhodobý nepriaznivý vývoj je pri zvyšovaní priemerného času (dní) pracovnej neschopnosti pre pracovné úrazy, keď v roku 2006 tento ukazovateľ prekročil 50 dní. Zo štatistiky pracovných úrazov za rok 2006 vyplýva, že najviac úrazov vzniklo pri manipulácii s predmetmi a bremenami, pri páde, pôsobením ostrých hrán a pod.

Najčastejším zdrojom smrteľných a ťažkých, resp. závažných pracovných úrazov sú už dlhodobo (viac ako päť rokov) dopravné prostriedky. Najčastejšími príčinami vzniku závažných pracovných úrazov vrátane smrteľných sú nebezpečné postupy alebo spôsoby práce, konanie bez oprávnenia a nedostatok osobných predpokladov na prácu. Najviac smrteľných a ťažkých, resp. závažných pracovných úrazov sa vyskytuje v priemyselnej výrobe.

V SR pokračuje pozitívny trend znižovania počtu zamestnancov exponovaných škodlivými faktormi pracovného prostredia. Pozitívny je aj klesajúci trend výskytu chorôb z povolania, pričom však v roku 2006 došlo v porovnaní s predchádzajúcim rokom k vyššiemu počtu hlásených nových chorôb z povolania. Najvýznamnejšími faktormi pracovného prostredia z hľadiska počtu exponovaných zamestnancov sú z fyzikálnych faktorov nadmerný hluk, vibrácie a ionizujúce žiarenie a z chemických faktorov najmä prach a chemické látky a prípravky s toxickým účinkom.

Jedným z hlavných pozitívnych faktorov podmieňujúcim pokles poškodení zdravia pri práci v ostatných rokoch je zavádzanie nových technológií, v ktorých je integrovaná vyššia úroveň nepodmienej technickej bezpečnosti. Nezanedbateľný vplyv na pokles počtu poškodení zdravia pri práci mal aj výrazný útlm baníctva v podzemí.

4.3 Ekonomická motivácia

Súčasné ekonomické nástroje nie sú dostatočne účinné pri podpore zamestnávateľov pri vytváraní a uplatňovaní uspokojivých pracovných podmienok vrátane podmienok na zaistenie BOZP. Nie sú právne upravené a využívané základné ekonomické nástroje, ktoré významnou mierou motivujú k zvyšovaniu úrovne starostlivosti o BOZP, napr. zabezpečovať preventívne aktivity v oblasti BOZP prostredníctvom úrazového poistenia a vyčlenenie určitého nevyhnutného objemu finančných zdrojov úrazového poistenia na zabezpečovanie tejto prevencie.

Absencia týchto ekonomických nástrojov je výrazná najmä pri finančnom krytí vykonávania preventívnych opatrení u malých a stredne veľkých zamestnávateľov.

4.4 Vzdelávanie a propagácia

Všeobecne je u zamestnávateľov, ich štatutárnych orgánov a ďalších vedúcich zamestnancov, samostatne podnikajúcich fyzických osôb a zamestnancov nízke právne vedomie vo vzťahu k BOZP. Naďalej pretrváva nevedomosť si alebo neodôvodnené nedoceňovanie alebo podceňovanie rizika poškodenia zdravia, snaha a ochota riešiť pracovné úlohy aj na úkor zdravia a nechota preventívnymi opatreniami predchádzať jeho poškodeniu. U zamestnancov sa ťažko presadzuje filozofia osobnej zodpovednosti za ochranu vlastnej bezpečnosti a zdravia v pracovnom procese. Nedostatočná je citlivosť obyvateľstva, zamestnávateľov i zamestnancov k tejto problematike.

Tento stav je aj dôsledkom skutočnosti, že v SR nie je etablovaný primerane kvalitný systém školského vzdelávania žiakov, študentov a učiteľov v oblasti BOZP.

5. Vzťah koncepcie pre BOZP k legislatíve BOZP

Právna úprava SR v oblasti BOZP je v súlade s právom Spoločenstva v tejto oblasti. Právne predpisy a ostatné predpisy na zaistenie BOZP ustanovujú široký okruh úloh priamo alebo nepriamo súvisiacich s realizáciou práva na ochranu života a zdravia zamestnancov pri práci. Ide napríklad o organizačné, technické, zdravotnícke, výchovno-vzdelávacie, sociálne a iné opatrenia zamerané na riadenie, vykonávanie a kontrolu technických, organizačných a personálnych aspektov, na utváranie pracovných podmienok zaisťujúcich BOZP, zachovanie zdravia a pracovnej schopnosti zamestnanca. Problematickým je uplatňovanie právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie BOZP v praxi zamestnávateľov, samostatne podnikajúcich fyzických osôb a tiež zamestnancov.

Opatrenia koncepcie BOZP sú preto zamerané na podporu zamestnávateľov pri dôslednejšom vykonávaní povinností ustanovených právnymi predpismi na zaistenie BOZP, orientované sú aj na podporu súvisiacich aspektov, ktoré podmieňujú alebo rozvíjajú vykonávanie týchto povinností.

6. Cieľ koncepcie BOZP

Optimalizácia pracovných podmienok zamestnancov vrátane podmienok na zaistenie BOZP je prostriedkom na realizáciu základnej axiomy v oblasti BOZP, podľa ktorej je „pracovné“ zdravie zamestnancov národným bohatstvom. Je vyjadrením akceptovania podstaty a hodnoty života človeka. Význam tohto prístupu stúpa so zreteľom na starnutie slovenskej populácie. Tento cieľ je v súlade so stratégiou Spoločenstva pre BOZP.

Predkladaná koncepcia BOZP je kreovaná so zreteľom na dosiahnutý súčasný stav BOZP a aktuálne spoločenské podmienky v SR. Navrhuje komplex opatrení, ktorých realizáciou sa významne podporí uplatňovanie ochrany života a zdravia zamestnancov pri práci a samostatne podnikajúcich fyzických osôb pri realizácii ich podnikateľských aktivít.

Primárnym cieľom koncepcie BOZP je v období rokov 2008 až 2012 postupne znížiť v Slovenskej republike počet pracovných úrazov pripadajúcich na 100 zamestnancov o 25% oproti ich stavu v roku 2006. To znamená hodnotu 0,68 tohto ukazovateľa dosiahnutú za SR v roku 2006 znížiť najmenej o 0,17 na hodnotu 0,51 v roku 2012. Pri nezmenenom počte zamestnancov ide prakticky o zníženie počtu pracovných úrazov z 13 826 v roku 2006 na 10 373 v roku 2012, tzn. o zníženie počtu pracovných úrazov o viac ako 3 450.

Nástrojom na dosiahnutie tohto cieľa je aj podporovanie zamestnávateľov a samostatne podnikajúcich fyzických osôb pri ich dôslednom uplatňovaní právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie BOZP a súvisiacej právnej úpravy. Dôležitým nástrojom na presadzovanie vymedzeného cieľa sú orgány štátnej správy v oblasti inšpekcie práce i štátneho dozoru a posilňovanie ich aktivít pri presadzovaní ochrany zamestnancov pri práci v súlade so štandardmi Spoločenstva a MOP.

7. Priority koncepcie BOZP

V záujme úspešného a postupného dosiahnutia cieľa koncepcie BOZP je potrebné znižovať hodnotu sledovaného ukazovateľa počtu pracovných úrazov pripadajúcich na 100 zamestnancov najmenej o 4 – 6 % ročne. Na dosiahnutie takej miery progresu v záujme zlepšenia stavu pracovných podmienok vrátane BOZP v SR a celkového zníženia počtu pracovných úrazov musia zvýšené úsilie prejavovať a viac účinných opatrení realizovať všetci zamestnávateľia. Predovšetkým ide o zamestnávateľov vykonávajúcich práce s vyšším výskytom prípadov poškodenia zdravia, a to najmä ti, ktorých sledovaný ukazovateľ prekračuje jeho priemernú hodnotu dosiahnutú v Slovenskej republike v príslušnej divízii podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností. Rovnako sa na zabezpečovanie týchto aktivít musia predovšetkým sústrediť mali a stredne veľkí zamestnávateľia. Samy o svoju bezpečnosť a zdravie sa musia tiež výraznejšie postarať samostatne podnikajúce fyzické osoby.

Z hľadiska početnosti pracovných úrazov sú v SR rizikovými najmä práce v stavebníctve, poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve, pri ťažbe nerastných surovín, a v priemyselnej výrobe, najmä pri spracúvaní dreva a výrobkov z dreva, výrobe kovov a kovových výrobkov, výrobe strojov a dopravných prostriedkov.

Z hľadiska závažnosti pracovných úrazov a počtu smrteľných pracovných úrazov pripadajúcich na 100 zamestnancov je rizikovým najmä stavebníctvo, poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesné hospodárstvo, doprava, skladovanie a spoje a tiež priemyselná výroba, najmä výroba celulózy, papiera a výrobkov z papiera, výroba nekovových minerálnych výrobkov, spracúvanie dreva a výrobkov z dreva, výroba chemikálií, chemických výrobkov a chemických vlákien. Zvýšené riziko je aj pri pracovných činnostiach, pri ktorých došlo v ostatnom období k mimoriadne tragickým udalostiam, napr. pri banskej činnosti, pri zneškodňovaní munície, pri práci v blízkosti elektrického zariadenia.

Najmä pri vykonávaní týchto činností musia zamestnávateľia a samostatne podnikajúce fyzické osoby dôslednejšie ako doteraz realizovať vhodné ochranné a najmä preventívne opatrenia v záujme znížovania počtu poškodení zdravia pri práci a úspešného dosiahnutia cieľa koncepcie BOZP. V záujme monitorovania plnenia celkového cieľa odporúčané medziročné hodnoty zníženia sledovaného ukazovateľa počtu pracovných úrazov pripadajúcich na 100 zamestnancov podľa odvetví budú vymedzené po dohode so zástupcami zamestnávateľov v Koordinačnom výbore pre BOZP.

Zvýšenú pozornosť z hľadiska BOZP je potrebné sústrediť aj na špecifické skupiny zamestnancov, ktorí môžu byť nadmerne vystavení rizikám spojených s výkonom ich povolania alebo osobitným a špecificky pôsobiacim rizikám, napríklad mladistvým zamestnancom, zamestnancom len krátko vykonávajúcim prácu, zamestnancom, ktorí majú nedostatočné znalosti a skúsenosti, výrazne starším zamestnancom, migrujúcim osobám, tehotným ženám. Ide predovšetkým o mladých zamestnancov do veku 20 rokov, starších zamestnancov vo veku nad 60 rokov, tiež zamestnancov bez skúsenosti s danou prácou alebo len krátkodobo vykonávajúcimi danú prácu, cudzincom, najmä osobám z kultúrne odlišných oblastí. Zlepšenie starostlivosti o BOZP vo väčšej miere venovať aj výkonu pracovných činností osobami so zdravotným postihnutím s dôrazom na chránené pracoviská, chránené dielne a sociálne podniky.

Predovšetkým na tieto činnosti, odvetvia a skupiny zamestnancov sa musí cielene sústrediť aj kontrolná, poradenská a informačná pozornosť všetkých zainteresovaných, predovšetkým inšpekčných orgánov a dozorných orgánov. Ďalej uvedené priority koncepcie BOZP vymedzujú základné okruhy opatrení, ktoré v záujme ďalšieho rozvoja starostlivosti zamestnávateľov o BOZP a zníženia počtu pracovných úrazov a chorôb z povolania podporujú aktivity zamestnávateľov v oblasti BOZP.

Úlohy a opatrenia na realizáciu jednotlivých priorít sú uvedené v prílohách č. 1 až 4. Príloha č. 1 obsahuje prvoradé prierezové úlohy a opatrenia, ktoré je nevyhnutné realizovať prednostne. Príloha č. 2 ustanovuje opatrenia a úlohy, ktoré navrhujú realizovať vybrané ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy a iné inštitúcie vo svojej pôsobnosti. Príloha č. 3 vymedzuje úlohy a podnety, ktoré je podľa možnosti vhodné iniciatívne plniť príslušnými relevantnými inštitúciami a zainteresovanými subjektmi v záujme efektívnej podpory dosiahnutia cieľa koncepcie BOZP. Príloha č. 4 obsahuje niektoré odporúčané opatrenia a úlohy pre zamestnávateľov na zníženie počtu pracovných úrazov v SR v rokoch 2008 až 2012.

Priorita č. 1: Vykonávanie prevencie

Základnou filozofiou riešenia otázok BOZP (nielen preferovaného holistického prístupu k problematike BOZP) je dôsledné uplatňovanie preventívnych opatrení, ktorými sa predchádza poškodeniu zdravia. Určujúcimi sú regulačné a výkonné úlohy štátu. Prevenciu možno efektívne prakticky zabezpečovať na základe maximalizovania vstupov určených na tento účel vrátane personálnych a finančných. To následne umožňuje minimalizovať náklady na odstránenie škôd vrátane škôd na zdraví. Tak sa účelnejšie využijú zdroje vložené do oblasti BOZP. Na ten účel je potrebné motivovať zamestnávateľov, samostatne podnikajúce fyzické osoby a zamestnancov k zaisťovaniu BOZP najmä ekonomickými a spoločenskými formami.

V záujme zlepšenia praktického vykonávania prevencie je potrebné aktivizovať všetky prvky, ktoré môžu pozitívne ovplyvňovať úroveň BOZP, napr. podporovať zmeny v správaní zamestnancov a aktivity zamestnávateľov zamerané na podporu a rozvoj zdravia zamestnancov v práci. Základným nástrojom prevencie je identifikácia a dôsledné systémové riadenie existujúcich, nových a potenciálnych rizík poškodenia zdravia, napr. stres, nadmerné zaťaženie.

Prevenciu je nevyhnutné vykonávať sústavne a vo všetkých činnostiach vrátane rozhodovania vrcholovými riadiacimi štruktúrami zamestnávateľa, jeho vedúcimi zamestnancami, odbornými zamestnancami a zamestnancami. Potrebné je sledovať a vyžadovať jej striktné realizovanie.

Významné postavenie pre prevenciu má zabezpečovanie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pri subdodávateľských vzťahoch.

Priorita č. 2: Kvalitné poradenstvo

V záujme zlepšovania pracovných podmienok podmienujúcich alebo ovplyvňujúcich vznik pracovných úrazov, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce je potrebné zlepšiť poskytovanie príslušných rád a informácií v oblasti BOZP.

Účinné a efektívne poradenstvo zamestnávateľom a samostatne podnikajúcim fyzickým osobám je možné, len ak majú jeho poskytovanie zabezpečené a ak je poskytované odborníkmi na bezpečnosť práce, na ochranu zdravia pri práci a na ďalšie špecifické oblasti, napr. na výchovu a vzdelávanie, bezpečnosť technických zariadení. V prvom rade ide o dostupnosť kvalitných preventívnych a ochranných služieb a rozsah činností nimi poskytovaných. Prehĺbenie procesu uplatňovania predpisov BOZP u zamestnávateľov a samostatne podnikajúcich fyzických osôb možno dosiahnuť dôsledným vykonávaním odborných činností u zamestnávateľov vlastnými odbornými zamestnancami a v nevyhnutnom prípade externými odbornými poradenskými službami pôsobiacimi v BOZP pre zamestnávateľov.

Účinné poradenstvo možno poskytovať reprezentatívnymi organizáciami zamestnávateľov a reprezentatívnymi organizáciami zamestnancov, ako aj štátnymi orgánmi – príslušnými zamestnancami orgánov štátnej správy v oblasti inšpekcie práce a zamestnancami štátneho dozoru. Významným je poradenstvo poskytované tlačovými a elektronickými médiami. Na zabezpečenie poradenských aktivít je potrebné vytvoriť vhodné ekonomické zdroje.

Priorita č. 3: Zlepšenie informovanosti a propagácie

Primeraný stupeň informovanosti obyvateľstva prispieva k zvyšovaniu jeho citlivosti k otázkam BOZP. Rovnako sa tak zvyšuje stupeň právnej zodpovednosti zamestnávateľov, samostatne podnikajúcich fyzických osôb i zamestnancov. Informačnými a propagačnými aktivitami sa rozširujú poznatky a odporúčania o korektnom realizovaní BOZP a postupoch vedúcich k optimalizovaniu pracovných podmienok a bezpečnému a zdravie neohrozujúcemu výkonu pracovných povinností.

Účelné využívanie nástrojov na šírenie informácií a na propagáciu, najmä medzi zamestnávateľmi a zamestnancami, slúži na zvýšenie povedomia a informovanosti o BOZP a vytváraní a udržiavaní pozitívnych postojov k BOZP. Pomáha presadzovať BOZP aj u predstaviteľov reprezentatívnych organizácií zamestnávateľov a tiež politických a štátnych predstaviteľov. Významným produktom informovanosti a propagácie k BOZP je ich pozitívny vplyv na bezpečné a zdravie neohrozujúce sa správanie aj v mimopracovných súkromných aktivitách.

Na tieto účely je potrebné umožniť, aby informácie o BOZP boli ľahko prístupné a boli vytvárané odborníkmi v oblasti komunikácie. Na zabezpečenie informačných aktivít je potrebné vytvoriť vhodné ekonomické zdroje.

Informovanosť a propagáciu realizovať najmä v záujme podpory prevencie a používania primeraných ochranných opatrení nástrojmi vlastnými osvetou, šírením informácií, školeniami.

Priorita č. 4: Rozvoj výchovy a vzdelávania

Výchova a vzdelávanie k BOZP je nástrojom na systematické utváranie a rozvíjanie odborných vedomostí, schopností a zručností, a tiež na kreovanie žiaducich postojov a správanie zamestnávateľov, zamestnancov a samostatne podnikajúcich fyzických osôb k úlohám v oblasti BOZP vrátane pracovného prostredia a bezpečnosti technických zariadení, a k optimalizácii pracovných podmienok. Ide o primerané včlenenie problematiky BOZP do systému celoživotného vzdelávania zahŕňujúceho najmä odborné vzdelávanie, prehlbovanie a zvyšovanie kvalifikácie, rekvalifikáciu, doškolenie a získavanie nových spôsobilostí a zručností.

Základnou formou vzdelávania v BOZP je školské vzdelávanie, vzdelávanie u zamestnávateľa a vzdelávanie realizované právnickou alebo fyzickou osobou oprávnenou na vzdelávanie v oblasti ochrany práce. Na podporu vzdelávania u malých zamestnávateľov a samostatne podnikajúcich fyzických osôb je potrebné vytvoriť aj vhodné ekonomické zdroje.

Účelom je efektívne zabezpečiť dostatok vedomostí a zručností pre zamestnancov a tiež zvýšiť oboznámenosť žiakov a študentov základných, stredných a vysokých škôl, teda budúcich zamestnancov, štatutárnych orgánov a ďalších vedúcich zamestnancov zamestnávateľov a podnikateľov, s problematikou BOZP s dôrazom na budúcich manažérov.

Aj u zamestnancov inšpekcie práce a dozorných orgánov je nevyhnutné zabezpečiť nadobudnutie a prehlbovanie špecializovaných vedomostí a zručností potrebných na výkon ich pracovných povinností, a to skvalitnením a rozšírením ich odbornej prípravy a prehlbovaním ich informovanosti o problematike BOZP, o súvisiacich otázkach a tiež o aplikácii príslušnej právnej úpravy.

Priorita č. 5: Účinná spolupráca

Prehĺbenie procesu uplatňovania predpisov na zaistenie BOZP a eliminovania podmienok na vznik pracovných úrazov a chorôb z povolania možno zabezpečiť zainteresovanosťou jednotlivých aktérov, ktorí sú povinní realizovať BOZP, alebo môžu napomôcť uplatňovanie BOZP. Zámerom je, aby sa na celoslovenskej úrovni dosiahol vyšší stupeň aktívnej vzájomnej spolupráce reprezentatívnych organizácií zamestnávateľov a reprezentatívnych organizácií zamestnancov a na úrovni zamestnávateľov činnosť spolupráca zamestnávateľov so zamestnancami. Významným je aj zvýšenie zainteresovanosti zamestnancov a samostatne podnikajúcich fyzických osôb na ochrane vlastného zdravia.

Všeobecnú požiadavku, aby sa riešenia v oblasti BOZP prijímali a vykonávali v aktívnej spolupráci všetkých zainteresovaných, sa týka aj presadzovanie vzájomnej spolupráce príslušných štátnych orgánov, najmä orgánov štátnej správy v oblasti inšpekcie práce a štátnych dozorov vrátane ich spolupráce so sociálnymi partnermi.

Spolupráca sociálnych partnerov

Je nevyhnutné hľadať a nachádzať riešenie otázok BOZP v spolupráci sociálnych partnerov, a to prostredníctvom sociálneho dialógu a na úrovni expertov. Spoločne presadzovať dôsledné uplatňovanie právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie BOZP u zamestnávateľov a vymožitelnosť práva v oblasti BOZP.

Prehĺbenie procesu uplatňovania predpisov na zaistenie BOZP a zvýšenie zainteresovanosti jednotlivých aktérov na celoslovenskej úrovni a úrovni zamestnávateľov sa popri aktivitách KOZ SR predpokladá dosiahnuť predovšetkým aktívnym konaním reprezentatívnych organizácií zamestnávateľov a ich predstaviteľov - RÚZ, AZZZ SR. Aktívne predkladanie návrhov na riešenia sa má prejavovať pri príprave a realizácii celoštátnych, odvetvových a podnikových programov a projektov zameraných na riešenie BOZP, na podporu a rozvoj zdravia zamestnancov v práci.

Na úrovni jednotlivých zamestnávateľov je žiaduce prehĺbiť kolektívne vyjednávanie v záujme dohodnutia pracovných podmienok rozvíjajúcich BOZP nad štandard daný právnymi predpismi na zaistenie BOZP.

Účelom spolupráce je podporiť správne uplatňovanie právnych predpisov u zamestnávateľov, napr. zabezpečením cieľavedomej spoločnej kampane pôsobiacej na zamestnávateľov a zamestnancov. Spoluprácu rozvinúť najmä v prospech podpory malých a stredne veľkých zamestnávateľov, predovšetkým vo výrobných činnostiach tak, aby sa zohľadnili ich špecifiká i možnosti pri súčasnom čo najdôslednejšom zabezpečovaní úloh v oblasti BOZP.

Medzinárodná spolupráca

Účasť zástupcov SR na činnosti medzinárodných inštitúcií prináša pozitívne výsledky najmä pri presadzovaní jej záujmov a príprave ich (EÚ, MOP) záväzných a odporúčajúcich dokumentov na implementáciu a pri ich uplatňovaní v podmienkach SR. Ide o aktívnu účasť v oblasti BOZP, pracovného prostredia, bezpečnosti technických zariadení, bezpečnosti určených výrobkov, trhového dohľadu a pod.

Zásadný význam má účasť vo Výbore starších inšpektorov práce (SLIC) a Medzinárodnej asociácii inšpekcie práce (IALI), ktoré inštitúcie združujúce čelných predstaviteľov inšpekcie práce, sú základňou na odborné hodnotenie globálnych spoločenských podmienok z hľadiska pôsobnosti a potrieb rozvoja činnosti inšpekcie práce aj v oblasti BOZP. Dôležitou je účasť zástupcu Hlavného banského úradu ako člena stálej pracovnej skupiny pre bezpečnosť práce v baniach v rámci Poradného výboru pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci Európskej Komisie, ktorá sa zaoberá otázkami týkajúcimi sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v baniach. Rozhodujúcou je aj spolupráca a výmena praktických i legislatívnych skúseností s členskými štátmi EÚ.

Význam medzinárodnej spolupráce v oblasti BOZP je v získavaní informácií a šírení predovšetkým pozitívnych informácií o korektnom riešení pracovných podmienok vrátane BOZP. Je dôležitým nástrojom aj pri formovaní vzťahov s tretími krajinami, najmä uchádzajúcimi sa o členstvo v EÚ.

Priorita č. 6: Účinný inštitucionálny rámec

Kvalita inštitucionálnych prvkov pôsobiacich v oblasti BOZP významne ovplyvňuje a najmä podporuje prevenciu a uplatňovanie pracovných podmienok. V prvom rade ide o štátnu inštitúciu koordinujúcu BOZP, o účinné štátne inšpekčné a dozorné orgány, o inštitút vytvárajúci priestor na efektívny sociálny dialóg i o fungovanie mechanizmov sociálnych partnerov na ovplyvňovanie oblasti BOZP. Dôležité je tiež rozvinutie a odborné prehĺbenie kontrolných a poradenských aktivít odborových organizácií v oblasti BOZP.

Inšpekcia práce a štátny dozor

Prehĺbenie procesu dôsledného uplatňovania predpisov na zaistenie BOZP u zamestnávateľov a zainteresovanosti jednotlivých aktérov na celoslovenskej a podnikovej úrovni v SR sa dosiahne zvýšením účinnosti orgánov štátnej správy v oblasti inšpekcie práce a štátnych dozorných orgánov. Na zvýšenie počtu dozorných aktivít, na zlepšenie fungovania a účinnosti orgánov inšpekcie práce a štátneho dozoru a v záujme rozvoja ich preventívnych praktík je potrebné odborne a početne posilniť ľudské zdroje na výkon inšpekcie práce a štátneho dozoru v oblasti BOZP na štandardy dosiahnuté v členských štátoch EÚ tak, aby na jedného inšpektora práce alebo zamestnanca vykonávajúceho dozor v oblasti BOZP v teréne u zamestnávateľov pripadlo najviac 8 000 až 9 000 zamestnancov dozorovaných zamestnávateľov a samostatne podnikajúcich fyzických osôb.

Efektívne využívanie existujúcich finančných, technických a personálnych zdrojov štátnych inšpekčných orgánov a dozorných orgánov možno dosiahnuť lepšou koordináciou a spoluprácou a postupného vytvárania podmienok na vhodnú inštitucionálnu integráciu súčasných inšpekčných a dozorných orgánov pôsobiacich v oblasti BOZP tak, ako to predpokladajú štandardy a zaužívaná prax Spoločenstva a MOP. Tým sa predovšetkým zvýši účinnosť pôsobenia týchto štátnych orgánov na zamestnávateľov a samostatne podnikajúce fyzické osoby a súčasne sa zníži zaťaženie kontrolovaných subjektov vyplývajúce z prelinajúcich sa kontrol viacerých štátnych orgánov.

V záujme prevencie a zlepšenia dodržiavania predpisov na zaistenie BOZP je potrebné zvýšiť preventívne aktivity orgánov inšpekcie práce a hlavného dozoru štátnej banskej správy aj tým, že inšpekcia práce a hlavný dozor budú vykonané najmenej v 1/3 novo vzniknutých zamestnávateľov do jedného roka od ich založenia. Zámerom je tiež zvýšiť časový podiel výkonov inšpekcie práce a hlavného dozoru v oblasti BOZP v prospech preventívnych činností, a to tak, aby tvorili najmenej 70% z celkových výkonov v oblasti BOZP. Pri výbere dozorovaných subjektov preferovať malých a stredne veľkých zamestnávateľov tak, aby najmenej 50 % z nich tvorili subjekty, v ktorých v predchádzajúcom období ešte nebola vykonaná inšpekcia práce. Zabezpečiť výkon hlavného dozoru v jednotlivých dozorovaných subjektoch v intervale jeden krát ročne.

Na realizáciu cieľov koncepcie BOZP sa orgány inšpekcie práce a iné orgány štátneho dozoru v oblasti BOZP budú orientovať na dôsledné monitorovanie kvality pracovných podmienok vrátane pracovného prostredia a na uplatňovanie systému riadenia ochrany práce u zamestnávateľov, najmä na kontrolu uplatňovania právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie BOZP a na implementovanie účinných preventívnych opatrení. Následne budú vymáhať ich uplatňovanie v celom rozsahu zákonných možností vrátane iniciovania súdneho konania a trestnoprávneho postupu. Orgánmi inšpekcie práce, štátneho zdravotného dozoru i hlavného dozoru je potrebné kontrolou zlepšiť činnosť preventívnych a ochranných služieb vnútro podnikových i vykonávaných zmluvne.

Preventívne, monitorovacie, sankčné a represívne aktivity inšpekcie práce a iných orgánov štátneho dozoru v oblasti BOZP sa zamerajú najmä na odvetvia a práce s vyšším výskytom poškodenia zdravia.

Priorita č. 7: Adekvátny výskum

Na zlepšovanie pracovných podmienok a znižovanie počtu pracovných úrazov, chorôb z povolania i iných poškodení zdravia z práce sú potrebné špecifické poznatky. Podpora základného i aplikovaného výskumu v BOZP a v súvisiacich oblastiach je potrebná s osobitným zreteľom najmä na nové, potenciálne a pretrvávajúce pracovné riziká. Následne je vhodné výsledky výskumu, najmä o nových rizikách a možných opatreniach na ich prevenciu široko prezentovať verejnosti a včleňovať ich do praxe konkrétnych pracovísk zamestnávateľov. Na podporu výskumu a implementovanie jeho výsledkov do praxe je potrebné vytvoriť aj primerané ekonomické zdroje.

Priorita č. 8: Zodpovedajúca legislatíva

Legislatíva je významným prostriedkom realizácie politiky štátu v oblasti BOZP. Rozvíjanie právnej úpravy na zaistenie BOZP zabezpečuje podmienky na zvyšovanie právnej istoty zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti BOZP.

Na podporu podnikateľského prostredia a uľahčenie rozvoja najmä malých a stredne veľkých zamestnávateľov je potrebná jednoduchá a prehľadná právna úprava BOZP, ktorá je aktuálna so zreteľom na dosiahnutý vedecko-technický a spoločenský vývoj.

Primerané legislatívne stvárnenie inštitútu inšpekcie práce v zmysle príslušných dohôdov MOP, vytvára právny základ na účinné a efektívne konanie orgánov inšpekcie práce.

8. Financovanie

Realizácia úloh a opatrení koncepcie BOZP bude financovaná z rozpočtových a mimorozpočtových zdrojov. Finančné prostriedky potrebné na realizáciu úloh a opatrení koncepcie BOZP budú identifikované a plánované na príslušný rok pri rozpracúvaní úloh a opatrení do realizačnej podoby.

Verejné orgány ich budú realizovať prostredníctvom finančných prostriedkov v rámci schválených limitov príslušných rozpočtových kapitol na roky 2008 až 2012.

Verejné orgány, iné inštitúcie a organizácie, právnické a fyzické osoby môžu na základe schválených projektov na ich financovanie použiť finančné zdroje (fondy, programy) Spoločenstva, napr. ESF prostredníctvom SOP Ľudské zdroje, z operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia, program Progress.

Úlohy a opatrenia koncepcie BOZP, na ktorých realizácii majú záujem reprezentatívne organizácie zamestnávateľov a reprezentatívne organizácie zamestnancov a tiež nimi pripravované a realizované úlohy, môžu byť financované z prostriedkov účelovo sústredených týmito reprezentatívnymi organizáciami.

Niektoré úlohy a opatrenia by mali byť financované aj z iných zdrojov, napr. prostriedkov vyčlenených komerčnými poisťovňami na realizáciu úloh týkajúcich sa ich záujmov, z darov a pod.

9. Presadzovanie uplatňovania koncepcie BOZP

V záujme účinnej realizácie úloh a opatrení koncepcie BOZP je potrebné všestranne podporovať jej šírenie, vysvetľovať význam a propagovať prínosy. To je dôležité najmä vo vzťahu k odbornej verejnosti, zamestnávateľom, samostatne podnikajúcim fyzickým osobám, malým a stredne veľkým zamestnávateľom. Na ten účel používať aj mediálne prostriedky, semináre a pod.

Monitorovanie implementovania cieľa koncepcie BOZP

Implementácia cieľa koncepcie BOZP i plnenie priorit vrátane jednotlivých opatrení a úloh uvedených v jej prílohách č. 1 až 3 bude monitorovaná a polročne vyhodnocovaná v Koordinačnom výbore pre BOZP, ktorý je poradným orgánom zriadeným pri MPSVR SR na účely tvorby a hodnotenia štátnej politiky BOZP. Na ten účel gestori i spolupracujúce inštitúcie predkladajú informácie o plnení koncepcie MPSVR SR, ktoré ich postúpi koordinačnému výboru. Členovia koordinačného výboru informujú o plnení úloh koncepcie priebežne.

Navrhuje sa, aby správa o realizácii koncepcie BOZP bola predložená na rokovanie vlády SR prvýkrát v roku 2009 a ďalej každý rok, a to najneskôr do šiestich mesiacov od skončenia kalendárneho roka.

PROGRAM REALIZÁCIE KONCEPCIE BOZP

A. Presadzovanie kultúry prevencie v BOZP

1. Informovať o možnosti využívania finančných prostriedkov ESF, PROGRESS a iných zdrojov Európskej únie na projekty orientované na zlepšovanie BOZP a podporovať realizáciu takých projektov.

Termín: priebežne

Zodpovedný: MPSVR SR

Spolupráca: MF SR, MŠ SR, MVRR SR

2. Zabezpečovaním poradenstva a realizovaním vhodných vzdelávacích programov vytvárať podmienky na presadzovanie prevencie pri zlepšovaní BOZP u malých a stredne veľkých zamestnávateľov a samostatne podnikajúcich fyzických osôb.

Termín: priebežne

Zodpovedný: AZZZ SR, KOZ SR

Spolupráca: MPSVR SR, MH SR, MZ SR, SŽK, Slovenská asociácia BOZPaOPP, podľa potreby

3. Zabezpečiť, aby profesijné, zamestnávateľské a zamestnanecké združenia vypracovali svoje programy na ekonomické, odborné a spoločenské stimuly svojich členov k zvyšovaniu starostlivosti o BOZP a realizovať tieto programy.

Termín: 2008 a priebežne

Zodpovedný: AZZZ SR, KOZ SR

4. Rozvinúť uplatňovanie projektu „Pravidlá dobrej praxe v BOZP“ a zamerať ho na praktickú aplikáciu právnych predpisov v odvetviach a pri prácach s najvyšším výskytom pracovných úrazov.

Termín: priebežne

Zodpovedný: MPSVR SR

Spolupráca: MH SR, MZ SR, KOZ SR, AZZZ SR, RÚZ, SŽK, Slovenská asociácia BOZPaOPP, podľa potreby

5. Podporu efektívneho uplatňovania BOZP v praxi prehĺbiť prostredníctvom programu „Bezpečný podnik“.

Termín: priebežne

Zodpovedný: MPSVR SR, MH SR

Spolupráca: KOZ SR, AZZZ SR, RÚZ, SŽK, Slovenská asociácia BOZPaOPP

6. V nadväznosti na úpravy v systéme sociálneho poistenia súvisiace s harmonizáciou sadzieb poistného a vybilancovaním fondov Sociálnej poisťovne upraviť úrazové poistenie zamestnávateľov pre prípad poškodenia zdravia zamestnancov v práci, ako účinný ekonomicko-stimulačný systém schopný zamestnávateľov preventívnymi nástrojmi pozitívne ovplyvňovať a pomáhať im pri optimalizovaní pracovných podmienok a znižovaní počtu pracovných úrazov, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce. Tým sa zabezpečí účinná podpora zamestnávateľov, najmä veľmi malých a malých pri predchádzaní vzniku pracovných úrazov a chorôb z povolania.

Na ten účel pripraviť návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, a vykonávací predpis, ktorými sa úrazové poistenie v zákone doplní o

- uplatnenie výraznej výšky zľavy a prirážky k poistnému,
- zabezpečovanie preventívnych aktivít, napr. výskumu, osvetu, odborného vzdelávania, poskytovania poradenstva a pod.,
- určitý minimálny objem ročného poistného do úrazového poistenia určený na plnenie preventívnych aktivít v oblasti BOZP.

Termín: jún 2012

Zodpovedný: MPSVR SR

Spolupráca: Sociálna poisťovňa, KOZ SR, AZZZ SR, RÚZ

B. Rozvoj poradenstva v BOZP

1. Vytvoriť vlastný systém na poskytovanie informácií zamestnávateľom a samostatne podnikajúcim fyzickým osobám a zabezpečiť jeho fungovanie. Poskytovať informácie z oblasti BOZP, najmä napomáhať uvádzať nové predpisy do praxe, prezentovať a presadzovať zlepšovanie pracovných podmienok, systémový prístup k BOZP a realizáciu opatrení na prevenciu a ochranu bezpečnosti a zdravia zamestnancov pri práci.

Na ten účel vytvárať a vydávať odborné a propagačno - vzdelávacie materiály.

Termín: 2008 a priebežne

Zodpovedný: AZZZ SR, KOZ SR

Spolupráca: SŽK, Slovenská asociácia BOZPaOPP, TUKE

C. Zlepšenie informovanosti a propagácie

1. Organizovať kampane vrátane mediálnych, ktoré pozitívne ovplyvnia verejnú a odbornú mienku vo vnímaní dôležitosti bezpečného a zdravého pracovného prostredia, prispieť k zlepšeniu spoločenského a právneho povedomia k zdravému životnému štýlu, kultúre práce a k dodržiavaniu zásad BOZP.

Termín: priebežne

Zodpovedný: MPSVR SR, MZ SR, MH SR, Slovenská asociácia BOZPaOPP

Spolupráca: podľa potreby

2. Prostredníctvom celoštátnych i regionálnych médií pravidelne informovať verejnosť o poznatkoch zistených pri výkone inšpekcie práce a štátneho odborného dozoru, o vývoji pracovnej úrazovosti a chorôb z povolania stave BOZP a o pozitívnych poznatkoch z riešenia otázok BOZP.

Termín: priebežne

Zodpovedný: MPSVR SR, MZ SR, MH SR, Slovenská asociácia BOZPaOPP

Spolupráca: podľa potreby

3. Pripraviť projekt na zriadenie internetovej stránky špecializovanej na BOZP a prevádzkovať ju; úlohou je najmä
  - zabezpečiť jednoduchý a rýchly prístup verejnosti k informáciám z oblasti BOZP, v rozsahu potrebnom na odborné a bezpečné riadenie vykonávanej činnosti,
  - včasná informovanosť pri zmenách právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie BOZP,
  - problematika manažovania BOZP, posudzovania rizík, presadzovania pravidiel BOZP, správnych technologických postupov a pracovných podmienok a iných, najmä zásadných aspektov BOZP,
  - propagovať semináre a iné aktivity zamerané na zmeny a uplatňovanie novej legislatívy BOZP, príklady dobrej praxe.

Termín: 2008 až 2009 a priebežne

Zodpovedný: MPSVR SR

Spolupráca: MZ SR, MH SR, AZZZ SR, RÚZ, KOZ SR, TUKE, SŽK, Slovenská asociácia BOZPaOPP

4. Propagovať vo verejnosti informácie z oblasti BOZP a napomáhať uvádzať nové predpisy do praxe s dôrazom na prevenciu pracovných úrazov a chorôb z povolania, zlepšovanie pracovných podmienok, presadzovanie systémového prístupu k BOZP, uplatňovanie podmienok vytvárajúcich pracovnú pohodu zamestnancov na pracoviskách a na zvyšovanie kultúry práce.

Na ten účel vydávať propagačno - vzdelávacie materiály, letáky, brožúry, CD a DVD nosiče, podľa potreby zriadiť a prevádzkovať špecializované telefonické linky odborného poradenstva a pod. Zabezpečiť priestor v tlačových a elektronických médiách na propagáciu problematiky BOZP. Pripravu materiálov zabezpečovať prostredníctvom profesionálov v oblasti komunikácie.

Termín: priebežne

Zodpovedný: MPSVR SR, MZ SR, MH SR

5. Pripraviť a vykonať projekt „Podnikaj bezpečne“ realizovaný formou základných písomných odporúčaní o BOZP pre začínajúcich podnikateľov najmä v odvetviach a pri prácach s vyšším výskytom poškodenia zdravia.

Na ten účel vydávať informačné materiály, napríklad letáky a príručky pre jednotlivé odvetvia s uvedením základných povinností vyplývajúcich z legislatívy BOZP a návodov na ich realizovanie.

Termín: 2008 a priebežne

Zodpovedný: AZZZ SR

Spolupráca: MPSVR SR, MZ SR, MH SR, MV SR, KOZ SR, SŽK, Slovenská asociácia BOZPaOPP

6. Spolupracovať pri realizácii Globálneho akčného plánu pre zdravie zamestnancov.

Termín: priebežne

Zodpovedný: MZ SR

Spolupráca: podľa potreby

7. Organizovať tematicky orientované odborné semináre pre štatutárne orgány a ďalších vedúcich zamestnancov zamestnávateľov, najmä malých a stredne veľkých zamestnávateľov, ktoré budú zamerané na komentovanie novej legislatívy, nové príklady tzv. dobrej praxe v BOZP a pod.

Termín: priebežne

Zodpovedný: AZZZ SR

Spolupráca: MPSVR SR, MZ SR, MH SR, MV SR, KOZ SR

D. Rozvoj výchovy a vzdelávania v BOZP

1. Zabezpečiť rozvoj školského systému výchovy a vzdelávania k BOZP a kvality výchovy a vzdelávania v predškolských zariadeniach, základných školách, stredných a vysokých školách, v ďalšom vzdelávaní a v príprave učiteľov na výchovu a vzdelávanie k BOZP.

Termín: do roku 2012

Zodpovedný: MŠ SR

Spolupráca: MPSVR SR, MZ SR, MH SR

E. Zlepšenie spolupráce v BOZP

1. Dohodnúť mechanizmy a formy spolupráce sociálnych partnerov v oblasti BOZP na odvetvovej a krajskej úrovni a realizovať túto spoluprácu.

Termín: 2008 a priebežne

Zodpovedný: RÚZ, AZZZ SR, KOZ SR

2. Motivovať a koordinovať aktívnu účasť zamestnávateľov v projektoch v oblasti BOZP, napr. Bezpečný podnik, Zdravé pracoviská vrátane prípravy a predkladania projektov na zaistenie BOZP podnikateľskými a nepodnikateľskými subjektmi na realizáciu prostredníctvom fondov a programov Európskej únie.

Termín: 2008 a priebežne

Zodpovedný: AZZZ SR

3. Vytvárať podmienky pre medzinárodnú spoluprácu dozorných orgánov, sociálnych partnerov a inštitúcií v oblasti BOZP na regionálnej úrovni.

Termín: priebežne

Zodpovedný: MPSVR SR, MH SR

Spolupráca: MZ SR, MV SR, MO SR, MS SR, MDPT SR, KOZ SR, RÚZ, AZZZ SR

4. Zapájať odborníkov z oblasti BOZP do medzinárodnej spolupráce v rámci expertných tímov, technických komisií, prác na projektoch EÚ, MOP a pod.

Termín: priebežne

Zodpovedný: MPSVR SR, MZ SR, MH SR, KOZ SR, AZZZ SR

Spolupráca: podľa potreby

F. Efektívne fungovanie inštitúcií v oblasti BOZP

1. Zefektívniť činnosť Koordinačného výboru pre BOZP a rozšíriť jeho členov o zástupcov odborov.

Termín: 2008

Zodpovedný: MPSVR SR

Spolupráca: KOZ SR

2. Zabezpečiť zodpovedajúce finančné zdroje a podmienky na efektívny výkon inšpekcie práce, štátneho zdravotného dozoru a hlavného dozoru vo všetkých oblastiach v ich pôsobnosti vrátane odborného vzdelávania a primeraného finančného ohodnotenia inšpektorov práce, osôb vykonávajúcich štátny zdravotný dozor a hlavný dozor tak, aby bolo možné ich činnosť viac zamerať na preventívnu činnosť podľa odporúčaní SLIC a štandardov Spoločenstva.

Termín: 2008 až 2009 a priebežne

Zodpovedný: MPSVR SR, MZ SR, MH SR

3. Zabezpečiť kontrolu nad dodržiavaním podmienok vydaných oprávnení na výkon činnosti preventívnych a ochranných služieb, oprávnených právnických osôb a osôb oprávnených na výchovu a vzdelávanie v oblasti ochrany práce podľa § 14, 21 a 27 zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 309/2007 Z. z.

Termín: priebežne

Zodpovedný: MPSVR SR, MZ SR

4. Na zvýšenie efektívnosti a účinnosti vplyvu na oblasť BOZP spoločne navrhnuť a uplatňovať účelné opatrenia na zvýšenie koordinácie a spolupráce kontrolnej činnosti a poradenskej činnosti inšpektorátov práce a regionálnych úradov verejného zdravotníctva u zamestnávateľov a samostatne podnikajúcich fyzických osôb.

Termín: 2008 a priebežne

Zodpovedný: MPSVR SR, MZ SR

5. Každoročne analyzovať uplatňovanie predpisov na zaistenie BOZP vo väzbe na analýzu pracovnej úrazovosti a chorôb z povolania a na základe výsledkov analýzy vymedziť rizikové odvetvia, regióny, práce a zamestnávateľov, navrhnuť pre ne ciele aktivít orgánov inšpekcie práce a orgánov štátneho zdravotného dozoru a zintenzívniť dozorné aktivity vrátane uplatňovania sankcií.

Termín: priebežne

Zodpovedný: MPSVR SR, MZ SR, MH SR

Spolupráca: podľa potreby

6. Na zabezpečenie slobodného pohybu tovaru v rámci EÚ a dosiahnutie čo najvyššej úrovne bezpečnosti určených výrobkov vytvoriť podmienky na dostupné

- personálne a odborné dobudovanie orgánov inšpekcie práce,
- zabezpečenie finančných prostriedkov na vykonávanie skúšok technických zariadení, ktoré prejavujú technické nedostatky z hľadiska zaistenia bezpečnosti a zdravia.

Termín: 2009

Zodpovedný: MPSVR SR, MH SR

Spolupráca: UNMS SR

7. Zabezpečiť jazykovú prípravu vybraných zamestnancov inšpekcie práce a štátnej banskej správy, ktorí sa podieľajú na výkone trhového dohľadu v záujme ich zapájania do činnosti pracovných skupín EK pre bezpečnosť jednotlivých technických zariadení a výrobkov.

Termín: 2009 a priebežne

Zodpovedný: MPSVR SR, MH SR

G. Rozvoj výskumu v BOZP a uplatnenia jeho výsledkov

1. Navrhnuť zdokonalenie spôsobov identifikovania, posudzovania a riadenia riziká poškodenia zdravia zamestnancov pri práci.

Termín: 2008 až 2010

Zodpovedný: MPSVR SR

Spolupráca: MZ SR, MH SR, TUKE, podľa potreby

2. V záujme implementácie výsledkov výskumu zabezpečiť prenos výsledkov výskumu BOZP do podnikovej sféry prezentáciou výsledkov výskumu s dôrazom na malých a stredne veľkých zamestnávateľov.

Termín: priebežne

Zodpovedný: MPSVR SR

Spolupráca: AZZZ SR, RÚZ SR, KOZ SR, TUKE, podľa potreby

3. Identifikovať postoje zamestnávateľov a zamestnancov k BOZP.

Termín: 2010

Zodpovedný: MPSVR SR, MH SR

Spolupráca: podľa potreby

4. Zabezpečiť vypracovanie plánov efektívneho výskumu v oblasti vedy a techniky, v ktorých bude zohľadnená problematika BOZP a vykonávať ich realizáciu.

Termín: 2008 až 2012

Zodpovedný: MŠ SR

Spolupráca: vysoké školy

5. Navrhnuť nástroje na zefektívnenie výskumu v oblasti BOZP.

Termín: 2008 až 2009

Zodpovedný: MPSVR SR

Spolupráca: podľa potreby

H. Legislativa

1. Pripraviť odborné posudky potrebné na ratifikáciu nasledujúcich dohovorov MOP:

- Dohovoru o inšpekcii práce v priemysle a v obchode č. 81 z roku 1947,
- Dohovoru o inšpekcii práce v poľnohospodárstve č. 129 z roku 1969,
- Dohovoru o podpornom rámci pre bezpečnosť a zdravie pri práci č. 187 z roku 2006,
- Dohovoru MOP o bezpečnosti pri používaní chemických látok pri práci č. 170 z roku 1990.

Termín: 2009

Zodpovedný: MPSVR SR

Spolupráca: MZV SR, MZ SR, MH SR, MV SR, MO SR, MS SR

2. Pripraviť návrhy vykonávajúcich všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré špecifikujú podmienky na zaistenie BOZP s cieľom zvýšiť úroveň BOZP v SR vo vybraných oblastiach.

Termín: priebežne

Zodpovedný: MPSVR SR, MH SR

Spolupráca: MZ SR, podľa potreby

3. Identifikovať potenciálne problémy pri uplatňovaní právnych predpisov na zaistenie BOZP a navrhnuť opatrenia na zlepšenie ich vykonávania.

Termín: 2009 a priebežne

Zodpovedný: KÓZ SR, RÚZ, AZZZ SR

Spolupráca: SZK, Slovenská asociácia BOZPaOPP

I. Zabezpečenie financovania

1. Zabezpečiť zdroje na realizáciu Koncepcie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v Slovenskej republike na roky 2008 až 2012 pri príprave štátneho rozpočtu na nasledujúci rok.

Termín: 2009 a priebežne

Zodpovední: ministri a predsedovia ostatných ústredných orgánov štátnej správy

Opatrenia na zníženie počtu pracovných úrazov v SR v rokoch 2008 až 2012, ktoré v záujme ďalšieho rozvoja starostlivosti o BOZP navrhujú realizovať vybrané ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy a ďalšie inštitúcie

Ministerstvo vnútra SR

- doplniť počty inšpektorov orgánov inšpekcie práce odborníkmi tak, aby sa mohol riadne zabezpečiť výkon inšpekcie práce a nešíť ich platové ohodnotenie

Ministerstvo spravodlivosti SR

V podmienkach Zboru väzenskej a justičnej stráže

- zvyšovať právne a spoločenské vedomie o BOZP a znalosti predpisov v tejto oblasti
- rozvíjať všetky formy poradenstva
- viesť ľudí k úcte k vlastnému životu a zdraviu a k životu a zdraviu iných
- zamestnávať odsúdených zaradených do práce len na pracoviskách so schválenou technológiou, resp. schválenými technologickými postupmi
- venovať zvýšenú pozornosť preventívnym činnostiam
- dôsledne zabezpečovať výber odsúdených na zaradenie do práce, a to so zreteľom na vyhodnotenie kvalifikácie, osobných predpokladov, prispôbenia sa podmienkam vo výkone trestu odňatia slobody a v neposlednej miere i na vyhodnotenie z hľadiska psychofyziológického posúdenia osobnosti
- zamerať kontrolnú činnosť na
  - vykonávanie prác a činností so zvýšeným rizikom ohrozenia zdravia
  - technický stav a zabezpečovanie údržby stavebných objektov
  - vykonávanie oboznamovania zamestnancov v oblasti BOZP
  - používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR

V podmienkach Železničnej polície

- identifikovať problémy pri uplatňovaní všeobecne záväzných právnych predpisov a vnútorných predpisov a získané poznatky uplatňovať pri tvorbe a schvaľovaní predpisov upravujúcich oblasť BOZP
- zvyšovať informovanosť príslušníkov a zamestnancov na špecializovanej intranetovej stránke na účely jednoduchého a rýchleho prístupu k informáciám z oblasti BOZP pri zmene všeobecne záväzných právnych predpisov, vnútorných predpisov, služobných a pracovných podmienok v rozsahu potrebnom na bezpečné vykonávanie práce
- vykonávať pravidelné hodnotenie stavu BOZP a vývoja služobnej a pracovnej úrazovosti v predchádzajúcom období, prijímať a schvaľovať aktivity v oblasti BOZP na ďalšie obdobie

Štatistický úrad SR

- vykonávať každoročne preventívnu previerku budov a zariadení z hľadiska BOZP v ŠÚ SR zameranú na odstránenie zistených nedostatkov a tým zamedziť vzniku pracovných úrazov

Ministerstvo hospodárstva SR

(Hlavný banský úrad)

- zabezpečiť včasnú informovanosť pri zmene predpisov, technologických postupov a pracovných podmienok
- zabezpečiť zvýšenú kontrolu orgánmi hlavného dozoru a odborné a personálne posilnenie týchto orgánov
- zabezpečiť zvýšenú pozornosť malým a stredne veľkým podnikom vo všetkých oblastiach BOZP
- sledovať a vyhodnocovať vývoj úrazovosti a chorôb z povolania na každej úrovni a zamerať kontrolnú a poradenskú činnosť na oblasti a subjekty s nepriaznivým vývojom, navrhnúť potrebné opatrenia vrátane prípadných zmien v predpisoch
- využívať zdroje štrukturálnych fondov najmä na výchovu, vzdelávanie a propagáciu bezpečnej práce
- podporovať výučbu o BOZP na stredných a vysokých školách

Ministerstvo školstva SR

- legislatívne doriešiť podmienky BOZP pre študentov vysokých škôl
- spresniť pravidlá a kritériá povinnosti odškodňovania pri vzniku registrovaného školského úrazu – so zvláštnym zreteľom na závažné registrované pracovné úrazy a registrované školské úrazy s ťažkou ujmom na zdraví – a to zabezpečením finančných prostriedkov na tieto účely centrálnym spôsobom
- v záujme predchádzania fyzických útokov klientov reedukačných zariadení na zamestnancov týchto zariadení

- zvýšiť počty zamestnancov príslušných školských zariadení s nepretržitou prevádzkou tak, aby v nočných a večerných hodinách boli prítomní v zariadení minimálne dvaja pedagogickí zamestnanci s požadovanou kvalifikáciou
- zabezpečiť, aby školské zariadenia s nepretržitou prevádzkou (reedukačný domov, diagnostické centrum, liečebno-výchovné sanatórium) malo v stave zamestnancov aj psychologov a liečebných pedagógov, ktorí budú klientom zariadenia dostupní 24 hodín denne
- pravidelne oboznamovať zamestnancov a príslušný odborový orgán o preventívnych a ochranných opatreniach vykonaných zamestnávateľom
- zabezpečiť prostredníctvom Kultúrnej, edukačnej a grantovej agentúry riešenie problematiky BOZP v nasledujúcich projektoch
  - e – learningový modul vzdelávania vo výchove k zdraviu (Gestor: Kega v spolupráci s MŠ SR; termín 2008)
  - Hygiena – Environmentálna medicína - vysokoškolské učebnica, modernizácia edukačného procesu pre novootvorené vysokoškolské smery, učebné texty harmonizované s požiadavkami predmetu a novou legislatívou EÚ v oblasti ochrany zdravia (Gestor: Kega v spolupráci s MŠ SR; termín 2008)
  - Laboratórium senzoriky a techniky bezpečnostných a zabezpečovacích systémov (Gestor: Kega v spolupráci s MŠ SR; termín 2008 - 2009)

Ministerstvo pôdohospodárstva SR

- zlepšovať ergonomické aspekty pracovísk
- skvalitnenie školení o BOZP ich doplnením o najnovšie poznatky s dôrazom na nových zamestnancov

Ministerstvo zdravotníctva SR

- zvýšiť kontrolnú činnosť
- kontrolovať a usmerňovať firmy zabezpečujúce upratovanie v zmysle zosúladenia ich činností s prevádzkou na pracoviskách
- zabezpečovať uloženie, likvidáciu a odvoz biologického materiálu vytvorením moderných spaľovacích zariadení
- organizovať kurzy prvej pomoci zamerané na konkrétnu profesiu zamestnancov – napr. v rámci šestnásťhodinového kurzu prvej pomoci zaradiť do výučby rozšírenú tému o popáleninách s cieľom znížiť počet a závažnosť pracovných úrazov
- zaradiť do obsahu kurzu prvej pomoci pre uchádzačov o vodičské oprávnenie a najmä do opakovaných periodických testov pre profesionálnych vodičov nákladných vozidiel a autobusov tému o pracovných úrazoch spôsobených motorovými vozidlami v areáloch závodov a na cestách
- rozdávať v rámci kurzov zdravotno-výchovné materiály, napr. základné pravidlá ochrany zdravia pri práci a pod.

Konfederácia odborových zväzov SR

- posilniť výkon odborovej kontroly nad BOZP

Nasledujúce a ďalšie opatrenia a úlohy, ktoré v záujme ďalšieho rozvoja starostlivosti zamestnávateľov o BOZP je podľa potreby a možnosti vhodné iniciatívne plniť príslušnými relevantnými inštitúciami a zainteresovanými subjektmi v záujme efektívnej podpory dosiahnutie cieľov koncepcie BOZP.

- Primerane integrovať problematiku BOZP do jednotlivých politik, napr. v záležitostiach školstva, poľnohospodárstva, pridelovania verejných zdrojov, výskumu (napr. ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy, profesijné zväzy a združenia).
- Pripraviť metódy na identifikáciu a hodnotenie nových a potenciálnych rizík (napr. výskumné inštitúcie, odborné podnikateľské inštitúcie, Slovenská asociácia pre BOZP a ochranu pred požiarmi, odborné útvary zamestnávateľov, výrobcovia).
- Zvyšovať povedomie o BOZP a zlepšovať pozitívne postoje k BOZP u zamestnávateľov, zamestnancov a samostatne podnikajúcich fyzických osôb.
  - aby si uvedomovali hodnotu života a zdravia,
  - rešpektovali svoju zodpovednosť za ochranu svojho života a zdravia i života a zdravia svojich spolupracovníkov, ktorá je neoddeliteľnou osobnou zodpovednosťou každého zamestnanca, najmä vedúceho zamestnanca, ktorú nemožno preniesť (delegovať) na nikoho iného,
  - aby poznali vplyv pracovných podmienok na ekonomiku zamestnávateľa a spoločnosti.
- Zlepšovať predpoklady na vyhovujúce ergonomické riešenie pracovísk a presadzovať ich praktické uplatňovanie v záujme zlepšovania BOZP.
- Prezentovať verejnosti a podnikateľskému prostrediu ekonomické aspekty BOZP, najmä
  - existujúce nástroje na ekonomickú motiváciu zamestnávateľov a samostatne podnikajúce fyzické osoby,
  - pozitívne vplyvy a úspory u zamestnancov, v hospodárení zamestnávateľov, samostatne podnikajúcich fyzických osôb a verejných zdrojov,
  - negatívne účinky na zamestnancov, na hospodárenie zamestnávateľov, samostatne podnikajúce fyzické osoby a na verejné zdroje.
- Identifikovať a propagovať existujúce ekonomické nástroje významné z hľadiska BOZP, napríklad možnosť odpočítania nákladov na BOZP zo základu dane, poskytovanie náhrady príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca (napr. MF SR, MPSVR SR).
- Identifikovať a propagovať existujúce trestnoprávne a občianskoprávne nástroje, ktoré sú pozitívne alebo negatívne významné z hľadiska v BOZP (napr. MS SR).
- Medializovať príslušné rozhodnutia súdov zvyrazňujúce spoločenskú neprijateľnosť negatívneho správania sa (nekonania) zamestnávateľa a jednotlivca v oblasti BOZP, najmä v prípade poškodenia zdravia pri plnení pracovných povinností (napr. MS SR).
- Spoluprácu sociálnych partnerov dosiahnuť najmä
  - rozvíjaním aktivít reprezentatívnych organizácií zamestnávateľov, profesijných združení zamestnávateľov a reprezentatívnych organizácií zamestnancov na celoslovenskej a regionálnej úrovni,
  - úzkou spoluprácou sociálnych partnerov na odvetvovej úrovni,
  - veľmi úzkou spoluprácou u zamestnávateľa.
- Vytvoriť v pôsobnosti AZZZ SR a RÚZ expertnú komisiu pre BOZP s možnosťou vytvárania tematicky orientovaných pracovných skupín na riešenie jednotlivých čiastkových oblastí BOZP; úlohou je analyzovanie existujúceho stavu a potrieb a navrhovanie korigujúcich aktivít (AZZZ SR, RÚZ).
- Pripraviť relatívne jednoduché a ľahko vnímateľné praktické
  - informačné príručky na zaistenie BOZP pre jednotlivé typy prác, napr. pre práce s chemickými faktormi, pre práce vo výškach,
  - vzorové a metodické materiály pre riadenie vybraných typov rizika a pod.
(napr. výskumné inštitúcie, SŽK, Slovenská asociácia pre BOZP a ochranu pred požiarmi, KOZ SR, AZZZ SR, RÚZ).
- Do odbornej prípravy študentov stredných a vysokých škôl zaviesť učebné kapitoly z príslušných oblastí BOZP s dôrazom na identifikovanie a riadenie rizík v konkrétnych podmienkach vrátane prevencie.
- Výchovno-vzdelávacie činnosti uplatňovať nielen v pracovnom procese, ale začať s nimi už na školách a zvyšovať povedomie detí a mládeže v starostlivosti o svoje zdravie aj v súvislosti s prípravou na výkon pracovnej činnosti.
- Preskúmať a upraviť vnútorné predpisy (metodické materiály) na výkon inšpekcie práce a štátneho dozoru v záujme zabezpečenia efektívnejšej činnosti orgánov inšpekcie práce a dozorných orgánov (napr. MPSVR SR, MO SR, MV SR, MS SR, MZ SR, MH SR).
- Určiť relevantné oblasti v ktorých je potrebné prehĺbiť odbornú kvalifikáciu a znalosti zamestnancov vykonávajúcich inšpekciu a dozor (napr. MPSVR SR, MO SR, MV SR, MS SR, MZ SR, MH SR).
- Pripraviť, uskutočňovať a propagovať projekt „Predzmenové oboznamovanie s BOZP“, ktorého účelom je upozorňovanie na najdôležitejšie aktuálne podmienky na zaistenie BOZP pri vykonávaní príslušnej, na ten deň plánovanej práce – najmä identifikovať riziko a pripomenúť príslušný bezpečný pracovný postup (napr. AZZZ SR, RÚZ).

- Pripraviť, uskutočňovať a propagovať projekt „Chráň si život a zdravie“ realizovaný formou vývesiek, tabuliek, nálepiek a pod. na pracoviskách, ktoré obsahujú obmedzený počet 8 až 10 základných upozornení na nebezpečenstvá a bezpečný postup práce pri danej pracovnej činnosti (napr. AZZZ SR, RÚZ).
- Vytvoriť priestor na uľahčenie výmeny informácií o prevencii, o „osvedčenej (dobrej) praxi v BOZP“ (napr. AZZZ SR a RÚZ pre svojich členov).
- Zabezpečiť celoštátnu a regionálnu informačnú a motivačnú kampaň o koncepcii BOZP pred začiatkom realizácie koncepcie BOZP a každoročne (napr. MPSVR SR, MZ SR, MO SR, MV SR, AZZZ SR, RÚZ, KOZ SR).
- Nepravideľne vykonávať dozor špecificky zameraný na pracovné podmienky cudzincov, žien, mladistvých a starších zamestnancov (napr. MPSVR SR, MZ SR).
- Pripraviť kampaň a následne vykonať tematickú dozornú úlohu zameranú na výkon koordinátora dokumentácie a koordinátora bezpečnosti (MPSVR SR).
- Zvýšiť počet a frekvenciu dozoru vrátane následného u zamestnávateľov v odvetviach a pri prácach s vyšším výskytom poškodenia zdravia a v prípade opakovaného alebo neodstráneného nedostatku uplatniť výraznú finančnú sankciu.
- Významné prípady poškodenia zdravia (pracovných úrazov a chorôb z povolania), pri ktorých boli zistené závažné porušenia právnych predpisov na zaistenie BOZP, predložiť na konanie orgánom činným v trestnom konaní.
- Intenzifikovať výkon inšpekcie práce a dozornej činnosti ich orientáciou na systémové zložky ochrany práce.
- Podporiť skvalitnenie pracovného prostredia intenzívnejšou inšpekčnou a dozornou činnosťou zameranou na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s chemickými látkami a prípravkami (agenda REACH).
- Podporovať rozširovanie a etablovanie pracovnej zdravotnej služby a zvyšovanie kvality jej činnosti v prospech zamestnávateľov. Na ten účel vykonať analýzu skutočného stavu odborníkov schopných zabezpečovať pracovnú zdravotnú službu v zmysle platnej legislatívy, na základe výsledkov analýzy navrhnuť opatrenia na vzdelávanie odborníkov v oblasti pracovného lekárstva a tiež priebežne sledovať a vyhodnocovať kvalitu a efektivitu výkonu pracovnej zdravotnej služby (napr. MZ SR, MŠ SR).
- Pripraviť a realizovať projekt základného a opakovaného školenia zástupcov zamestnancov pre BOZP zameraný najmä na zamestnávateľov z odvetví s vyšším výskytom poškodenia zdravia pri práci.
- Identifikovať hlavné nebezpečenstvá vyplývajúce zo špeciálnych činností ozbrojených zložiek a spôsoby ich naadenia (napr. MO SR, MV SR, MS SR).
- Vykonať prieskum postojov zamestnávateľov a zamestnancov k BOZP vo väzbe na uplatňovanie koncepcie BOZP.
- Navrhnuť „Projekt finančnej podpory BOZP“ na financovanie aktivít potrebných pre BOZP vrátane prevencie a na financovanie aktivít koncepcie BOZP; zabezpečiť výber úloh, ktoré budú realizované za finančnej podpory z projektu (AZZZ SR, RÚZ).
- Medializovať pozitívne a negatívne skutočnosti z oblasti BOZP, napr. zlepšenie pracovných podmienok, nové technológie a zariadenia, znižovanie počtu pracovných úrazov a chorôb z povolania, neúčelne vynaložené náklady na odstránenie škôd, odobraté živnosti a pod.
- Podporiť rozširovanie a zavádzanie skúsenosti tzv. „Dobrej praxe v BOZP“ a každoročne oceňovať vybranú aktivitu zamestnávateľov v oblasti BOZP v štruktúre podľa odvetví a podľa veľkosti zamestnávateľa.
- Spracovať vlastné programy na zabezpečenie plnenia priorít koncepcie BOZP vrátane opatrení a úloh uvedených v jej prílohách č. 1 až 3 (zainteresované inštitúcie).

Niektoré opatrenia a úlohy zamestnávateľov na zníženie počtu pracovných úrazov v SR v rokoch 2008 až 2012

V záujme ďalšieho rozvoja starostlivosti o BOZP sa odporúča zamestnávateľom vhodne rozpracovať a uplatňovať okrem iných aj nasledujúce opatrenia.

- Zlepšiť uplatňovanie štandardov BOZP u zamestnávateľov a samostatne podnikajúcich fyzických osôb; na ten účel
  - musí byť jednoznačná, silná a pozorovateľná podpora štatutárneho orgánu a ďalších vedúcich zamestnancov v jeho riadiacej pôsobnosti v prospech riešenia pracovných podmienok vrátane zaistenia BOZP,
  - vedenie musí mať koncepciu skutočne aktívnej starostlivosti o BOZP, musí pravidelne a dôsledne hodnotiť jej uskutočňovanie a dosahovanie vymedzených cieľov.
- Výrazne zlepšiť organizáciu práce s dôrazom na prípravu výkonu práce, keďže pracovné úrazy, choroby z povolania a nevhodné pracovné podmienky sú v podstatnej miere dôsledkom nesprávnej organizácie práce.
- Vykonávať organizačné opatrenia, napr. vykonávanie analýzy rizík, resp. prehodnotenie existujúceho systému riadenia rizík, skvalitnenie preventívnej kontroly a údržby zariadení a objektov, uplatňovanie kvalifikačných požiadaviek na zamestnancov, zvýšenie počtu zamestnancov v sledovanej činnosti, úprava režimu práce a odpočinku, zavedenie bezpečnostných prestávok, prehĺbenie kontroly dodržiavania bezpečnostných požiadaviek a iné.
- Významným prvkom prevencie je komplexnosť starostlivosti o BOZP a jej uplatňovanie na všetkých úrovniach riadenia, pri každej pracovnej činnosti, pri dodávateľských vzťahoch a predovšetkým pri zabezpečovaní nových vstupov do pracovného procesu, napr. nových polotovarov a látok, pracovných prostriedkov, zamestnancov.
- Systematicky monitorovať a riadiť kvalitu pracovných podmienok, stavu BOZP vrátane bezpečnosti technických zariadení, pracovného prostredia a pracovných postupov.
- Využívať ekonomické nástroje pôsobiace v prospech zvýšenia úrovne BOZP: pozitívne – prémie, odmeny, i negatívne – finančné postihy za nedržiavanie požiadaviek na zaistenie BOZP a iné.
- Plánovať a realizovať primerané sociálne podmienky, napr. vytváranie podmienok pre sociálnu pohodu, skvalitňovanie sociálnych vzťahov, odstraňovanie stresu, mobbingu a iné.
- Dôsledne uplatňovať materiálo-technické a technologické opatrenia, napr. rekonštrukcie zariadení, úpravu technologického postupu, pravidelnú technickú diagnostiku, nahrádzanie fyzicky namáhaných prác technickými prostriedkami, nahrádzanie škodlivých látok neškodnými, zvýšenie kvality osobných ochranných pracovných prostriedkov a iné.
- Venovať zvýšenú pozornosť ergonómii pracovného prostredia, ide napríklad o kvalitné zobrazovacie jednotky, vhodné stoličky a pracovné stoly, ako i osvetlenie kancelárskych priestorov.
- Vykonávať zdravotno-hygienické opatrenia, napr. preverovanie psychofyzickej a zdravotnej spôsobilosti na prácu, pravidelné preventívne lekárske prehliadky vo vzťahu k práci, meranie škodlivín, poskytovanie ochranných nápojov, zlepšenie ukazovateľov pracovného prostredia – osvetlenie, prúdenie vzduchu, teplota a iné.
- Dôsledne realizovať výchovno-vzdelávacie a informačné opatrenia, napr. vstupné a opakované školenia, inštruktáž na pracovnom mieste, nácvik modelových situácií, preverovanie vedomostí, informácie o pracovných rizikách a ochrane pred nimi, zamestnanecké konzultácie a iné.
- U zamestnávateľov
  - zabezpečiť najmä primerané školenia manažmentu,
  - pripraviť a realizovať programy na výcvik rizikových skupín zamestnancov na bezpečné zvládanie mimoriadnych situácií, napr.
    - diplomatický personál a ich rodiny na zvládanie únosu, teroristického útoku, ak sú vysielaní do nebezpečných oblastí,
    - napr. zamestnancov finančných inštitúcií, pôšt, klenotníctiev, čerpacích staníc pohonných hmôt a pod. na zvládanie lúpeže.
- Aktivizovať činnosť komisie pre BOZP a spoluprácu so zástupcami zamestnancov pre BOZP
- Pripraviť a realizovať „Projekt tutorstva“, v ktorého rámci sa vrcholoví predstavitelia zamestnávateľa na pracovnom rokovaní stretnú k aktuálnym otázkam BOZP s predstaviteľmi jeho dodávateľských a spolupracujúcich právnických osôb a fyzických osôb.
- Pripraviť a realizovať „Projekt tutorstva“, v ktorého rámci zamestnávateľovi odborní zamestnanci pre BOZP pre budúcich potenciálnych zamestnancov zamestnávateľa, v súčasnosti žiakov a študentov, pripravujú semináre na aktuálne témy BOZP s osobitným zameraním na žiakov a študentov končiacich prípravu na povolanie a na vybrané otázky súvisiace s ich vstupom do pracovného života.